

مَتّی نینگ خوش خاباری

تانیشلیق

بو کیتاپ عیسانینگ شگیردی مَتّی طارافیندان یازیلدی. مَتّی عیسی ساتاشمازیندان ازال مالیات آلیانچیدی. اِمّا عیسی مسیح بیلن بُلان ساتاشیق اُنونگ نظارینی دونیه باباتدا همیشلیک اویتگدیر. عیسی اُنی اَز ایزینا دوشمگه چاغیراندا، مَتّی دَرّو ایشینی گَییرپ، اُنونگ ایزینا دوشیر. مَتّی عیسی نیرَه گیتسه، اُنونگ بیلن بیلَه گیدیر و سَنگرا اُنونگ اُن ایکی رَسولینینگ بیرى بُلیار. مَتّی اَز کیتابیندا کُهَنه عَهْد یازغیلارینا ایز-ایزینا دَلیل گِئیریر. اُل کیتابینی عیسانینگ نسل شجره سینی بیان اِتْمَکْدن باشلایار. شِیلَه اِتْمَک بیلن، شُندا اُل عیسانینگ کُهَنه عَهْدْکى واعدالارا کُرّه دُغلانديغینی بَلیر. مَتّی عیسانینگ مسیح دِیگینی، اُنونگ پیغامبارلار اوستو بیلن واعدایرلن پادیشاهدیغینی آیان اِدیر. پیغامبارلار عیسی مسیحینگ داوود پیغامبارینگ نسلیندن دُغلوپ، خودایینگ پادیشاهلیغینی برقرار اِتْجک نجات برینچیدِیگینی مونگلرچَه بیل ازال آیدپ گِچیدیرلر. مَتّی اَزونینگ شاهات بُلان وِقالارینی بیان اِدپ، عیسی مسیحینگ دُغروان-دا خودایینگ اُغلودیغینی تاصدیقلایار.

مَتّی خودایینگ پادیشاهلیغی بارادا خاص کَن یازیار. اُل بو پادیشاهلیگینگ گوندُغاردا، یا گونباتاردا، یا هایسیدیر باشغا بیر یرده دَل-ده، آدمالارینگ اَزیرینی عیسی تابشیرپ، اُنکا پِتیشَن یرلرینده قاییم بُلپانديغینی اُقیانلارینا معلیم اِدیر. عیسی مسیح ايمان گِئیرپ، اُنونگ تابشیریقارینی برجای اِدین آدم دُغری دورموشدا یاشاپ، خودایینگ پادیشاهلیغینی میراث آلیار.

مَتّی اَز کیتابیندا عیسانی اُستاد دِیپ آدلانديرار، سِبی عیسی مُقَدّس یازغیلاری هَمّه ایختیارللیق بیلن آیان اِدپ و خودایینگ پادیشاهلیغینی شاهات حُکْمونده بیان اِردی.

ماضمونی

عیسی مسیحینگ نسل شجره سی و دُغلوشی ۱:۱-۲۳:۲۳

یحیی پیغامبارینگ خیدماتی ۱:۳-۱۲

عیسانینگ تعمید بریلْمگی و ایْمْتَحانلانماغی ۳:۳-۱۱:۴

عیسانینگ جلیل ولایتینداقی خیدماتی ۴:۱۲-۱۸:۳۵

جلیلدن اورشلیمه چنلی ۱۹:۱-۲۰:۳۴

اینگ آخیرقی هفته و اورشلیم شهرینه گیرْمگی ۲۱:۱-۲۷:۶۶

عیسانینگ اُلومی و دیرلِیشی ۲۸:۱-۲۰

عیسی مسیحینگ نسلِی

لوقا ۳:۲۳-۳۸

۳ یهوذا فارص بیلن زارحینگ آتاسیدی، اَلارینگ اِنسی تاماردی. فارص حصرونینگ، حصرون هم آرامینگ آتاسیدی.

۴ آرام عمیناداینگ، عمیناداب نحشونینگ، نحشون هم سالمونینگ آتاسیدی.

۵ سالمون بوْعزینگ آتاسیدی، اُنونگ اِنسی راحابدی. بوْعز عوبیدینگ آتاسیدی، اُنونگ اِنسی روتدی. عوبید یسانینگ آتاسیدی.

ابراهیم و داوود اُغلی بُلان عیسی مسیحینگ نسلِی اینه، شِیلدیر:

۲ ابراهیم اسحاقینگ آتاسیدی، اسحاق یعقوبینگ آتاسیدی، یعقوب یهوذا و اُنونگ دُغلانلارینینگ آتاسیدی.

۶ یسا داوود پادشاهینگ آتاسیدی. داوود سلیمانینگ آتاسیدی. سلیمانینگ اِنسی اوریانینگ دول آیالی بَتَشَبَعْدی.

۷ سلیمان رَحْبَعَامِینگ، رَحْبَعَامِ اَبیانینگ، اَبیا آسانینگ آتاسیدی.

۸ آسا یهوشافاطینگ، یهوشافاط یورامینگ، یورام عَزْیَانِینگ آتاسیدی.

۹ عَزْیا یوتامینگ، یوتام آحازینگ، آحاز حَزْقیانینگ آتاسیدی.

۱۰ حَزْقیَا مَنَسینینگ، مَنسی آمونینگ، آمون یوشیانینگ آتاسیدی.

۱۱ یوشیا بابل تَبْعیدیند دُغان یَکْنیانینگ و اُنونگ دُغانلارینینگ آتاسیدی.

۱۲ یَکْنیا بابل تَبْعیدیند سَنگرا دُغان سالتییلینگ آتاسیدی. سالتییل زُروبابلینگ آتاسیدی.

۱۳ زُروبابل اَبیهودینگ، اَبیهود ایلایقیمینگ، ایلایقیم عازورینگ آتاسیدی.

۱۴ عازور صادوقینگ، صادوق یاقیمینگ، یاقیم اِلیهودینگ آتاسیدی.

۱۵ اِلیهود ایلعازرینگ، ایلعازر مَتانینگ، مَتان یعقوبینگ آتاسیدی.

۱۶ یعقوب مریمینگ آدامسی یوسفینگ آتاسیدی، مریمدن بُلَسا مسیح دِیپ آدلاندیریلان عیسی دُغدی.

۱۷ شِیلِیکده، ابراهیمدان داوودا چنلی بُلان نسللر جَمی اُن دُرْت آرقادیر. داووددان بابل تَبْعیدینه چنلی هِم اُن دُرْت، بابل تَبْعیدیندن مسیحه چنلی هِم اُن دُرْت آرقادیر.

عیسی مسیح دُغیار

لوقا ۲: ۱-۷

۱۸ عیسی مسیحینگ دُغومی شِیله بُلدی: اُنونگ اِنسی مریم بیلن یوسف آدایلیدی، اِمّا اَلار هِنیز بیرلِشْمَکَلِر، مریم اَزونینگ مُقَدَّس روح بیلن گُورلی بُلاندیغینی بیلدی. ۱۹ اُنونگ آدایلیسی یوسف دُغری بیر آدمادی، شَنگا گُرّه اَل مریمینگ ایلّه ماسغارا بُلماغینی اِیسلَمَن، اُنی گوزگین

آیرپ گِیْرْمَگی یورگینه دوودی. ۲۰ اِمّا یوسف مونی نِیْتینه دووندن سَنگ، خودایینگ بیر پَریشدهسی اُنونگ دِیشینه گِریپ: «ای داوود اُغلی یوسف! سِن مریم بیلن اُیلنْمَکَدِن قُرْمَا، سَبْبی اُنونگ گُورِه سِنْدَکی چاغا مُقَدَّس روحونگ اوستو بیلندیر. ۲۱ اَل بیر اُغول دُغرار، سِن اُنونگ آدینا عیسی* دافارسینگ، سَبْبی اَل اَز خالقینی گونَه لِریندن نجات بَرر» دیدی. ۲۲-۲۳ بولارینگ هِمّسی خودایینگ پیغامباری سَبْبی:

«اینه، بیر باکره قیز گُورلی بُلوپ، اُغول دُغرار.

اُنونگ آدینا عِمانوئیل داقارلار»

دِیپ آیدان سُرُونینگ بَرجای بُلماغی اوچین بُلدی. بو آد «خودای ییزینگ بیلندیر» دِین مَعْنِیْسینی بیلدیردِر.

۲۴ یوسف اوقودان اُیانانْسَنگ، خودایینگ پَریشده سِینینگ دِستورینی پَرینه پَتیردی-ده، مریم بیلن اُیلندی. ۲۵ اِمّا مریم اُغلونی دُغوریاچا، یوسف اُنکا یاناشمادی. یوسف دُغان چاغانینگ آدینا عیسی داقدی.

مونجیملرینگ گُروشملری

۲ عیسی هیرودیس پادشاهینگ زامانیدا، یهودیه نینگ بَیت لَحْم شَهرینده دُغدی. شَندا مونجیملر گوندُغاردان اورشلیمه گَلِپ: ۲ «یهودی لرینگ پادشاهسی بُلوپ دُغان چاغا نِیْرده؟ بیز اُنونگ بیلدیزینی دُغاندا گُردوک و اُنکا سَجده اِتْمَگه گَلدیک» دیدیلر. ۳ هیرودیس پادشاه مونی اِشیدنده، اُنونگ اُزی-ده، هِمّه اورشلیم خالق-دا باشاغلایغا دوشدی. ۴ اَل هِمّه بُلباشچی کاهینلاری و دین عُلْمالاری بیغناپ، اَلاردان مسیح نِیْرده دُغمالی دِیپ سُرادی. ۵ اَلار شِیله جُغاپ بَرْدیلر: «اَل یهودیه دَکی بَیت لَحْم شَهرینده دُغمالی، سَبْبی پیغامبار شِیله یازیدیر:

۶ «اِمّا سِن، ای یهودا یوردونداقی بَیت لَحْم،

یهودا حُکومدارلارینگ ایچینده آصلا

اینگ کیچِیسی دَلْسینگ.

چونكى سِنْدِن بېر حُكُومدار چيقار،

خالقيم اسرائيلينگ چُپانيدير اُل.“

۱۸ «رامه دِن بېر سِس اِشيدىلدى،

آغير و آجى فرياد سِسلرى،

راحيل چاغالارى اوچين آغلار،

تِسللى پرىلمىگىنى ايسلمىر، سِبنى اَلار ايندى يُقى.»

يوسف ماشغالاسى بيلن ناصره يه قايدىپ گِلىر

۱۹ هيروديس اَلِنْدِن سُنْگ، خوداينىگ بېر پرىشدهسى
مِصرده يوسفينگ ديشينه گيرىپ: ۲۰ «تور، چاغا بيلن اُنونگ
اِنِسِنى اَل-دا، اسرائيلا دُلان، سِبنى چاغانينگ جانينىگ
قاصدينا چيقانلار اُلدى» ديدى. ۲۱ سُنْگرا يوسف چاغا
بيلن اِنِسِنى اَلِپ، اسرائيلا قايتدى. ۲۲ يَنه اَرِكلايوسينگ اَز
آتاسى هيروديسينگ پرينه يهوديه نينگ پادىشاهسى بُلانينى
اِشيدىپ، اُل پره بارماغا قَرقدى. ديش گِرِن اوچين خابارلى
بُلانْسُنْگ، اُل جليل ولاياتينا طاراف يَلا دوشدى. ۲۳ اُل پره
بارىپ، ناصره ديين شَهْرده مِسْكِن توتدى. شيدىپ، «اُنْگا
ناصره لى ديلير» دىپ، پىغامبارلار سِبنى آيدىلان سَزلىر پرجاى
بُلدى.

۷ سُنْگرا هيروديس مونجىملرى گوزگين چاغيرىپ، اَلاردان
يىلديزينگ هاچان گِرِنديگى بارادا جيكمه-جيك سُرady.
۸ اُل: «بارينگ، چاغا باراداقى خابارينگ اَنگيرسينا پتينگ.
اُنى تاپان واقتينگيزا، مانگا دِرَو خابار پرينگ. مَن هَم
بارىپ، اُنْگا سِجده اِتْجَك» دىپ، اَلارى بِيْت لِحْمه
ايردى. ۹ اَلار پادىشاهى دينگَلْپ، يَلا دوشدولر. اينه،
اَلارينگ گِرِن دُغْلوش يىلديزى اُولرينه دوشوپ، چاغانينگ
دُغان پرينىگ اوستونه گيلپ دوردى. ۱۰ يىلديزى گِرِنلرينده،
اَلارينگ شاتلىقلارينىگ اِنْدازاسى يُقدى. ۱۱ اُيه گيرىپ،
چاغا بيلن اِنسى مريمى گِرودولر. اَلار ديزا چُكوپ، اُنْگا
سِجده اِتديلر-ده، صانديقلارنى آچىپ، قيزيل، عاطير و مُر
سُوغات پرديلر. ۱۲ هيروديسينگ يانينا قايدىپ بارمازلىق حاقد
ديش گِرِن اوچين خابارلى بُلانْسُنْگ، مونجىملر اَز يورتلارينا
باشغا يُل بيلن قايتدىلار.

يوسف ماشغالاسى بيلن مِصره قاچيار

يحيى تَعْمِيد پرىنچينىگ واغلى

مَرْقُس ۱: ۸-۱۰؛ لوقا ۱: ۳-۱۸؛ يوحنا ۱: ۱۹-۲۸

۳ شُل گونلرده يحيى تَعْمِيد پرىنچى گِرُونوپ، يهوديه
بياپانيدا واغىظ اِتْمَگه باشلادى. ۲ اُل: «توبا اِدِينْگ،
سِبنى آسمانينگ پادىشاهلىغى قُلايلادى» دىردى. ۳ اينه،
اِشعيا پىغامبارينگ اُل حاقيندا:

«بياپاندا قيغىريانىگ سِسى:

”خوداينىگ يُلونى تاييارلانگ!

اُنونگ يُللارنى دُغورلانگ!“ دىر»

ديپ ايدان شُل آدمى يحيادير.

۴ يحيانينگ دويه يونگوندىن لِباسلارى، ييلنده قايشدان
قوشاغى باردى. اُنونگ ايمىتى چكيرتگه بيلن بياپانينگ
باليدى. ۵ سُنْگرا اورشليمينگ، هَمه يهوديه نينگ و اُرْدُن
اِطرافينىگ هَمه خالقي اُنونگ يانينا گِلديلر. ۶ اَلار گونهلرينى

۱۳ مونجىملر گيدندن سُنْگ، خوداينىگ بېر پرىشدهسى
يوسفينگ ديشينه گيرىپ: «تور! چاغا بيلن اِنِسِنى اَل-دا،
مِصره قاچ. اُزوم خابار پرىنچِم، شُل پرده قال، سِبنى
هيروديس چاغانى اَلدورمك اوچين اُنى گِرْلَمْگه چىقماقچى
بُليار» ديدى. ۱۴ شِيلَلِيكده، يوسف توردى-دا، چاغا بيلن
اُنونگ اِنِسِنى اَلِپ، شُل گيجه مِصره طاراف يَلا دوشدى.
۱۵ اُل تا هيروديس اُلينچَه، شُل پرده قالدى. شونلوقدا،
خوداينىگ: «مَن اُغْلومى مِصرِدِن چاغيرديم» دىپ، پىغامبار
سِبنى ايدان سَزى پرجاى بُلدى.

۱۶ مونجىملرينگ اَلدانينى بيلپ، هيروديس قاهر-غاضابا
ميندى. اُل مونجىملردن سُرآپ دوشونن واقتينا گِرَه،
بِيْت لِحْم بيلن اُنونگ داش-تُورگيندىكى اَبالاردا دُغان ايكي
ياشينداقى و ايكي ياشا پْتَمْدِيك اِرِكك چاغالارينگ
هَمْسِنى اَلدورتدى. ۱۷ شيدىپ، ارميا پىغامبارينگ شو
ايدانلارى پرجاى بُلدى:

یون آلیاردیلار، یحیی هم اَلاری اَرْدُن اَرناسیندا تَعْمید بِرِپ چیقاریادی.

۷ یحیی فَرِسیلرینگ و صَدَوَقیلارینگ اِنجوسینینگ تَعْمید بِرِیلَمک اوچین اَر یانینا گِلَندیکلرینی گَرْنده، اَلارا شِیلَه دیدی: «ای ییلانینگ نَسلی! گِلجک غاضابدان قاجماغی سیزه کیم بیلدیدی؟»^۸ موندان بِلک اِدن توبانگیزا میناسیپ میوه بِرِینگ. ^۹ اَر یانینگیزدان: «بیزینگ آتامیز ابراهیمدیر» دِیپ فِکِر اِتَمَنگ. مَن سیزه شونی آیداین: خودای ابراهیم اوچین شو داشلاردان هم فَرزند یارادیپ بیلَندیر! ^{۱۰} و شو زامان پالتا باغلارینگ دویونده یاتیر: قای میوه بِرِمین هر بیر باغ چاپلیپ، ادا آتیلار. ^{۱۱} توبا اِندینگیزینگ نیشانی حُکْمونده مَن سیزی سووا تَعْمید بِرِین، اَمّا مَن سَنگرا گِلجک مَن دِن ده خاص گویچلیدیر. مَن اُنونگ کُوشلرینی گُترَمگه ده میناسیپ دلدیرین. اَل سیزی مُقَدّس روحا هم ده ادا تَعْمید بِرِ. ^{۱۲} اُنونگ خارمان آراسلایان چارشاحی اِلَندیر. اَل خارمان بِرینی سوپورِپ، بوغداینی اَمّارا بیغمار. سامانی بِلَسا سُنَمَز اُدا یاقار.»

عیسی تَعْمید لَندیریلیر

مَرْفُس ۹: ۱-۱۱؛ لوقا ۳: ۲۱-۲۲

۱۳ سَنگرا عیسی یحیی طارافیندان تَعْمید بِرِیلَمک اوچین جلیلَدن اَرْدُنا، یحیانینگ یانینا گلدی. ^{۱۴} اَمّا یحیی اُنی ساقلاپ: «سَن مِنی تَعْمید بِرِملی، سَنینگ اَرُونگ مَنینگ یانینا گِلَرسینگمی؟» دیدی. ^{۱۵} عیسی اُنکا: «دگمه، حَضیر شِیلَه بِلَسون، سَبَی بیزه خودایینگ اِسلِگینی بِرجای اِتَمک گِلِشَیندیر» دِیپ جُغاپ بِردی.

۱۶ عیسی تَعْمید بِرِیلِپ، سودان چیقان واقیتندا آسمان آچیلدی. عیسی خودایینگ روحونی کِپْدِرَه مَنگَرَش اَر اوستونه اینیپ گِلَینینی گُردی. ^{۱۷} شُندا آسماندان گِلَن بیر سِس: «بو مَنینگ عزیز اُغْلومدیر. مَن اُندان کَن راضیدیرین» دیدی.

عیسی اِیمَتَحانلانیار

مَرْفُس ۱۲: ۱-۱۳؛ لوقا ۴: ۱-۱۳

۴ سَنگرا عیسی شَیطان طارافیندان اِیمَتَحان بُلماق اوچین مُقَدّس روح سَبَی بیابانا اَکیدیلدی. ^۲ عیسی قیرق گِجَه-گوندیر اَرَازا توتاندان سَنگرا آجِقدی. ^۳ شَل وقت اُنونگ یانینا شَیطان گِلِپ: «اگر سَن خودایینگ اُغلی بُلان بُلَسانگ، اُندا شو داشلارینگ چُرگه اُورولمَگینی بویر» دیدی. ^۴ اَمّا عیسی اُنکا: «اینسان یکه چُرک بیلَن یاشامایار، اُندان باشغا خودایینگ اَغزیندان چیقان هر بیر سَز بیلَن هم یاشایاندیر» دِیپ یازیلاندیر» دِیپ جُغاپ بِردی. ^۵ سَنگرا شَیطان عیسانی مُقَدّس شَهَره گِئیردی. اُنی عیباداتخانانینگ دِپه سینه چیقاریپ: ^۶ «اگر سَن خودایینگ اُغلی بُلَسانگ، اَرُونگی اَشاق اَقْلا. چونکی شِیلَه یازیلاندیر: اَل پَرِشده لِرینه سَن باباتدا دِستور بِرِ، آیاغینگ داشا بودریمز یالی، اَلار سَنی اِلَرنده گُترِ» دیدی. ^۷ عیسی اُنکا: «تانگری خودایینگیزی اِیمَتَحان اِتَمَنگ» دِیپ هم یازیلاندیر» دیدی.

^۸ شَیطان بو گِرک عیسانی اولی بیر داغینگ باشینا چیقاردی. اُنکا دونیه نینگ هَمّه پادشاهلیقلارینی و اَلارینگ بَیکلیگینی گُرکزیپ: ^۹ «اگر دیزینگا چُکوپ، مانگا سَجده اِتَسینگ، بولارینگ بارینی سانگا بِرِین» دیدی. ^{۱۰} عیسی اُنکا: «بُی بُل، شَیطان! تانگری خودایینگیزا سَجده اِدینگ، یکه اُنکا خیدمات اِدینگ» دِیپ یازیلاندیر» دیدی. ^{۱۱} شونندان سَنگ شَیطان عیسانی قُیوپ گیتدی. پَرِشده لِر گِلِپ، عیسی خیدمات اِتدیلر.

عیسی خوش خاباری اِعلان اِتَمگه باشلایار

مَرْفُس ۱۴: ۱-۱۵؛ لوقا ۴: ۱۴-۱۵

۱۲ عیسی یحیانینگ زیندان اِدیلندیکینی اِشیدنده، جلیلَه دُلاَنیپ گلدی. ^{۱۳} اَل اَوّل ناصِرَه شَهَرینه گلدی، اَمّا اَل یرده اوزاق اِگَلَنَمَن، زَبولون بیلَن نَفتالی و لایانینگ جلیل دِرانیینگ کِناریندا پَرِشَین کَفَرناحومدا جایلاشدی. ^{۱۴} شونلوقدا، اِشعیا پیغامبارینگ اوستو بیلَن آیدیلان شو سَز بِرجای بُلدی:

مريضلری، دیوانالاری، توتماغیلاری و فلیجلی عیسانینگ
یانینا گئیردیله، اُل هم اُلاری شفا بردی. ^{۲۵} جلیلدن،
دکاپولیسدن، اورشلیمدن، یهودیهدن و اُردننگ گوندُغار
طرافیندان اولی جماعات اُنونگ ایزینا دوشدی.

حاقیقی خوشواققلیق

لوقا ۶: ۲۰-۲۳

عیسی اویشن جماعاتی گُروپ، داغا چقیپ
اُتوردی. شگیرتلی اُنونگ یانینا گیلدیله، ^۲ عیسی هم
اُلارا اُورتمگه باشلادی:

^۳ «روحي قاریلار خوشواققلیر،

چونکی آسمانینگ پادیشاهلیغی اُلارینگقیدیر.

^۴ یاس توتیانلار خوشواققلیر،

چونکی اُلارا تسلی بریلر.

^۵ فُروتَن آدمالار خوشواققلیر،

چونکی اُلار یر یوزونی میراث آلارلار.

^۶ عادالاتلیغا آجیغپ-سوسانلار خوشواققلیر،

چونکی اُلار دُیارلار.

^۷ رَحِم اِدینلر خوشواققلیر،

چونکی اُلارا-دا رَحِم اِدیلر.

^۸ قالبی پَکَلر خوشواققلیر،

چونکی اُلار خودایی گُزرلر.

^۹ پاراحتلیق دُردینلر خوشواققلیر،

چونکی اُلارا خودایینگ اُغوللاری دیلر.

^{۱۰} تاقوالیق اوچین آزارلانلار خوشواققلیر،

چونکی آسمانینگ پادیشاهلیغی اُلارینگقیدیر.

^{۱۱} «مَن سِبیلی سِوُلن، آزارلانان و ناحاق یره هر
هیلی غیباتینگیز اِدیلن ماحالی سیز خوشواققتسینگیز!
^{۱۲} شاتلانینگ، بگینگ، سِبیلی آسماندا آلقاق سیلاغینگیز
اولودیر. سیزدن اُنک پیغامبارلار-دا شیدپ آزارلاندىلار.

^{۱۵} «ای زبولون و نفتالی یوردی،

دریا یلونینگ تَورگیندکی،

اُردن آرناسینینگ گوندُغاریندکی یورت،

بیگانه میلترلینگ یاشایان یری بُلان جلیلی.

^{۱۶} قارانگقیلیقدا باریان خالق اولاقان نور گُردی،

اُلوم کُلگهده یاشایانلارینگ اوستونه

نور سچیلدی.»

^{۱۷} شُل وقتدان باشلاپ، عیسی: «توبا اِدینگ! آسمانینگ

پادیشاهلیغی قُلایلادی» دیپ، واغیظ اِتمگه باشلادی.

عیسی اُولکی شگیرتلیرینی سایلایار

مَرُفَس ۱: ۱۶-۲۰

^{۱۸} عیسی جلیل دریانینگ کِناریندان گچپ باربارقا،

ایکی دُغانینگ دریا یا تَر زینگپ دورانلارینی گُردی.

اُلارینگ بیرى پَطْرُس لاقابی شمعون، بیلکیسی هم

آندریاسدی. اُلار بالیقچیدیلار. ^{۱۹} عیسی اُلارا: «مینینگ

ایزیم دوشونگ، مَن سیزی اینسان توتیان بالیقچیلار یالی

اِدرین» دیدی. ^{۲۰} اُلار هم شُل وقتینگ اُزونده تَرلارینی

قُیوپ، اُنونگ ایزینا دوشدولر.

^{۲۱} بیرآز یُرینلریندن شنگ، عیسی باشغا ایکی دُغانی،

زبدینینگ اُغوللاری یعقوب بیلن یوحنانی گُردی. اُلار

قایقینگ ایچینده آتالاری زبدی بیلن تَرلارینی بَجْرِپ

اُتیردیلار. عیسی اُلاری چاغیردی. ^{۲۲} اُلار هم دَرّو قایق بیلن

آتالاری زبدینی تَرک اِدپ، عیسانینگ ایزینا دوشدولر.

عیسی مریضلری شفا بریر

^{۲۳} عیسی همّه جلیلنی آیلانپ چقیدی، اُل یردکی

کَنیسه لَرده تعلیم بردی و آسمانینگ پادیشاهلیغینگ خوش

خابارینی واغیظ اِتدی، خالقینگ آراسینداقی هر هیلی

دردلری و مریضچیلیکلری شفا بردی. ^{۲۴} اُنونگ آد-آوازاسی

همّه سوریه یایرادی، هر هیلی دردیره دوچار بُلان همّه

دوز و ایشیق

مَرْفُس ٩: ٥٠؛ لوقا ١٤: ٣٤-٣٥

١٣ «سيز دونیه‌نینگ دوزوسینگیز، اِما دوز طاغامینی بیتیرسه، اُندا اَل نَمه بیلن دوزلانا؟ داشاری زینگلیپ، آياق آشاغیندا دِلنمکدن باشغا هیچ زادا یاراماز.

١٤ «سيز دونیه‌نینگ نوریسینگیز. دِپه‌ده قورلان شَهري گوزگپ بُلماز. ١٥ چیراغی یاقیپ، قاینیگ آشاغیندا قُیان دلدیرلر. اُنی چیراغدانینگ اوستونده قُیاندیرلار، شُندا اَل اُیدکیلرینگ همسینه نور برَندیر. ١٦ دِگمه، سیزینگ نورینگیز آداملارینگ اُونده پارلاسن، شُندا اَلار قاوی ایشلرینگیزی گروپ، آسمانداقی آتانگیزی اوسینلر.

عیسی ثورات بارادا شُر آچار

١٧ «مانگا ثورات بیلن پیغامبارلارینگ یازغیلارینی باطیل اِتمَگه گِلندیر دیپ گومَن اِتمَنگ. مَن باطیل اِتمَگه دَل-ده، اَلاری پَرینه پَترمَگه گِلدیم. ١٨ سیزه دُغروسینی آیدیارین، آسمان بیلن پر گِچپ گیدینچه، هممه زات پَرینه پَتنیچه، ثورات دان پِکجه حارپ-دا، بیر نقطه-دا بیتوز. ١٩ شُونگ اوچین هم کیم بو دِستورلارینگ اینگ کیچیسیندن بیرینی پُرسا و شِیله اِتمگی باشغالارا اُورتسه، اَل آسمانینگ پادشاهلیغیندا اینگ کیچی حاساپلانا. اِما کیم بولاری برجای اِدپ، باشغالارا-دا اُورتسه، اَل آسمانینگ پادشاهلیغیندا اولی حاساپلانا. ٢٠ مَن سیزه شونی آیدیارین: دُغولوغینگیز دین عَلمالارینگقی بیلن فریسیرینگکیدن اولی بُلماسا، آسمانینگ پادشاهلیغینا اصلا گیرمَرسینگیز.

قاهر و حُکوم

٢١ «سيز آتا-بابالاریمیزا: ”آدام اَلدورمه، کیم آدام اَلدورسه، حُکومه سِزاوار بُلار“ آیدانلارینی اِشیدنسینگیز. ٢٢ اِما مَن سیزه شونی آیداین: اُر دُغانیا قاهرلانا آدام هم حُکومه سِزاوار بُلار. کیم اُر دُغانیا ”سامسیق“ دیسه، اولی حُکومینه سِزاوار بُلار. حتّی هیچ کیم ”آحماق“ هم دییمسین، یُغسام دُوزاخینگ اُدونا سِزاوار بُلار.

٢٣ «شُونگ اوچین قربانلیق جابیندا صاداقا پَرمَگه باریارقانگ، دُغانینگ سِندن اُیکه-کینه‌سینینگ باردیغی یادینگا دوشسه، ٢٤ صاداقانگی قربانلیق جابینگ اُونده قُی-دا، گیدیپ اُونچَک دُغانینگ بیلن یاراش. سُنْگرا گِلیپ، صاداقانگی هُدورله.

٢٥ «سِن داعواچینگ بیلن هِنیز یُلدا باریارقانگ یاراش، یُغسام اَل سِنی قاضیا، قاضی هم زیندان ساقچیسینا تابشیرایماسین. شِیدپ، سِن زیندانا دوشمَگینگ آخمال. ٢٦ سانگا دُغروسینی آیدیارین، اینگ آخیرقیجا سِکهنگی تُلینچَنگ، اَل پَردن اصلا چیقمارسینگ.

زیناکرلیک

٢٧ «سيز: ”زینا اِتمه“ آیدانلارینی اِشیدنسینگیز. ٢٨ اِما مَن سیزه، بیر آيالا هُوس بیلن باقان آدام اُر یورگنده اِیم اُنونگ بیلن زینا اِدندیر دیرین. ٢٩ ساغ گُرُونگ سِنینگ گونَه اِتمَگینگه سَبپ بُلسا، اُنی سُغوروپ چیقار. بیر بُلک بدنینگ یُق بُلماغی هممه بدنینگ دُوزاخا زینگیلماغیندان قاوودیر. ٣٠ ساغ اِلینگ سِنینگ گونَه اِتمَگینگه سَبپ بُلسا، اُنی چاپپ زینگ. بیر بُلک بدنینگ یُق بُلماغی هممه بدنینگ دُوزاخا زینگیلماغیندان قاوودیر.

طلاق

مَرْفُس ١٠: ١١-١٢؛ لوقا ١٦: ١٨

٣١ «شِیله هم: ”کیم آيالینی قُوپ گَیرسه، اُنکا طلاق نامه‌سینی برسین“ آیدیلاندیر. ٣٢ اِما مَن سیزه دیرین، هر کیم زینادان باشغا سَبپ بیلن آيالینی طلاق پَرن آدام اُنونگ زینا اِتمَگینه سَبپ بُلپاندیر. طلاق آلان آيال بیلن ایلنن آدام هم زینا اِدندیر.

قاسام ایچمک بارادا

٣٣ «سيز ینه قادیمقیلارا: ”یالاندان قاسام ایچمه، اِما خودایینگ اُونده ایچن قاساملارینگ برجای اِت“ آیدانلارینی هم اِشیدنسینگیز. ٣٤ اِما مَن سیزه اصلا قاسام ایچمَنگ دیرین: نه آسمانا، چونکی آسمان خودایینگ

صاداڤا بَرمک

«خاباردار بُلونگ، تُغاپ ایشلرینگیزی آداملارا
۶ گُرونمک اوچین هِمَلرینگ گُرونینگ اُوونده اِتمَنگ.
بیلَه اِتسینگیز، آسمانداقی آتانگیزدان سیلاق آلمارسینگیز.

۲ «شُنونگ اوچین هِم مَحْتَجَه صاداڤا بَرینگیزده، سورنای
چالدریپ، مونی اولی ایله اِعلان اِتمَنگ. آداملارینگ
حُرمتینی قازانچاق بُلوپ، ایکی یوزلیلر کَنیسه لَرده، بازارلاردا
شیلَه اِدیرلر. سیزه دُغروسینی آیدیارین: اَلار اَز سیلاغلارینی
ایم آلاندرلار. ۳ تَرسینه، صاداڤا بَرینگیزده، ساغ
اِلینگیزینگ نَمه اِدینینی سُل اِلینگیز بیلَمسین. ۴ شونلوقدا،
بَرین صاداڤانگیز گوزگین بُلسون. گوزگینلیکده اِدیلنی گُرین
آتانگیز سیزینگ سیلاغینگیزی آچیق بَر.

خودایا دُغا نَهیلی اِتملی

لوقا ۱۱:۲-۴

۵ «دُغا اِدینگیزده، ایکی یوزلیلر یالی بُلمانگ. اَلار گُر
اوچین کَنیسه لَرده، بازارلارینگ بورچلاریندا دوروپ، دُغا
اِتمگی حالایارلار. سیزه دُغروسینی آیدیارین، اَلار اَز
سیلاغلارینی ایم آلاندرلار. ۶ اِمّا سیز دُغا اِدینگیزده،
اُتاقینگیزا گیرپ، قاپینی یاپینگ-دا، گُرونمین آتانگیزا
گوزگینلیکده دُغا اِدینگ. گوزگینلیکده اِدیلنی گُرین آتانگیز
سیزینگ سیلاغینگیزی آچیق بَر.

۷ «دُغا اِدینگیزده، بُت پَرستلر یالی، بُش سُرلری قایتالاپ
دورمانگ. اَلار کَن ایتماق بیلن اِشیدیلریس دیپ گومَن
اِدیرلر. ۸ اَلار یالی بُلمانگ. آتانگیز سیزه نَمَلرینگ
گِرکدیگینی اُزوندن دیلمَنکنگیز بیلیر آخیرین. ۹ شُنونگ
اوچین، شیلَه دُغا اِدینگ:

ای آسمانداقی آتامیز!

آدینگ مُقَدّس بُلسون!

۱۰ پادشاهلیگینگ گِلَسین!

آسماندا بُلشی یالی،

تاختیدیر، ۳۵ نه پَره، چونکی پَر اُنونگ آياڤلارینگ
دوشکدیر، نه-ده اورشليمه، چونکی اُل بِيک پادشاهینگ
شهریدیر. ۳۶ اَز باشینگیزا هِم قاسام ایچمَنگ، سَبی سیز
اُنونگ بَکَه قیلینی-دا آق یا قارا اِدپ بیلن دَلسینگیز.
۳۷ سیزینگ ”هاووانگیز“ هاووا، ”یقونگیز“ یُق بُلسون. موندان
آرتیغی شیطانداندر.

گُزه - گُر، دیشه - دیش

لوقا ۲۹:۳۰-۳۱

۳۸ «سیز: ”گُزه - گُر، دیشه - دیش“ آیدانلارینی
اِشیدنسینگیز. ۳۹ اِمّا مَن سیزه شونی آیداین: یامان
آداما قارشى دورما. سَنینگ ساغ یانگاغینگ اورانا،
بیلکی یانگاغینگ-دا توت. ۴۰ سَنینگ بیلن داعوالاشپ،
کینگینگ اَلچاق بُلایانا دُونگی-دا پَر. ۴۱ کیم سَنی اُزی بیلن
بیر کیلومتر یُل یُرمگه مَجبور اِتسه، سَن اُنونگ بیلن ایکی
کیلومتر یُل یُری. ۴۲ دیلَنه - بَر، قارض دیلَندن یوزونگی
اُوورمه.

دوشمانلارینگیزی سُیونگ

لوقا ۲۷:۲۸-۲۹ و ۳۲-۳۶

۴۳ «سیز: ”هَمسایانگی سَی، دوشمانینگ ییگَرَن“
آیدانلارینی هِم اِشیدنسینگیز. ۴۴ اِمّا مَن سیزه شونی
آیداین: دوشمانلارینگیزی سُیونگ، اُزونگیزی اِذیت پَرینلر
اوچین دُغا اِدینگ. ۴۵ شُندا سیز آسمانداقی آتانگیزینگ
اُغوللاریدینگیزی بَلّی اِدرسینگیز. آسمانداقی آتانگیز
اُز گونَشین یامانلارینگ و یاخشیلارینگ هِم اوستونه
دُغدوربار، یاغینینی دُغریلارینگ و اِگریلرینگ هِم اوستونه
یاغدیربار. ۴۶ سیز اُزونگیزی سُیونلری سُیین بُلسانگیز، اُندا
نَمه سیلاق اَلارسینگیز؟ مالیات اَلیانچیلار-دا* شیلَه اِتمیرمی
نَمه؟ ۴۷ دینگه اُز دُستلارینگیزا سلام بَرین بُلسانگیز، اُندا
نَمه آرتیقماچ ایش اِدرسینگیز؟ بُت پَرستلر-ده شیلَه اِتمیرمی؟
۴۸ شیلَلیکده، آسمانداقی آتانگیزینگ کَمیل بُلشی یالی،
سیز هِم کَمیل بُلونگ.»

۳۸:۵ چقیش ۲۴:۲۱؛ قایتالاما ۲۱:۱۹ ۴۳:۵ لایلار ۱۹:۱۸

* ۴۶:۵ مالیات اَلیانچی - اُل زاماندا مالیات اَلیانچیلارینگ آدی تَلکه تانیلیدی، چونکی باج اَلیاردیلار.

پرده-ده سَنینگ ايسلگینگ پرينه پَتسین!

١١ گونلیک چُرگیمیزی بیزه شو گون بر.

١٢ بیزه یامانلیق اِدینلری باغیشلاشیمیز یالی،

سَن هم بیزینگ اِدن یامانلیقلاریمیزی باغیشلا.

١٣ بیزی وِسوسه لَردن داش ساقلا

و بیزی شیطاندان آزاد اِت.

[پادشاهلیق، قودرات و پیکلیک ایدی

سَنینگکیدیر. آمین.]*

قایغی اِتمَنگ

لوقا ۱۲:۲۲-۳۱

٢٥ «سَنگا گَره سیزه دیرین: نَمه ایپ-ایچرین دیپ

جانینگیزی، نَمه گیرین دیپ بدینگیزی قایغی اِتمَنگ.

جان اییمیتدن، بدن لباسدان خاص باهالی دَلمیدیر؟

٢٦ قوشلار سِرادیَنگ، اَلار نه اِکیرلر، نه اُریارلار، نه-ده

اَمارلاردا اییمیت بیغنایارلار. مونگا باقمازدان، آسمانداقی

آتانگیز اَلاری-دا اییمیتلندیر. سیز اَلاردان خاص قیما تالی

دَلمیسینگیزی؟ ٢٧ سیزینگ هایسی بیرینگیز قایغی اِدیپ،

عَمرونگیزی بیر ساعات اوزالديپ بیلیرسینگیز؟

٢٨ «نَمه اوچین لباسینگ قایغیسینی اِدرسینگیز؟ بیابانداقی

سوسن گوللرینگ اُسوشینه گَزَلَنگ: اَلار نه زَحمت چَکیرلر،

نه-ده یوپ اِگیریرلر. ٢٩ اَمّا مَن سیزه شونی آیدیارین: حتّی

سُلیمان هم اُزونینگ هَمّه بیکیلگینده بولارینگ هیچ بیر

یالی گِینمندی. ٣٠ اَمّا بو گون بار بُلوپ، اِرتیر تامدیرا

زینگیلجاق بیابان اُتونی خودای شيله گِیندیرین بُلسا، سیزی

اُندان خاص کَن گِیندیرمزی، ای ایمانی آزلار؟

٣١ «شونگ اوچین نَمه ایپ-ایچرین، نَمه گِیریس

دیپ قایغی اِتمَنگ. ٣٢ بو زاتلارینگ بارینی بُت پَرستلر

اغتاریارلار، یُنه آسمانداقی آتانگیز بولارینگ هُوسینینگ

سیزه گرکدیگینی بیلیر. ٣٣ سیز بُلسا اَوّل خودایینگ

پادشاهلیغینی و اُنونگ عادالَتینی اغتارینگ، شُندا بو

زاتلار هم سیزه اُنونگ اوستونه قُشولپ برلر. ٣٤ شونگ

اوچین اِرتیری قایغی اِتمَنگ، اِرتیر اُز قایغیسینی اُزی اِدر. هر

گونونگ دردی-آزاری اُزونه بُلرلیدیر.»

١٤ آداملارینگ اُزونگیزه اِدن گونلرینی باغیشلاسانگیز،

آسمانداقی آتانگیز هم سیزینگ گونلرینگیزی باغیشلار.

١٥ اَمّا سیز اَلارینگ گونلریندن گِچمِسیَنگیز، آتانگیز هم

سیزینگ گونلرینگیزدن گِچمز.

آزّا توتماق

١٦ «آزّا توتانگدا ایکی یوزلیر اُزونی غاملی گرکزِمک

ایسلیر، سَبی اَلار آداملار آزّا توتانلیقلارینی گرکزِمک

بُلوپ، اُزیرینه پَتیشمیرلر. اَلار یالی بُلمانگ. سیزه دُغوسینی

آیدیارین، اَلار اُز سیلاغلارینی اِیم اَلاندیرلار. ١٧ اَمّا سیز

آزّا توتانگیزدا، باشینگیزا یاغ چالپ، یوزونگیزی یوونگ.

١٨ شُندا سیزینگ آزّا توتانلیغینگیز آداملار دَل-ده، یکّه

گوزگین آتانگیزا گرُر. گوزگینلکده اِدیلی گُرین آتانگیز

سیزینگ سیلاغینگیزی بر.

آسمانداقی خازینا

لوقا ۱۲:۳۳-۳۴؛ ۱۶:۱۳

١٩ «بو دونیه ده اُزونگیزه خازینا بیغنامانگ، بو پرده اُنی

گویه لَر اِیّر هم-ده پُسلایارلار، موندا اُغولار گِیرپ

اُغورلایاندیر. ٢٠ مونگا درک اُزونگیزه آسماندا خازینا

بیغنانگ، اَل پرده نه گویه لَر اِیّر، نه پُسلایارلار، نه-ده

اُغولار گِیرپ اُغورلایاندیر. ٢١ خازینانگیز نیرده بُلسا،

یورگینگیز هم شُل پرده بُلار.

٢٢ «بدینینگ چیراغی گُردور. گُرونک ساغ بُلسا، تامام

بدینینگ هم یاغتی بُلار. ٢٣ گُرونک عاییلی بُلسا، هَمّه

* ۱۳:۶ کُروشه مَعنَسی - کبیر قادیمی یونانیچا اِل یازمالاردا یُق سُرلری کُروشه ایچینده قُیلاندیر

١٤ اِمَّا يَاشَايِشَا اِلَتَيْن قَابِي اِنْسِيْزْدِير، يُلِي دَارْدِير. اُنِي تَايِيَانَلار اَرْدِير.

باشغالاری گونه کرلمنگ

لوقا ٦: ٣٧-٣٨ و ٤١-٤٢

٧ «باشغالاری گونه کرلمنگ، شُندا سِیز هِم گونه کرلِمَر سِینگِز، ٢ سِبی سِیز نَهیلی گونه کرلِ سِینگِز، اَزونگیز-ده شِیله گونه کرلِر. هایسی اُلچگ بیلن اُلچسنگِز، سِیز-ده شُل اُلچگ بیلن اُلچرلِر. ٣ «نمه اوچین سِن دُغانینگ گُروندکی چُپی گُرسینگ-ده، اَز گُرونگدکی آغاجی سایگارما یارسینگ؟ ٤ ندپ سِن اَز گُرونگده آغاج بارقا، دُغانینگ: ”گل، گُرونگدکی چُپی چیقارین“ دیچک؟ ٥ ای ایکی یوزلی، اَوَل اَز گُرونگدکی آغاجی چیقار، شُندا دُغانینگ گُروندکی چُپی چیقارماغی قاوی سایگارارسینگ.

٦ «مُقَدِّس زادی ایتلره بَرَمَنگ. مُرواریدلار یَنگِز دُنکوزلارینگ اَوونه زینگمانگ. یُعسام، اَلاری اَیقلاری بیلن دِپَل، سُنکرا سِیزه طاراف اُورولپ، سِیز تیکه-تیکه اِدِرلِر.

خودایدان دیلنگ

لوقا ١١: ٩-١٣

٧ «دیلنگ، سِیزه بَرِلِر. اَغتارینگ، تاپارسینگِز. قاپینی قاقینگ، سِیزه آچیلار. ٨ اِلَبْتَه، دِیلن اَلار، اَغتاران تاپار، قابی قاقانا آچیلار. ٩ سِیزینگ هایسی بیرینگِز اُغلونگیز چُرک دیلنده، اُنکا داش بَرپ بیلرسینگِز؟ ١٠ بالیق دیلنده بُلَسا، اُنکا بیلان بَررسینگِز؟ ١١ شِیللیکده، سِیز یامان بُلوپ-دا اَز فِرزندلرینگِزه قاوی زادلار بَرمگی بیلین بُلسانگیز، اُندا آسمانداقی آتانگیز اُزوندن دِیلنلره خاص-دا کَن قاوی زادلار بَرمزی؟ ١٢ شُونگ اوچین آداملارینگ اُزونگیزه نمه اِتمِگینی اِسلین بُلسانگیز، سِیز-ده اَلارا شُنی اِدینگ، سِبی تورات بیلن پیغامبارلارینگ یازغیلاری-دا شوندا جِملنیر.

دار قابی، گینگ قابی

لوقا ١٣: ٢٤

١٣ «دار قاپیدان گیرینگ، سِبی هِلکچیلیگه اِلَتین قابی اینلیدیر و اُنونگ یُلی گینگدیر. اَل قاپیدان گیرنلِر کَندیر.

باغ و اُنونگ میوه سی

لوقا ١٣: ٤٤-٤٥؛ ١٣: ٢٥-٢٧

١٥ «یالان نِیلِرْدَن خاباردار بُلونگ! اَلار سِیزینگ یانینگِزا قُبُون دَرِسینه گیرپ گِیلِرلِر، اِمَّا اُزَلری بیرتیجی قورتلاردیر. ١٦ سِیز اَلاری میوه لِریندن تانیارسینگِز. تیکَندن اوزوم یا-دا یاندقدان اینجیر ییغیلارمی؟ ١٧ شِیله هِم، هر بیر قاوی باغ قاوی میوه بَریندیر، بیدِرک باغ بُلَسا تِلکَه میوه بَریندیر. ١٨ قاوی باغ تِلکَه میوه بَرپ بیلِمز، بیدِرک باغ-دا قاوی میوه بَرپ بیلِمز. ١٩ قاوی میوه بَرمین هر بیر باغ چاپیلپ، اُدا زینگیلیاندیر. ٢٠ شِیللیک بیلن، یالان نِیلری میوه لِریندن تانیارسینگِز.

٢١ «مانگا: ”ای آقام! ای آقام“ دِیین هر بیر آدام آسمانینگ پادشاهلیغینا گیرمز، بَکَه آسمانداقی آتامینگ اِسلِگینی بَرجای اِدِن اُنکا گیرر. ٢٢ شُل گون کَن آداملار مانگا: ”ای آقام، ای آقام، بیز سِنینگ اَدینگ بیلن نَبوت اِتمِدیکمی؟ سِنینگ اَدینگ بیلن جینلاری قُوپ، کَن مُعْجَزَه لِر گُرمِدیکمی؟“ دِیرلِر. ٢٣ شُندا مَن اَلارا: ”ای تِلکَه لیک اِدینلِر، مَن سِیز اَصْلا تانییامق، یُق بُلونگ یانیمدان!“ دِیپ، اَچیق اَیدارین.

ایکی اُی

لوقا ٤٧: ٤٩-٤٧

٢٤ «شُونگ اوچین هِم بو سُرلِرمی اِشیدپ، اَلاری بَرجای اِدین هر بیر آدام اُیونی قایانینگ اوستونده قوران عاقیل آداما مَنگِرِر. ٢٥ یاغین یاغپ، سِیللِر گِلدی، یَللِر اُسوپ، اَل اُیه اوردی، اِمَّا اُی ییقلمادی، سِبی اَل قایانینگ اوستونده قورلوپدی. ٢٦ مَنینگ بو سُرلِرمی اِشیدپ، اَلاری بَرجای اِتمِدیک هر بیر کِشی اُیونی چَگَه نینگ اوستونده قوران اَحماق آدام یالیدیر. ٢٧ یاغین یاغپ، سِیللِر گِلدی، یَللِر اُسوپ، اَل اُیه اوردی. اُی ییقیلپ، هِمَزادی وِس-وِیران اِتدی.»

۲۸ عیسی بولاری گورونگ برپ قوتاراند، جِماغات اُنونگ تعلیماتینا حایران قالدی، ۲۹ سَبَبی عیسی اَلارا دین عَلمالار یالی دَل-ده، گوپچلی و ایختیارلی بیر یالی اوردیدی.

عیسی جُزامینی شفا بریر

مَرْفُس ۱: ۴۰-۴۵؛ لوقا ۵: ۱۲-۱۶

عیسی داغدان آشق ایننده، اولی جِماغات اُنونگ ایزینا دوشدی. ۲ شُل وقت جُزاما دوچار بُلان بیر آدم اُنونگ یانینا گلیپ، دیزینا چُکوپ: «ای آقام، اِگر ایسلسینگ، منی جُزادان پک اِدپ بیلرسینگ» دیدی. ۳ عیسی اینی اوزاندی-دا، اُنکا دِگریپ: «بلیار، پک بُل!» دیدی. اُل آدم شو وقتدا جُزادان شفا تاپدی. ۴ سَنگرا عیسی اُنکا: «خاباردار بُل، مونی هیچ کیمه آیتماغین. یَنه گیت-ده، اُزونگی کاهینا گُرگز و پَکلَندِیگینگی هَمَلره بَلی بُلار یالی، موسانینگ تابشیران قربانلیغینی بر» دیدی.

رومی افسرینگ ایمانی

لوقا ۷: ۱-۱۰

۵ عیسی کَفَرناحوما گیرنده، بیر افسر اُنونگ یانینا گلیپ: ۶ «آقام، منینگ خیدماتکریم اُیده فِلج بُلوپ یاتیر. چکین جبریندن یانگا قیمیلاپ-دا بیلنق» دیپ یالباردی. ۷ عیسی اُنکا: «من بارپ، اُنی شفا بریرم» دیدی. ۸ افسر عیسی شِیله جُغاپ بردی: «آقام، سَن منینگ اُیومه گِلْمِگینگه مَن لایق دَل. دینگه بیرجه سَز آیتسانگ بَس، منینگ خیدماتکریم شفا تاپار. ۹ مَن هَم حُکوم آشاغینداقی آدمدیرین، ایختیاریمدا سربازلاریم بار. اَلارینگ بیرینه «گیت» دیسِم گیدیر، باشغا بیرینه «گِل» دیسِم گلیر. خیدماتکریمه-ده «شونی اِت» دیسِم اَدیر.»

۱۰ عیسی مونی اِشیدنده حایران قالدی. اُل ایزینا دوشوپ گِلینلره: «سِزه دُغروسینی آیدیارین، مَن اسرائیلدا هَم شِیله ایمانی بار آدمی تاپمادیم. ۱۱ سِزه شونی-دا آیدیارین: گوندُغاردان و گونباتاردان کَن آدمالار گلیپ، ابراهیم،

اسحاق، یعقوب بیلن بيله آسمانینگ پادشاهلیغیندا بیر ساچاغینگ باشیندا اُتورالار. ۱۲ اَمّا پادشاهلیغینگ میراثچسی بِلینلر داشاری، قارانگقیلیغا زینگالار. اُل یرده آغلاما و دیش قیجیرداما بُلار» دیدی. ۱۳ عیسی افسره: «بار، گیدیر، قُی، سانگا ایمانینگا گُرّه بُلسون!» دیدی. اُنونگ خیدماتکری شو وقتینگ اُزونده شفا تاپدی.

عیسی کَن مریضلری شفا بریر

مَرْفُس ۱: ۲۹-۳۴؛ لوقا ۴: ۳۸-۴۱

۱۴ عیسی پطرسینگ اُیونه گلدی. اُل پطرسینگ قاین اِنسینی قیزیرما توتوپ یاتانی گُردی. ۱۵ عیسی آیلینگ اِلیندن توتان ماحالی، اُنونگ قیزیرماسی آیریلدی. آیل پیریندن توروپ، عیسی خیدمات اِتْمَگه باشلادی. ۱۶ شُل گون آغشام عیسانینگ یانینا دیوانالاری گتیردیلر. اُل هَم بیر سَز بیلن اَلاردکی جینلاری چیقاردی، شِیله-ده مریضلرینگ هِمْسینی شفا بردی. ۱۷ شونلوقدا، اِشعیا پیغامبارینگ اوستو بیلن آیدیلان شو سَز لر برجای بُلدی:

«اُل بیزینگ ناتوانلیغیمیزی اُز اوستونه آلدی و

بیزینگ درد لریمیزی چکدی.»

عیسانینگ ایزینا دوشمک

لوقا ۹: ۵۷-۶۲

۱۸ عیسی داشینا اویشن کَن جِماغاتی گُرُپ، دریانینگ بیلکی طارافینا گِچْمَگی دِستور بردی. ۱۹ شُنْدا دین عَلمالارینگ بیر گلیپ: «اُستاد، سَن نیره گیتسینگ، مَن هَم سنینگ ایزینگا دوشجک» دیدی. ۲۰ عیسی اُنکا: «تیلکیلرینگ جایی، قوشلارینگ کیتکلری باردیر، اَمّا اینسان اُغلونینگ باشینی قِیماغا-دا یری یُقدور» دیپ جُغاپ بردی. ۲۱ اُنونگ باشغا بیر شَکید: «آقام، اِجازا بر، اَوُل گیدپ، اَتامی جایلاپ گِلین» دیدی. ۲۲ اَمّا عیسی اُنکا: «منینگ ایزما دوش، قُی، اُلورینی اُلورینگ اُزلیری جایلا سینلار» دیدی.

عیسی طوفانی یاتیریار

مَرْفُس ۴: ۳۵-۴۱؛ لوقا ۸: ۲۲-۲۵

۲۳ عیسی قایقدا میننده، شَگیرتلیرى هم اُنونگ ایزینا دوشدولر. ۲۴ بیردن دریادا گویچلی قای توردی، قایق موجدیره دوشدی. اَمّا عیسی اوقلاپ یاتیردی. ۲۵ شَگیرتلیرى اُنی اُیاریپ: «آقام، بیزی نجات بر! بیز هَلک بُلوب باریاریس!» دیدیلر. ۲۶ عیسی اَلارا: «نمه اوچین قُریارسینگیز، ای ایمانی ازلارا» دیدی. سَنگرا بیردن اَل پریندن توروپ، پله و دریایا کیدی، اَل پره کَمیل اومسوملیک بُلدی. ۲۷ اَلار حایران قالپ: «بو نهیلی آدامقا؟ اُنونگ سزونه پل هم حتّی، دریا هم قولاق آسیار؟» دیدیلر.

عیسی جینلاری چیقاریار

مَرْفُس ۵: ۱-۲۰؛ لوقا ۸: ۲۶-۳۹

۲۸ عیسی دریانینگ بیلکی کِنارینداقی جَدَریلیلرینگ یوردونا گلدی. اَل یرده اُنکا ایکی دیوانا آدام دوش گلدی. اَلار مازارچیلیقدان چقیپ گَلیردیلر. اَلارینگ خاص خاطارلی بُلدیغی اوچین، اَل یردن هیچ کیم گَچپ بیلَمَردی. ۲۹ بیردن اَلار: «ای خودایینگ اُغلی عیسی، سَنینگ بیزینگ بیلن نمه ایشینگ بار؟ بیزی وقتیندان اُنک عاذاب پرمگه گلدینگمی؟» دیپ قیغیریشپ باشلادیلار. ۳۰ شَل وقت اَلاردان اوزاغراقدا اولقان دُنکوز سوروسی اُتلاپ یُردی. ۳۱ جینلار عیسی یالبارپ: «اگر بیزی قُوپ چیقارماقچی بُلسانگ، اُندا بیزی دُنکوز سوروسینه اییر» دیدیلر. ۳۲ عیسی اَلارا: «بارینگ!» دیدی. شیدپ، اَلار آداملاردان چقیپ، دُنکوزلارینگ ایچینه گیردیلر. اُنسَنگ همّه دُنکوز سوروسی قایادان ازلرینی دریایا زینگیشپ غارق بُلدیلار. ۳۳ چپانلار قَچپ، شَهَره گیتدیلر. اَلار دیوانالارا نمه بُلاندیغی باراداقی واقالارینگ همسینی خالفا گورونگ بردیلر. ۳۴ سَنگرا شَهَرینگ همّه ایلاتی عیسی بیلن دوشوشماغا چیقادیلار. اُنی گُرُنلرینده، اَز یورتلاریندان گیتوگینی ایسلپ، عیسی یالباردیلار.

عیسی بیر فِلجی شفا بِریر

مَرْفُس ۲: ۱-۱۲؛ لوقا ۵: ۱۷-۲۶

۹ سَنگرا عیسی قایقدا میندی-ده، بیلکی کِنارا گَچپ، اَز شَهَرینه گلدی. ۲ بیرنچه آدام اُنونگ یانینا دوشکده یاتان بیر فِلجی گتیردیلر. عیسی اَلارینگ ایمانی گُرُنده، فِلجه: «اُغلوم، خاطیرجم بُل، سَنینگ گونَه لَرینگ باغیشلاندى» دیدی.

۳ شُندا بیرنچه دین عُلَمالار ایچلریندن: «بو آدام خودایا دیل یَتیریر» دیدیلر. ۴ اَمّا عیسی اَلارینگ فیکرلرینی بیلپ: «نمه اوچین یورگینگیزه تَلکه فیکرلر گتیریرسینگیز؟» هایسینی آیتماق آنگسات، «گونَه لَرینگ باغیشلاندى» دیممکی یا-دا «تور-دا، یُری» دیمک؟ ۶ اَمّا سیز اینسان اُغلونینگ پر یوزونده گونَه لری باغیشلاماغا-دا ایختیارینینگ باردیغینی بیلپ قُیونگ» دیدی. سَنگرا اَل فِلجه: «سانگا دیرین، تور، دوشگینگی اَل-دا، اُیونگه گیت» دیدی. ۷ اَل هم پریندن توردی-دا، اُیونه گتیدی. ۸ مونی گُرُن جماعات حایران قالدیلار. اَلار اینسانا شِیله ایختیاری پرین خودایا شوکور اُتدیلر.

مَتَّى شَگیرتله قُشولیار

مَرْفُس ۲: ۱۳-۱۷؛ لوقا ۵: ۲۷-۳۲

۹ عیسی شَل یردن گَچپ باریارقا، مالیات آلپ اُتوران مَتّی نی گُرُوپ، اُنکا: «مینگ ایزیم دوش» دیدی. اَل هم توروپ، اُنونگ ایزینا دوشدی. ۱۰ عیسی مَتّی نینگ اُیونده سَچاق باشیندا اُتیرقا، نَچه مالیات آلانچیلار، گونَه کَرلر گَلپ، عیسی و اُنونگ شَگیرتلی بیلن بيله ایپ-ایچدیلر. ۱۱ فَرِسیلر مونی گُرُوپ، اُنونگ شَگیرتلیریندن: «نمه اوچین سیزینگ اُستادینگیز مالیات آلانچیلار و گونَه کَرلر بیلن بيله ناهار اییر؟» دیپ سُرادیلار. ۱۲ عیسی مونی اِشیدپ: «طیب ساغ آداملارا دَل-ده، مریضلره گِرَکیدیر. ۱۳ یُنه سیز گیدینگ-ده «مِن قربانلیق دَل-ده، رَحمدارلیق ایسلیرین» دین سزونگ مَعنَسینی اُورینگ، سَببی مَن دُغری آداملاری دَل-ده، گونَه کَرلری توبا چاغیرماغا گلدیم» دیدی.

آرازَا بارادا سُراق

مَرْفُس ٢: ١٨-٢٢؛ لوقا ٥: ٣٣-٣٩

عیسی ایکی کُر بیلن بیر لالی شفا بِریر

٢٧ عیسی اُل یردن گَلیرکَه، ایکی کُر آدام: «ای داوود اُغلی! بیزه رَحِم اِت!» دِیپ قیغیریشیپ، اُنونگ ایزینا دوشدولر. ٢٨ عیسی اُیه گیرنده، کُرلر اُنونگ یانینا گلدیلر. عیسی اُلاردان: «منینگ بو ایشی باشارجاغیما اینانیرسینگیزمی؟» دِیپ سُرادى. اُلار هم اُنگا: «اینانیریس، آقام!» دِیپ جُغاپ بِردیلر. ٢٩ شندا عیسی اُلارینگ کُرلرینه اِلینی دَگریپ: «سِیزه ایمانینگیزا گُره بُلسون!» دیدى، ٣٠ شو واقتدا اُلارینگ کُرلری آچیلدی. عیسی: «خاباردار بُلونگ، مونى هیچ کیم بیلَمسین» دِیپ، اُلارا قاتى تابشیردى. ٣١ اِما اُلار چیقان واقتلارینا، عیسانینگ اِدن بو یاخشیلیغی باراداقى خاباری اِطرافینگ همّه پَرینه یایراتدیلار.

٣٢ اُلار گیدیپ باربارقالار، دیوانا بیر لال آدامى عیسانینگ یانینا گتیردیلر. ٣٣ جین قُولاندان سُنک، لال آدام کِیلَمگه باشلادی. جِماغات گِنگ قالپ: «اسرائیلدا هیچ هاجان بیلّه زات گُرن دَلدیر» دِیشدی. ٣٤ اِما فَریسیلر: «اُل جینلاری، جینلارینگ رَئیسینینگ کُمگی بیلن قُوپ چیقاریار» دِیشدیلر.

حاصل بُل، ایشچی آز

٣٥ عیسی شَهَرلر و اُبالارینگ بارینی آیلانپ، اُل یردکی کَنسَه لَرده تَعلیم بِرِردى. آسمانینگ پادشاهلیغی حاقداق خوش خاباری واغیظ اِدپ، هر هیلّی دَرلِرّه و مریضچیلیکِرّه شفا بِرِردى. ٣٦ عیسی جِماغاتی گُروپ، اُلارا یورگی آویدی، سَببى اُلار چُپانسیز قُونلار یالی پیتیرپدی و پَریشانه حال دیلار. ٣٧ شندا عیسی شَگیرتَلرینه: «حاصل بُل، یَنه ایشچی آز. ٣٨ شُونوگ اوچین هم اَز حاصلینی بیغماغا ایشچی اِیِرر یالی، حاصل اِیسینه یالبارینگ» دیدى.

عیسی اُن ایکی شَگیردینی سایلایار

مَرْفُس ٣: ١٣-١٩؛ لوقا ٦: ١٢-١٦؛ ٩: ٦-١٠

عیسی اُن ایکی شَگیردینی یانینا چاغیرپ، اُلارا آرخو-جینلاری قُوماغا، هر هیلّی دَرلِرّه و مریضچیلیکِرّه شفا بِرَمگه اِختیار بِردى. ٢ شُل اُن ایکی

١٤ سُنکرا یحیانینگ شَگیرتَلری عیسانینگ یانینا گَلپ: «نَمّه اوچین بیز و فَریسیلر آرازَا توتیاریس-دا، سَنینگ شَگیرتَلرینگ آرازَا توتمایارلار؟» دِیپ سُرادیلار. ١٥ عیسی اُلارا: «داماد یانلارینداقا، هی-ده طُیونگ میهمانلاری، یاس توتارمی؟ اِما دامادی اُلاردان اَلنجاق گونلری گِلر، شندا اُلار آرازَا توتارلار.

١٦ «هیچ کیم کُهنه لِباسا تَزّه پارچادان یاما سالماز، سَببى سالنان یاما کُهنه لِباسدان قُوپ، بیرتیق پری خاص بیدِرک بُلپ گُرنر. ١٧ هیچ کیم تَزّه شِرابی کُهنه مَشیکَلِرّه قویماز. بیتسه، مَشیکَلر یاریلپ، شِراب دُکولر و مَشیکَلر هم ضایالانار. تَزّه شِراب تَزّه مَشیکَلِرّه قویولیاندير، شیدپ، ایکسی هم قاوی ساقلا نیاندير» دِیپ جُغاپ بِردى.

دیرلن قیز و شفا تاپان آیال

مَرْفُس ٥: ٢١-٢٤؛ لوقا ٨: ٤٠-٥٦

١٨ عیسی اُلارا بو زاتلاری آیدپ دورقا، بیر کَنسَه نینگ باشلیغی گَلپ، اُنونگ آباغینا ییقیلدی. اُل: «منینگ قیزیم یانگجا اُلدى، اِما سَن گَلپ، اِلینگى اُنونگ اوستونده قُيسانگ، اُل دیرلر» دیدى. ١٩ عیسی توروپ، شَگیرتَلری بیلن بیلّه اُل آدامینگ ایزینا دوشوپ گیتدی.

٢٠ شُل وقت اُن ایکی بیلدان بَرى قان اقما مریضچیلیکدن خُلولق چَکین بیر آیال عیسانینگ آرقا طارافیندان گَلپ، اُنونگ دُنونا اِلینی دَگیردى. ٢١ اُل اِچیندِن: «دینگه گیمینه اِلیمی دَگیرسم-ده شفا تاپاریم» دِیردى. ٢٢ عیسی اُورولپ، اُنی گُردى-ده: «ای قیز، خاطیر جَم بُل، ایمانینگ سانگا شفا بِردى» دیدى. آیال شُل واقتینگ اُزونده شفا تاپدی.

٢٣ عیسی اُلباشچینینگ اُیونه گَلنده، یاس توتیانچیلاری، قالماغال اِدیشپ دوران جِماغاتی گُروپ، ٢٤ اُلارا: «آیریلینگ، قیز اُلُتق، یکه اوقلاپ یاتیر» دیدى. اُلار عیسانینگ اوستوندِن گولدولر. ٢٥ جِماغات داشاری چیقاریلاندان سُنک، عیسی اِیچری گیرپ، قیزینگ اِلیندن توتدی، قیز هم آباغا قالدی. ٢٦ بو خابار اُل اِطرافینگ همّه پَرینه یایرادى.

حضورینا التَّبرُّلر، سیز بُلْسا اَلارینگ و بیگانه میلَّتیرینگ اُونده شاهاتلیق اِدرسینگیز. ^{۱۹} یُنه اَلار سیزی اِلْتِپ تابشیرانلاریندا، سیز نَدِیپ و نَمه سُرْلِجْکدِیگینگیزی قایغی اِتمَنگ. سیزه نَمه اَیتمالیدیغینگیز شُلْ واقیتینگ اَزونده بَرلر. ^{۲۰} شُندا کِیلَین سیزینگ اَزونگیز دَل-ده، اُنْدا اَتانگیزینگ روحی سیزینگ دِیلنْگیزدَه کِیلر.

^{۲۱} «دُغان دُغانینی، اَتا فرزندینی اُلومه تابشیرار، فرزندلر هِم اِنه-اَتالارینا قارشى چیقِیپ، اَلاری اَلدوردرلر. ^{۲۲} مَنینگ اَدِیم سِپَلی هِمْلر سیزدن یِگِرْزِرلر، اِمّا اَخیَرنا چنلی جیدان نِجات تاپار. ^{۲۳} سیزی بیر شَهَرده اِذِیت بَرسلر، بِلِکِیسینه قاچینگ. سیزه دُغروسینی اَیدیارین، اینسان اُغلی گِلَینْچَه، سیز اسرائیلینگ هِمّه شَهَرلرینه اَیلانِیپ چیقِیپ بِلِمرسینگیز. ^{۲۴} «شَگِیرت اَز مُعَلِّمِین، قول اَز اَقاسیندان یُقاری دَلدیر. ^{۲۵} شَگِیرت اَز مُعَلِّمِی یالی، قول اَز اَقاسی یالی یاشاماغا راضی بُلمالیدیر. اِگِر اُی اِیسینه بَعلزبول* دِیین بُلسالار، اُنْدا اُونُگ اِچرِیسیندَکیلره اُنْدان هِم بَتر زات دِیمِز لرمی!

کِیمِدن قُرْمالی؟

لوقا ۱۲: ۹-۲۰

^{۲۶} «شُونُگ اوجین هِیچ کِیمِدن قُرْمانگ. یایق بُلُپ، اوستو اَچیلماجاق، گوزگین بُلُپ، بیلنِمِجک زات یُقَدور. ^{۲۷} قارانگقِیلِقدِا سیزه نَمه اَیتسام، شُنْی یاغِیلِقدِا اَیدینگ. قولاغینگیزا اَیدانیمی تاملارینگ اوستوندن اِعلان اِدینگ. ^{۲۸} بَدَنی اَلدورِین، جانی بُلْسا اَلدورِیپ بِلِمِیلردن قُرْمانگ. قاووسی، بَدَنی و جانی هِم دُوزاخدا یُق اِتمَگه گویجی پَتین خودایدان قُرْقونگ. ^{۲۹} اِیکی سِرْچَه بیر سِکّه ساتیلما یارمی؟ مونگا باقمازدان، اَتانگیزدان اِجازاسیز اَلارینگ بیری-ده پَره قاچیان دَلدیر. ^{۳۰} سیزینگ باشینگیزداقی ساچینگیز هِم باری ساناغیلیدیر. ^{۳۱} شونلوقدا، قُرْمانگ، سیز سِرْچهلردن خاص اَهْمیتلِیسینگیز.

^{۳۲} «کِیم مَنی اینسانلارینگ اُونده اِقرار اِتسه، مَن هِم اُنْی آسمانداقی اَتامینگ اُونده اِقرار اِدرین. ^{۳۳} کِیم مَنی اینسانلارینگ اُونده اِینکر اِتسه، مَن هِم اُنْی آسمانداقی اَتامینگ اُونده اِینکر اِدرین.

رسولینگ اَدلاری شولاردیر: بیرنجیسی پَطْرُس لاقابی شمعون، هِم اُونُگ دُغانی اَدْرِیاس، زَبَدِینْگ اُغوللاری یعقوب بیلن یوحنا، ^۳ فیلِپُس، بارتولما، توما، مالیات اَلیانچی مَتَّى، حَلْفِینْگ اُغلی یعقوب، تَدّی، ^۴ غایراتلی شمعون، عیسی خاینلیق اِدِین یهودا اِسخریوطی.

^۵ عیسی بو اُنْایکی شَگِیرتْلره شِیلَه تابشیرِیق بَرِیپ، اَلاری خالقینگ اَراسینا یُلادِی: «بیگانه میلَّتیرینگ اَراسینا گِیتْمَنگ، ساْمِرهلیرینگ شَهَرلرینگ هِیچ بیرینه گِیرْمَنگ. ^۶ مونگا دِرْک بیتن قُیونلارا مَنگِرِین اسرائیل خالقینگ اَراسینا بارینگ. ^۷ باران هِر بیر پَرینگیزده آسمانینگ پادیشاهلیغینگ قُلایلانْدِیغینی واغِیظ اِدینگ. ^۸ مَرِیضلری شِفا بَرینگ، جُزاملاری پَک اِدینگ، اُلورلی دِیلدینگ، جینلاری چیقارینگ. مُفت اَلدینگیز، مُفت بَرینگ. ^۹ قوشاغینگیزدا قیزیل، کوموش، میس، هِیچ بیر پُول بُلْماسین. ^{۱۰} یُل اوجین نه تَرَبّا، نه-ده اَرْتِیقماچ کِینک، نه کُوش، نه-ده تایاق اَلینگ. ایشچی اَز نَصِیبینه میناسپیدیر. ^{۱۱} هایسی شَهَره، هایسی اُبا بارسانگیز، اُل پَرده اَزونگیزه میناسپ اَدامی گُرْلپ تاپِیپ، قایدیانچانگیز شُل پَرده بُلونگ. ^{۱۲} اُیه گِیرنْگیزده، اَیدْکیلره ساغ-سالاماتلیق دِلْپ، سلام بَرینگ. ^{۱۳} اَیدْکیل مونگا میناسپ بُلسالار، دِیلن سالاماتلیغینگیز اَلارینگ اوستونه اَینر، اِمّا میناسپ بُلْماسالار، بو اَزونگیزه اُورولِیپ گِیلر. ^{۱۴} کِیم سیزی قَبول اِتمِسه، سیزی دینگِلِسه، اُل اَیدن یا-دا شَهَرْدن چیقِیپ باریارقانگیز، اَیاقلارینگیزینگ تَرُونی قاقینگ. ^{۱۵} سیزه دُغروسینی اَیدیارین: قیامات گونی اُل شَهَرینگ یاغداپی شُدوم بیلن غَموره شَهَرلرینگ یاغداپیندان-دا خاص بَتر بُلار.

گِلْجِک قِینْچِیلِقلار

مَرْفُس ۱۳: ۹-۱۳؛ لوقا ۱۲: ۱۷-۱۲

^{۱۶} «سِرْادینگ، مَن سیزی قورتلارینگ اَراسینا قُیونلار یالی یُلا یارین. شُونُگ اوجین بیلان یالی زَرْنِگ، کِیدری کِیمین سادا بُلونگ. ^{۱۷} اَداملاردان خابارلی بُلونگ! اَلار سیزی مَحْکِمه لره تابشیرالار، کِنیسه لَرینده قامچیلاپ پَنجِرلر. ^{۱۸} مَن سِپَلی سیزی حُکومدارلارینگ، پادیشاهلارینگ

پاراحتالیق دَل-ده، قیلیچ گتیردیم

لوقا ۱۲: ۵۱-۵۳؛ ۱۴: ۲۶-۲۷

۳۴ «منی پر یوزونه پاراحتالیق گتیرمگه گِندیر دیپ گومَن اِتمَنگ. مَن پاراحتالیق دَل-ده، قیلیچ گتیرمگه گلدیم. ۳۵ مَن اُغلی آتاسیندان، قیزی اِنسیندن، گِلمَنی قاین اِنسیندن آیرماغا گِندیرین. ۳۶ آدمینگ دوشمانی اَز ایچرِیسیند کِلر بَلار. ۳۷ «آتاسینی، اِنسینی مِندَن کَن سِین مانگا میناسپ دلدیر. اُغلونی، قیزی مِندَن کَن سِین مانگا میناسپ دلدیر. ۳۸ اَز صلیبِینی آلیپ، مَینگ ایزِیما دوشمَدیک هَم مانگا میناسپ دلدیر. ۳۹ هَر کیم جانینی قُران اُنی بیتیر. مَینگ اوچین جانینی بیتیر اُنی قَرار.

۴۰ «سِیزی قبول اِدَن منی قبول اِدَر، منی قبول اِدَن هَم منی ایبرنی قبول اِدَر. ۴۱ کیم بیرینی نبی بُلاندیغی اوچین قبول اِتسه، نِیلِیگینگ سیلاغینی آَلار. بیر دُغری آدمی دُغریلِیغی اوچین قبول اِدَن دُغری آدمینگ سیلاغینی آَلار. ۴۲ کیم مَینگ شَگیردیمینگ حُرمتی اوچین، بو کیچی حاساپلانیانلارینگ بیرینه پَکه بیر کسه سُوق سو پَسه-ده، سِیزه دُغروسینی آیدیارین، اَل آصلا سیلاغسِیز قالماز.»

عیسی و یحیی

لوقا ۷: ۱۸-۳۵

عیسی اُن اِیکی شَگیردینه ناصیحات برِپ قوتارانندان سَنگ، اَل پِرَدَن چِقیپ، قُلایداقی شَهرلِده اُورتمَگه و واغِیظ اِتمَگه گیتدی.

۲ یحیی هَم زینداندقا، مسیحینگ اِدَن ایشلری بارادا اِشیدِپ، اُنونگ یانینا شَگیرتلرینی ایپردی: ۳ «سَن شُل گِلجک مسیحمی یا-دا بیز باشغا بیرینه قاراشمالیمی؟» دِیپ سُرَأتدی. ۴ عیسی اَلارا: «بارینگ-دا، گُرُپ-اِشیدنلرینگیزی یحیی خابار برینگ. ۵ کُرلر گُرِر، آقساقلار یُریر، جُزامیلار پَکلنیر، کِرلر اِشیدیر، اُلورلر دیرلیر، قاریلار خوش خابار واغِیظ اِدیَلیر. ۶ مِندَن اِل چِکمدیک خوشواقَدیر» دِیپ جُغاپ پردی.

۷ یحیانینگ شَگیرتلری گِیدَن واقتی، عیسی جِماغاتا یحیی بارادا گورونگ پَرمگه باشلادی: «بیابانا نَمه گُرمگه

گیتدینگیز؟ پله ایرغیلیان قامشیمی؟ ۸ اُندا، نَمه گُرمگه گیتدینگیز؟ نَفس لِباسلار گِین آدمیمی؟ یُق! نَفس لِباسلار گِینلر پادیشاهلارینگ کاخلاریندادیر. ۹ اُندا نَمه گُرمگه گیتدینگیز؟ بیر پیغامباریمی؟ هاووا! مَن سِیزه شونی آیداین، اَل گُرَن کیشینگیز حَتّی پیغامباردان هَم اولیدیر. ۱۰ «اُوندَن یُل تایارلار یالی، اینه، مَن اَز رَسولیمی ایبریرین» دِیپ یازیلان سُرلر هَم خاص شَنگا دِگیشلیدیر. ۱۱ سِیزه دُغروسینی آیدیارین: اِنَدَن دُغلانلارینگ آراسیندا یحیی تَعمید برِیچِیدَن بَیگی بُلان یُقدور، اِمّا آسمانینگ پادیشاهلیغیندا اینگ کِیچِیسی هَم اُندان بَیکدیر. ۱۲ یحیی تَعمید برِیچِینینگ گونلریندَن تا بو واقتا چَلی آسمانینگ پادیشاهلیغی اُوه گویچلی گِیدیر و ظالیم آدمالار اُنکا هوجوم گتیرپ اَز اِلرینه گِچیرجک بُلارلار. ۱۳ یحیی چَلی ثورات بیلَن هَمّه پیغامبارلار نَبوت اِدرِیلر. ۱۴ اِگر قبول اِتمک اِسلین بُلسانگیز، گِلمَگینه قاراشیلیان اِلیاس یحیادیر. ۱۵ اِشیتَمگه قولاغی بار آدم اِشیتسین!

۱۶ «مَن بو نِسلِی نَمه مَنگَردین؟ اَلار بازارلاردا اُتورپ، باشغالارا: ۱۷ «سِیزه توتوک چالَدیق، رَقص اِتمدینگیز، یاس توتدِیق، آغلامادینگیز» دِیپ قِیغیریان چاغالارا مَنگَرلِر. ۱۸ یحیی گلدی، اَل نه ایبر نه ایچِر. اَلار بُلسا اُنکا «جینلی» دِیِرلر. ۱۹ اینسان اُغلی گلدی، اَل هَم ایبر، هَم ایچِر، اَلار اُنکا: «اینه، بو ایگنه و عاراقخُرا سِر اِدینگ! اَل مالیات اَلیانچیلار و گونَه کِرلر بیلَن دُست بُلدی» دِیِرلر. اِمّا حَکومتینگ حاقدیغی اَز عَمَللری بیلَن تاصدیقلانار.»

توبا اِتمَدیک شَهرلر

لوقا ۱۰: ۱۳-۱۵

۲۰ عیسی شَهرلِده کَن مُعجَزهلر گُرکُزیدِی، اِمّا اَلارینگ خالقِی گونَهلرینه توبا اِتمَندیلر. شونونگ اوچین عیسی اَلاری کِیمَگه باشلادی: ۲۱ «وای گونونگه، اِی خورازین! وای گونونگه، اِی بَیت صیدا! سِیزه گُرکُزیلن مُعجَزهلر صور بیلَن صیدوندا گُرکُزیلن بُلسادی، اُندا اَلار بیر اِیم پالاس گِینپ، کول اوستونده اُتورپ توبا اِدرِیلر. ۲۲ اِمّا مَن سِیزه دِیِرین: قیامات گونی سِیزینگ یاغداینگیز صور بیلَن

هُدورلین چُرکَلرینی اییدی، یانینداقیلار هم اییدیلر. بو
 أَلار اوچین قاداغاندی، یکه کاهینلار اِجازا بَرلندی.
 ۵ اُنْدا، سیز عیباداتخانادا سَبَّت گونونینگ حُرمتلارینی
 ساقلاماسالار-دا، کاهینلارینگ گونَه سیز حاساپلاندیغینی
 تُوراتدا اُقیمادینگیزمی؟ ۶ مَن سیزه شونی آیداین: بو پرده
 عیباداتخانادان-دا بَیک بیری بار. ۷ سیز: ”مَن قربانلیق
 دَل-ده، رَحْم-شِپاقات ایسلیرین“ دَین سُرُونگ مَعنِیسینی
 بیلَیدینگیز، گونَه سیزلری مَحکوم اِتَوزدینگیز. ۸ چونکی
 اینسان اُغلی حَتّی سَبَّت گونونینگ-ده حُکومداریدیر.»

الی قوران آدام

مَرْفُس ۱۰:۳-۶؛ لوقا ۱۱-۶

۹ عیسی اُل پَرْدَن قایدیپ، اُلارینگ کِنِیسه سینه باردی.
 ۱۰ اُل پرده الی قوران بیر آدام باردی. عیسائی عایپلاجاق
 بُلُوپ، اُنْدا: «سَبَّت گونی شِفا بَرْمَک بُلارمی؟»
 دَیپ سُرادیلار. ۱۱ عیسی اُلا: «سیزدن هایسینگیز بیر
 فُینونگیز بُلُوپ، اُل-دا سَبَّت گونی چوقورا قاجسا، اُنْی
 چِقارمازمیسینگیز؟ ۱۲ اینسان قُیوندان خاص قِیامتلدیر!
 مونونگ اوچین سَبَّت گونی یاخشیلِیق اِتَمَک بُلار» دَیپ
 جُغاپ بردی. ۱۳ سُنْگرا عیسی یانگهی آداما: «الینگ
 اوزات» دیدی. اُل اوزادان واقیتندا اُنونگ الی اِدیل بیلکی
 الی یالی شِفا تاپدی. ۱۴ فَرِیسِیلر داشاری چیقپ، عیسائی
 ندپ یُق اِتَمَلیدیگی بارادا ماصلاحاتلاشدیلار.

خودایینگ بنده سی

۱۵ اِمّا عیسی مونی بیلپ، اُل پَرْدَن گیتدی. کَن آداملار
 اُنونگ ایزنا دوشدولر، عیسی هَمّه مریضلری شِفا بردی.
 ۱۶ عیسی اُزونینگ کیمدیگینی هیچ کیمه ایتمازیغی اُلا
 تابشیردی. ۱۷ بو اِشعیا پیغامبار سَبّی آیدیلان شو سُرُونگ
 برجای بُلماغی اوچیندی:

۱۸ «اینه، مَنینگ سایلان بَنْدَم،
 گُونُوخُش بُلُوپ، اُنْی سُنِیم.
 روحومی اُنونگ اوستونه قُیارین،

صیدونینگ یاغداییندان خاص بَتر بُلار! ۲۳ اِی کَفَرناحوم!
 سَن عارشا گُتیریلرین دَیپ گومَن اِدیرسینگمی؟ یُق، سَن
 دُوزاخا زینگالانارسینگ، سَبّی سِنده گُرکُزِلن مَعْجَزَه لِر
 سُدومدا گُرکُزِلن بُلَسادی، اُنْدا اُل شو گونَه چنلی ساقلا نیپ
 قالاردی. ۲۴ اِمّا مَن سانگا شونی دَییرین: قیامات گونی
 سَنینگ یاغدایینگ سُدومینگ یاغداییندان خاص بَتر بُلار.»

زَحْمَتِکِشَلِرِی چاغیر یار

لوقا ۱۰:۲۱-۲۲

۲۵ شو وقت عیسی سُرُونی دُوام اِدپ، شِیله دیدی:
 «ای آتام، پَرینگ و آسمانینگ حُکومداری! بو زاتلاری
 عاقیلدارلاردان و دانالاردان گوزگپ، چاغالارا آیان
 اِندیدینگ اوچین، سانگا شوکور اِدیرین. ۲۶ هاووا، آتام،
 سَنینگ ایسلِگینگ شیلدی. ۲۷ آتام هَمّه زادی مانگا
 تابشیردی. اُغلی آتادان باشغا هیچ کیم تانیان دَلدیر.
 اُغولدان و اُغلونگ اُنْی اَشْکَر اِتَمَک ایسلین آداملاریندان
 باشغا هیچ کیم آتانی تانیان دَلدیر.
 ۲۸ «ای زَحْمَتِکِشَلِرِی و آغیر یوکولر، مَنینگ یانِیما گَلینگ،
 مَن سیزه دینچلیق بَرین. ۲۹ مَنینگ یوغیمی ئیونینگزا
 داقینینگ-دا، مَنْدَن اُورینگ. مَن میلاییم هَم فُوتندیرین و
 جانینگیز راحتلیق تاپار. ۳۰ مَنینگ یوغیم اَنگساتدیر و یوکیم
 پَنگیلدیر.»

سَبَّت گونی بارادا سُرَاق

مَرْفُس ۲۳:۲-۲۸؛ لوقا ۱۰:۵-۱۱

آرادان کَن وقت گِچْمَنکَه، بیر سَبَّت
 گونی عیسی بوغدایلِیگ آراسیندان گِچپ
 باریاردی. اُنونگ شَگِیرتَلری آجیغپ، بوغدایینگ باشلارینی
 یُلُوپ ایْمَگَه باشلادیلار. ۲ مونی گُرَن فَرِیسِیلر اُنْگا:
 «سِرَات، سَنینگ شَگِیرتَلرینگ سَبَّت گونی قاداغان اِدیلن
 زادی اِدیرلر» دیدیلر.

۳ عیسی اُلا شِیله جُغاپ بردی: «داوود بیلن
 یانینداقیلار آج فالانلاریندا، سیز داوودینگ نَمّه اِندیدگینی
 اصلا اُقیمادینگیزمی؟ ۴ اُل خودایینگ اُیونه گِریپ،

أَلْ مِیْلَتَرَه عَادَالَاتِی اِعلانِ اِدِر.

١٩ أَلْ دَاعَوَالَشْمَاز، سِیْسِی قَالْدِیْرَمَاز،

کُوجَه لَرْدَه هِیچ کِیم اُنُونْگ سِیْسِی اِشْتِیْمَز.

٢٠ أَلْ عَادَالَاتِی پِرِیْنَه پِیْتِیْرِنَجَه،

پِمْشِیلِن قَامَشِیْنِی دُومَز،

تَوْتِیْن پِلْتِی سُنْدُورْمَز.

٢١ هِمَّه مِیْلَتِر اُنُونْگ اَدِیْنَا اَوْمِید باْعِلارَلار.

عِیْسِی وَ بَعْلَزِبُول

مَرْقُس ٣: ٢٠-٣٠؛ لوقا ١١: ١٤-٢٣

٢٢ سُنْگَرَا عِیْسَانِیْگ یَانِیْنَا دِیْوَانَا کُرْ هِم لالِ آدَامِی

گِیْتِیْرِدِیْلِر. عِیْسِی اُنِی شِفا بَرِنْدِن سُنْگ، یَانْگَقِی آدَام

کِیْلِمْگَه وَ گَرْمْگَه باشلادی. ٢٣ هِمَّه خَالْق گِیْگ قَالِیْپ:

«بُو آدَام دَاوودِیْگ اُغْلِی دَلْمِیْکَه؟» دِیْتَشْدِی. ٢٤ مَوْنِی اِشِیدِن

فَرِیْسِیْلِر: «بُو آدَام جِیْنَلَارِی، جِیْنَلَارِیْگ رِئِیْسِی بَعْلَزِبُولُونْگ

کُمْگِی بِلِیْن قُوْوَپ چِیْقَارِیَار» دِیْدِیْلِر.

٢٥ اِمَّا عِیْسِی اَلَارِیْگ فِیْکِرلِرِیْنِی بِلِیْپ، شِیْلَه دِیْدِی:

«ایْچِیْنِدَه بُلُونِشِیْک بُلَان پَادِیْشَاهَلِیْق دَارْغَار، اَز ایْچِیْنِدِن

بُلُونِ شَهْر یَا-دَا اُی قَایِیْم دُورُوپ بِلِیْمَز. ٢٦ شِیْطَان شِیْطَانِی

قُویَان بُلَسَا، اُنْدَا ایْچِیْنِدَه بُلُونِشِیْک بَارْدِیْر، اُنْسُنْگ اُنُونْگ

پَادِیْشَاهَلِیْقِی نَهْیَلِی دُورَار؟ ٢٧ اِگَر مِّن جِیْنَلَارِی بَعْلَزِبُولُونْگ

کُمْگِی بِلِیْن، اُنْدَا سِیْزِیْگ آدَامَلَارِیْگِیْز اَلَارِی کِیْمِیْگ

کُمْگِی بِلِیْن قُویَارَلَار؟ شُو سَبْیَلِی هِم اَز آدَامَلَارِیْگِیْز سِیْزَه

قَاضِیْلِیْق اِدِرلِر. ٢٨ مِّن جِیْنَلَارِی خُودَايِیْگ رُوحِی بِلِیْن قُویَان

بُلَسَام، اُنْدَا خُودَايِیْگ پَادِیْشَاهَلِیْقِی سِیْزَه-دَه گِلْنِدِیْر. ٢٩ کِیْم

گُویْچَلِی آدَامِیْگ اُیُونَه گِیْرِیْپ، مَالِیْنِی تَالَاپ بِلِیْر؟ اَوَّل اُنِی

دَانْگَمَالِی بُلَار، اُنْسُنْگ اُیُونِی تَالَار.

٣٠ «مِیْنِیْگ بِلِیْن بُلَمَادِیْق مَانْگَا قَارَشِیْدِیْر، مِیْنِیْگ

بِلِیْن یِیْغَنَامَادِیْق اُنِی دَارْغَادَايَنْدِیْر. ٣١ سُنُونْگ اَوْچِیْن سِیْزَه

شُونِی دِیْتِیْرِن: اِیْنَسَانَلَارِیْگ هِر بِیْر گُونَه-سِی، هِر بِیْر

زَادَا دِیْل پِیْتِیْرْمَسِی باْغِیْشَلَانَار، اِمَّا مُقَادَّس رُوحَا دِیْل

پِیْتِیْرْمِکَلِیْک باْغِیْشَلَانَمَاز. ٣٢ اِیْنَسَان اُغْلُونَا قَارَشِی آيْدِیْلَان

سُز باْغِیْشَلَانَار، اِمَّا مُقَادَّس رُوحَا قَارَشِی آيْدِیْلَان سُز

باْغِیْشَلَانَمَاز. اُلْ شُو زَامَانْدَا-دَا، گِلْجِکْدَه-دَه باْغِیْشَلَانَمَاز.

مِیْوَه لِی باْغ

لوقا ٦: ٤٣-٤٥

٣٣ «قَاوِی باْغ اِکِیْیْگ، اُنُونْگ مِیْوَه-سِی-دَه قَاوِی بُلَار،

تِلْکَه باْغ اِکِیْیْیْگِیْز، تِلْکَه مِیْوَه اَلَارِیْیْیْگِیْز، سِیْبِی باْغ

مِیْوَه-سِیْنِدِن تَانِیْلِیْیَانْدِیْر. ٣٤ اِی یِیْلَانِیْیْگ نِیْسَلِی! آغِیْز یُورْگِیْیْگ

دُلُولِیْغِیْنِدَان سُزَلِیْنْدِیْر. شِیْلِیْلِیْکْدَه، اَزُونْگِیْز یَامَانْقَانْگِیْز، نَدِیْپ

سِیْز قَاوِی زَاتَلَار سُزَلْپ بِلِیْر-سِیْیْگِیْز؟ ٣٥ یَاخْشِی آدَام

یُورْگِیْیْیْگ یَاخْشِیْلِیْق خَاْزِیْنَا-سِیْنِدَان یَاخْشِیْلِیْق چِیْقَارَار وَ

یَامَان آدَام یُورْگِیْیْیْگ یَامَانْلِیْق خَاْزِیْنَا-سِیْنِدَان یَامَانْلِیْق چِیْقَارَار.

٣٦ مِّن سِیْزَه شُونِی دِیْتِیْرِن: آدَامَلَار آيْدَان هِر بِیْر بُش

سُزِی اَوْچِیْن قِیَامَات گُونِی حَاسَاپ بَرِیْرلِر. ٣٧ شُلْ گُونِی

سِیْز اَز سُزُونْگِیْز بِلِیْن آقَلَانِیْپ، اَز سُزُونْگِیْز بِلِیْن مَحْکُوم

اِدِیْلِر-سِیْیْیْگِیْز.»

یُونِیْسِیْگ عَالَامَاتِی

مَرْقُس ٨: ١١-١٢؛ لوقا ١١: ٢٤-٢٦ وَ ٢٩-٣٢

٣٨ شُنْدَا کَبِیْر دِیْن عُلَمَاَلَار وَ فَرِیْسِیْلِر اُنْگَا جُعَاپ بَرِیْپ:

«اُسْتَاد، بِیْز سِیْنِدِن بِیْر عَالَامَات گُرْمِک اِیْسِلِیْرِیْس» دِیْدِیْلِر.

٣٩ عِیْسِی اَلَارَا شِیْلَه جُعَاپ بَرْدِی: «بُو زَامَانِیْگ یَامَان هِم

خُودَايَا یُیُوفَا نِیْسَلِی عَالَامَات طَالَاپ اِدِیْر، اِمَّا اُنْگَا یُونِیْس

پِیْغَامَبَارِیْیْگِیْدَان باْشْغَا عَالَامَات بَرِیْلِمَز. ٤٠ یُونِیْسِیْگ اَوْچ

گِیْجَه-گُوندِیْز بَالِیْغِیْیْگ قَارِیْنِدَا قَالِیْشِی یَالِی، اِیْنَسَان اُغْلِی-دَا

اَوْچ گِیْجَه-گُوندِیْز پِرِیْیْگ باْغِرِیْنِدَا قَالَار. ٤١ نِیْنُوا خَالْقِی

قِیَامَات گُونِی بُو نِیْسَلَه قَارَشِی چِیْقِیْپ، اُنِی مَحْکُوم اِدِر،

سِیْبِی نِیْنُوا خَالْقِی یُونِیْسِیْگ وَاغْظِی بِلِیْن تُوْبَا گِلْدِی. اِیْنَه،

بُو یَرْدَه یُونِیْسِدِن هِم اَوِیْسْتُون بِیْرِی بَار. ٤٢ اِیْلِرْکِی مِلْکَه قِیَامَات

گُونِی بُو نِیْسَلَه قَارَشِی چِیْقِیْپ، اُنِی مَحْکُوم اِدِر، سِیْبِی

اُلْ سُلِیْمَانِیْیْگ جِکْمِیْتِیْنِی دِیْنْگِلْمِک اَوْچِیْن، پِرِیْیْگ اَنْگَرِی

اَوْجُودَان گِلْدِی. اِیْنَه، بُو یَرْدَه سُلِیْمَانْدَان-دَا اَوِیْسْتُون بِیْرِی

بَار.

٤٣ «اَرْخُو-جِیْن آدَامْدَان چِیْقَانْدَان سُنْگ، قُورَاق پِرْلِرَه

آيْلَانِیْپ، دِیْنْجَلِیْق گُرْلِیْر، اِمَّا تَاپْمَايَار. ٤٤ شُنْدَا اُل: «چِیْقَان

اُیُومَه دُلَانِیْن” دِیْیْپ گِلْنِدَه، اُیُونْگ سُوْپُورْگِیْلِی، هِمَّه

زَادِیْیْگ تَرْتِیْبِیْلِی وَ بُشْدُوْغِیْنِی گُرْیِر. ٤٥ سُنْگَرَا گِیْدِیْپ، اَزُونْدِن

شيله جُغاپ پردی: «آسمانینگ پادشاهلیغینینگ سیرلارینا دوشونمگه سیزه بریلدی، جماغاتا بریلمدی. ۱۲ کیمده بار بلسا، اُنکا ینه پرلر و اُنداقی بُل بُلار، اِمّا کیمده یُق بلسا، اُنونگ اِلیندکی هِم اَلنار. ۱۳ مَنینگ اَلارا میثاللار بیلن گورونگ بریمگیمینگ سَبی شُودور: اَلار سِرادیلر، یُنه گُرمیلر، دینگیلر، یُنه اِشیتیمیلر و دوشونمیلر. ۱۴ شیدپ، اِشعیانینگ پیغامبارلیق بیلن آیدان سُرلی اَلاردا برجای بُلار:

”اِشیتیمسینه اِشیدیرسینگیز،

یُنه دوشونمیلر سینگیز.

گُرمسینه گُرمیلر سینگیز،

یُنه عاقیل پتیرپ بیلیمیلر سینگیز.

۱۵ چونکی بو خالقینگ یورگی قاتیدی،

قولاقلاری آغالدی، گُزلی یومولدی.

یُغسام گُزلی بیلن گُروپ،

قولاقلاری بیلن اِشیدیریلر،

یورکلری بیلن دوشونپ،

ینه مانگا طاراف دُناناریلار،

مِن هِم اَلارا شفا پرردیم.“

۱۶ اِمّا سیز ناقادار خوشوقت، گُزلینگیز گُری، قولاقلارینگیز اِشیدیر. ۱۷ سیزه دُغوسینی آیدارین: کَن پیغامبارلار و کَن دُغری آدمالار سیزینگ گُزلیلرینگیزی گُرمک ایسلدیلر، اِمّا گُرمیلر، سیزینگ اِشیدیلرینگیزی اِشیتیمک ایسلدیلر، اِمّا اِشیتمدیلر.

۱۸ «ایندی تایخان حاقینداقی میثالینگ معنیسینی دینگلنگ: ۱۹ بیر آسمانینگ پادشاهلیغی حاقینداقی سُر اِشیدپ، اُنکا دوشونمسه، شیطان گلیپ، اُنونگ یورگینده سِیلنی سُغوروپ اَلبار. یلونگ قیراسیندا سِیلن بودور. ۲۰ داشلیق یُنه سِیلن تُخوملار بلسا، سُر اِشیدپ، اُنی دُرُو شاتلیق بیلن قابول اِدیندیر. ۲۱ یُنه سُر کُک اورمانسُنگ، بو آدم جیدامسیدیر، مونونگ اوچین قینچیلیق یا-دا اِدیت برمه بُلاندا، اُل شو وقتدا اُندان اِل چِکر. ۲۲ تیکنلیگینگ آراسینا دوشن تُخوم بلسا بودور: اُل سُر اِشیدیر، یُنه دونیه نینگ

هَم تَلکه یدی روحی یانینا اَلبار-دا، شُل یُنه بارپ مِسکن توتیار. شیللیکده، اُل آدمینگ سُنْگق یاغدایی ازالقیسیندان هِم تَلکه بُلبار. بو یامان نسله-ده شيله بُلار.“

عیسانینگ اِنسی بیلن دُغانلاری

مَرْفُس ۳: ۳۱-۳۵؛ لوقا ۸: ۱۹-۲۱

۴۶ عیسی جماغاتا گورونگ برپ دورقا، اِنسی بیلن دُغانلاری گلدی. اَلار عیسی بیلن کِلشچک بُلپ، داشاردا دوردیلار. ۴۷ بیر عیسی: «اِنک بیلن دُغانلارینگ داشاردا دورلار، اَلار سنینگ بیلن کِلشچک ایسلیلر» دیدی. ۴۸ اِمّا عیسی مونى آیدانا: «مَنینگ اِنم کیم؟ دُغانلاریم کیم؟» دیپ جُغاپ پردی. ۴۹ اُل اِلینی اَز شَگیرتلیینه طاراف اوزادپ: «اینه، مَنینگ اِنم، مَنینگ دُغانلاریم. ۵۰ آسمانداقی آتامینگ ایسلگینی کیم برجای اِتسه، شُل مَنینگ دُغانیم، آیل دُغانیم هِم اِنمدیر» دیدی.

تُخوم میثالی

مَرْفُس ۴: ۱-۲۰؛ لوقا ۸: ۴-۱۵

شُل گون عیسی اُیدن چیقپ، دریانینگ کَناریندا اُتیدی. ۲ داشینا شيله کَن جماغاتینگ بیغنانانیدی سِیللی، اُل دریاداقی بیر قایقا مینپ اُتیدی. هِمّه جماغات بلسا دریانینگ کَناریندا، قوری پرده دوردی. ۳ عیسی اَلارا میثاللار بیلن کَن زاتلار اُرتدی: «بیر تایخان تُخوم سِیلْمگه چیقیار. ۴ سِپپ یُرکه، تُخوملارینگ بیرنچسی یلونگ اوستونه دوشیر. قوشلار گلیپ، اَلاری چُقچُلایلار. ۵ بیرنچسی تُپراغی اَز، داشلی یُنه دوشیر. تُپراغی قالینگ بُلمانسُنگ، اَلار تیز گُزیرلر. ۶ یُنه گون قیزاندا، کُکلرینگ یُقدوغی اوچین یانپ، قوراپ گیدیرلر. ۷ بیرنچّه تُخوم تیکنلرینگ آراسینا دوشیر. تیکنلر اُسوپ، اَلاری باسیار. ۸ بیرنچّه تُخوم بلسا قاوی یُنه دوشوپ، کبیرلری یوز، کبیرلری اَلتمیش، کبیرلری هِم اُتوز بارابار حاصل بریر. ۹ اِشیتْمگه قولاغی بار آدم اِشیتسین!»

۱۰ سُنْگرا شَگیرتِلر عیسادان: «نمه اوچین جماغاتا میثاللار بیلن گورونگ بریرسینگ؟» دیپ سُرادیلار. ۱۱ اُل

خامیرمایا حاقدا میثال

لوقا ۲۰: ۲۱

۳۳ عیسی اُلا را باشغا بیر میثالی-دا گورونگ بردی:
 «آسمانینگ پادیشاهلیغی خامیرمایا منگیزندیر. بیر آیال اوچ
 اُقارا اونا بیرجه بُلک خامیرمایا قُشسا-دا، هَمّه خامیر چیشیر.»
 ۳۴ عیسی بو زاتلارینگ بارینی خالقا میثاللار بیلن
 آیدیاردی. اُلا را میثالسیز هیچ زات آیتمایاردی. ۳۵ بو پیغامبار
 سِببلی آیدیلان شو سزونگ برجای بُلماغی اوچیندی:

«من سیزه میثال آیدپ برین،

دونیّه نی یارادیلان بری گوزگین قالان

سیرلاری بیان اِدین.»

عیسی بیدرک اُت میثالینی دوشوندیریر

۳۶ سَنگرا عیسی جِماغاتی اوغرادپ، اُیه گیردی.
 شگرتلری اُنونگ یانینا گلیپ: «اِکینچیلیگیندکی بیدرک
 اُتارل حاقداقی میثالی بیزه دوشوندیریپ برسنه» دیدیلر.
 ۳۷ اُل شیلّه جُغاپ بردی: «قاوی تُخومی اِکین انسان
 اُغلودیر. ۳۸ اِکینچیلیگی بُلسا دونیّه دیر. قاوی تُخوم آسمانینگ
 پادیشاهلیغینینگ فرزندلیردیر. بیدرک اُتارل بُلسا شیطانینگ
 فرزندلیردیر. ۳۹ بیدرک اُتلاری اِکین دوشمان شیطاندیر. اُراق
 وقتی دونیّه نینگ آخیریدیر، اُراقچیلار بُلسا پریشده لردیر.
 ۴۰ شیللیک بیلن، بیدرک اُتارل نَهیلی ییغیلیپ، اُدا یا قیلیان
 بُلسا، دونیّه نینگ آخیریندا هَم شیلّه بُلار. ۴۱ اینسان اُغلی
 اُز پریشده لرینی ایبرر، اُلا ر گونّه سَبکَر بُلان هَمّه زاتلاری،
 ناحاق ایش اِدینلری اُنونگ پادیشاهلیغیندان بیغنارلار. ۴۲ اُلا ر
 بولاری کورّه نینگ اُدونا زینگارلار. اُل یرده آغلاما و دیش
 قیجیرداما بُلار. ۴۳ شُندا دُغری آداملار آسمانداقی آتاسینینگ
 پادیشاهلیغیندا گون کیمین پارلارلار. اِشیتمگه قولاغی بار
 آدام اِشیتسین!»

گوزگین خازینا و مُروارید میثالی

۴۴ «آسمانینگ پادیشاهلیغی بیر اِکینچیلیگینده گوزگین
 گنجّه منگیزندیر. بیر آدام اُنی تاپپ، قایتادان گوزگیر و

قایغیلاری، بایلیغینگ هُوسی اُنی بُغیار و سُر حاصیلسیز بُلیار.
 ۲۳ قاوی یرّه سِبیلنر بُلسا بودور: اُل سُرّی اِشیدپ، اُنکا
 دوشونیر هَم-ده حاصیل بریر. اُلا رینگ کبیری یوز، کبیری
 اَلتمیش، کبیری اُتوز بارابار حاصیل بریر.»

بیدرک اُت میثالی

۲۴ عیسی اُلا را باشغا بیر میثال هَم گورونگ بردی:
 «آسمانینگ پادیشاهلیغی اُز اِکینچیلیگینده قاوی تُخوم اِکین
 آداما منگیزیر. ۲۵ هَملر یاتیرقا، اُنونگ دوشمانی گلیپ،
 بوغدایلارینگ آراسینا بیدرک اُت اِکیپ گیدیر. ۲۶ اِکین
 اُسوپ حاصیلا دوراندا، بیدرک اُت هَم گرونیر. ۲۷ یر
 اِسینینگ خیدماتکرلری اُنونگ یانینا گلیپ: «اقام! سِن
 یرینگه قاوی تُخوم سِپنمیدینگ؟ بو بیدرک اُتارل نیردن
 گرونوکه؟» دیپ، اُندان سُریارلار. ۲۸ یر اِیسی: «بو
 دوشمانینگ ایشیدیر» دیپ جُغاپ بریر. خیدماتکرلری:
 «گیدپ، اُلا ری سُغوروپ زینگماغیمیزی ایسلینگمی؟»
 دیپ سُریارلار. ۲۹ اِما یر اِیسی: «یق، بیدرک اُتی سُغورجاق
 بُلپ، بوغدایی هَم کُکی بیلن قُپارماغینگیز مومکین.
 ۳۰ دِگمه، اُراغا چنلی اُلا رینگ اِکیسی-ده بیلّه اُسوبرسین.
 اُراق وقتی مَن اُراقچیلارا اُول بیدرک اُتلاری ییغینگ-دا،
 دِسَلَب یاقار یالی اِدینگ. بوغدایی بُلسا مینینگ اُمارِما
 اویشورینگ دیرین» دیپ جُغاپ بریر.

خَرْدَل تُخومی حاقدا میثال

مَرّس ۳۰: ۴-۳۲؛ لوقا ۱۳: ۱۸-۱۹

۳۱ عیسی اُلا را باشغا بیر میثالی-دا گورونگ بردی:
 «آسمانینگ پادیشاهلیغی بیر آدامینگ اُز یرلیگینده اِکین
 خَرْدَل تُخومینا منگیزندیر. ۳۲ اُل هَمّه تُخوملارینگ ایچینده
 اینگ اُونوغیدیر، اِما اُسیندن سَنگ، بیلکی اُسوملیکلرینگ
 باریسیندان اولی بُلپ، باغا اُورولیر. حتّی قوشلارام اُنونگ
 شاخالاریندا کِتکَلَب بیلیرلر.»

یحیانیڭ أُلومی

مَرْفُس ۲۹-۱۴:۶؛ لوقا ۹-۷:۹

۱۴ شُل وقت عیسانینگ آد-آوازاسی هیرودیس پادیشاهیڭ قولاغینا باریپ یتدی. ۲ أُل از ایشچیلرینه: «بو یحیی تعمید برینچیدیر. أُل أُلومدن دیرلندیر. أُنونگ بو مُعْجَزَه لری گُرکزیپ بيلمگینینگ سَببی هم شودور» دیدی.

۳ هیرودیس از دُعانی فیلیپسینگ آیالی هیرودیا ایلندیدگی اوچین، یحیانی توتدوریپ، اِل-آیاغینی دانگیب، زبندانا أَقلا دیدی. ۴ سَببی یحیی اُنکا: «سَینگ از دُعانینگ آیالنا ایلنمگینگ دُغری دَل» دییدی. ۵ هیرودیس یحیانی ألدورمک ایسلیدری، اِمّا خالقینگ یحیانی نبی حاساپلانیدیگی اوچین بيله اِتْمَكْدن قرقیاردی.

۶ هیرودیس از دُغان گونی خاطیرینا طوی توتاندا، هیرودیانیڭ قیزی اُرتادا رَقص اِدیپ، هیرودیسینگ گونونی آلدی. ۷ شُندا هیرودیس قیزا قاسام ایچپ، دِلَن زادینی برچکدیگینه سُر بردی. ۸ قیز هم اِنسینینگ اُورْتَمگی بیلن: «مانگا بیر تاباغینگ ایچینده یحیی تعمید برینچینینگ کَلَه سینی بر» دیدی. ۹ هیرودیس غامگین بُلدی، اِمّا میهمانلارینگ یانیندا قاسام ایچنُسَنگ، یحیانیڭ کَلَه سینی اُنکا گتیرپ بریلْمَگینی دِستور بردی. ۱۰ آدام اییرپ، زبندانداقی یحیانیڭ کَلَه سینی کَسدیردی. ۱۱ اُنونگ کَلَه سی بیر تاباقدان گتیریلیپ، قیزا بریلدی، أُل هم مونی اِنسینه اِلْتِپ بردی.

۱۲ یحیانیڭ شگرتلری گلیپ، اُنونگ جَسَدینی اکیدپ جایلا دیلار. شنگرا گیدپ، مونی عیسی دَرُو خابار بریدیلر.

عیسی بَش مونگ آدامی دُیوریار

مَرْفُس ۴۴-۳۰:۶؛ لوقا ۱۷-۱۰:۹؛ یوحنا ۱۴-۱:۶

۱۳ عیسی مونی اِشیدپ، پکه اُزی قایقنا میندی-ده، أُل یردن بیر بَش یره گیتدی. جِماغات مونی بیلنده، شَهْر لَرْدن چیقپ، پادا اُنونگ ایزیدان گیتدیلر. ۱۴ أُل قایققدان دوشن ماحالی اولی جِماغاتی گُرُپ، اَلارا یورگی آویدی، اَلارینگ مریضلرینی شفا بردی.

بَگَنیپ باریپ، هَمّه زادینی ساتیار-دا، یانگفی اِکینچیلیگینی ساتین آلیار.

۴۵ «موندان باشغا-دا، آسمانینگ پادیشاهلیگی آوادان مُروارید اغتاریان تاجر یالیدیر. ۴۶ أُل باهالی بیر مُرواریدی تاپپ، هَمّه زادینی ساتیار-دا، اُنی ساتین آلیار.

تُر میثالی

۴۷ «شيله هم، آسمانینگ پادیشاهلیگی دریا زینگالیپ، هر هیلای بالیغی ییغنايان تُر یالیدیر. ۴۸ تُر دُلاندا، اُنی کِنارا چکیرلر. شنگرا اُتورپ، قاوی بالیقلاری سبدلره سالیارلار، تِلْکَه لَرینی هم زینگپ گِبِریرلر. ۴۹ دونیه نینگ آخیریندا هم شيله بُلار. پریشده لر گلیپ، یامانلاری دُغری آدمالاردان آیرپ، ۵۰ کُورَه نینگ اُدونا زینگالار. أُل یرده آغلاما و دیش قیجیرداما بُلار.»

۵۱ عیسی اَلارا: «بولارینگ هَمْسینه دوشوندینگیزی؟» دیپ سُردی. اَلار: «هاوا» دیپ جُغاپ بریدیلر. ۵۲ عیسی اَلارا: «شونگ اوچین هم آسمانینگ پادیشاهلیگی دیپ تعلیمات اَلان هر بیر دین عالیم خازیناسیندان تَره و کُهنه زاتلار چیقاریان اُی اِیسینه مَنگَریندیر» دیدی.

عیسی حُرْمات قیولمایار

مَرْفُس ۶-۱:۶؛ لوقا ۴-۱۶:۳۰

۵۳ عیسی بو میثالی گورونگ برپ بُلانندان سَنگ، أُل یردن گیتدی. ۵۴ أُل از دُغدوق مِکانینا گلیپ، آدمالارا اَلارینگ کِنِسَه لَرینده تَعْلیم بِرْمَگه باشلادی. جِماغات اُنکا حایران قالپ: «بو آداما بيله حِکْمَت و مُعْجَزَه گُرْکَزْمَگه گوچ یردن گَلِرْکَه؟ ۵۵ أُل نِجَارینگ اُغلی دَلْمی؟ اِنسینینگ آدی هم مَریم دَلْمی؟ یعقوب، یوسف، یهودا و شمعون اُنونگ دُغانلاری آخیرین! ۵۶ اُنونگ آیال دُغانلاری-دا بیزینگ آرامیزدا یاشامایارلارمی نَمّه؟ اُندا بو آدم مونچا زادی نیردن بیلِرْکَه؟» دیشدیلر. ۵۷ شیللیکده، اَلار عیسانی رِد اِتدیلر.

اِمّا عیسی اَلارا: «نِبینینگ دینگه از یوردوندا و اُیونده قادیری یُقْدور» دیدی. ۵۸ عیسی أُل یرده کَن مُعْجَزَه گُرْکَزْمَدی، چونکی اَلارینگ ایمانلاری یُقْدی.

گروپ فَرقدی و غارق بُلُوب باشلاندا: «ای آقام، منی نجات بر» دیپ قیغیدی. ۳۱ عیسی شو واقتا الینی اوزادیپ، اُنی توتدی-دا: «ای آز ایمانلی، نَمه اوچین شک اِتدینگ؟» دیدی.

۳۲ اَلارینگ اِیکسی قایقا مینن وقتی، یل یاتدی. ۳۳ قایقداقیلار: «سِن، دُغرو-دان، دا، خوداینگ اُغلوسینگ» دیپ، اُنکا سجده اِتدیلر.

۳۴ اَلار دریانینگ بیلکی طارافینا گچپ، جنیسارت یوردونا باردیلار. ۳۵ اَل پرینگ آداملاری عیسائی تانیپ، هر طارافا آدم ایرپ، مریضلرینگ بارینی اُنونگ یانینا گتیردیلر. ۳۶ اَلار دینگه دُنونینگ اِتگینه اِلرینی دِگیرمگه اِجازا برمگینی ایسلپ، اُنکا یالباریاردیلار. اُنکا اِل دِگرنلرینگ هِمسی-ده شفا تاپیاردی.

آدامی نَمه نَجیس اِدیر؟

مَرْقُس ۱:۷-۲۳

۱۵ سَنگرا کبیر فَرسیسلر بیلن دین عُلَمالار اورشلیمدن عیسانینگ یانینا گلیپ، اُندان: ۲ «نَمه اوچین سَنینگ شَگیرتَلرینگ آتا-بابالارینگ عاداتینی پُریارلار؟ اَلار ناهار اینلرینده نَمه اوچین اِلرینی یومایارلار؟» دیپ سُرادیلار. ۳ عیسی اَلارا شَیله جُغاپ بردی: «سِیز نَمه اوچین اَز سَوْتَلرینگیزینگ خاطیرینا خوداینگ حُکوملرینی پُریارسینگیز؟ ۴ خودای: «اِنه-آتانگا حُرمت قُی» و «اِنسینه یا-دا آتاسینا قارغان آدام اُلومه حُکوم اِدیلسن» دیپ ایدیدي. ۵-۶ اِمّا سِیز اِنه-آتاسینا: «مِن سِیزه کُمک اِدپ بیلجک دَل. سِیزه بَرَمگی نِیت اِدن زاتلاریمی مَن خودایا صاداقا پردیم» دیپ ایدیانا اُنونگ اِنه-آتاسینا حُرمت قُیماغی حُکَمَن دَل دِیَرسینگیز. شَیدپ، سَوْتَلرینگیزینگ خاطیرینا خوداینگ حُکوملرینی پُریارسینگیز. ۷ اِشعیا پیغامبار سِیز اِیک یوزلیر حاقدّا دُغری نَبوتلیق اِدیدیر! اُندا شَیله یازیلان:

۸ «بو خالق مَنی دِیلنده حُرمتلایار،

اِمّا یورگی مَندن اوزاقدیر.

۹ بیدِرک پره مانگا عیبادات اِدیرلر،

۱۵ آغشام شَگیرتَلری اُنونگ یانینا گلیپ: «بو بیر بُش پر، وقت هِم گِیجدر، جِماغاتی گُیبر، اُبالارا گیدپ، اُزلینه اییمیت ساتین اَلسینلار» دیدیلر. ۱۶ عیسی اَلارا: «گِیتَمگینگ گِرگی یُق، اَلارا اییمگه زادی سِیز پَرینگ» دیدی. ۱۷ شَگیرتَلر هِم عیسی: «بیزینگ بو پرده بَش چُرک بیلن اِیک بالیقْدان باشغا زادیمیز یُق آخیرین» دیدیلر. ۱۸ عیسی: «اَلاری شو پره مَنینگ یانینا گِیتَرینگ» دیدی. ۱۹ شُندا عیسی جِماغاتا اُنونگ اوستونده اُتورماغی تابشیردی. بَش چُرک بیلن اِیک بالیغی اَلپ، اَل آسمانا باقیپ شوکور اِتدی-ده، چُرکَلری بُلوشدیرپ، شَگیرتَلرینه بردی، شَگیرتَلری هِم اَلاری جِماغاتا پایلادیلار. ۲۰ هَمَلر اِیپ دُیدولار. اَرْتان چُرک بُلکَلری اُنایکی سِبَد بُلدی. ۲۱ موندان اینلرینگ سانی اَیالار و چاغالاردان باشغا بَش مونگه قُلاي آدامدی.

عیسی سووونگ یوزوندن یُریپ

مَرْقُس ۴:۵۶-۵۸؛ یوحنا ۶:۱۵-۲۱

۲۲ جِماغاتی اوغرا دیپ دورقا، عیسی شَگیرتَلرینه قایقا مینپ، اُزوندن اُنک بیلکی کِنارا گِچمگی تابشیردی. ۲۳ جِماغاتی اوغرادانیدان سَنگ، اُنونگ یَکه اُزی دُغا اِتَمک اوچین داغا چیقْدی. آغشام هِم اَل شُل پرده یَکدی. ۲۴ قایق بُلسا شُل وقت دریانینگ اُرتاسیندادی، مَوجلر گلیپ، اُنکا اورولیاردی، سَبی یل اَلارینگ فارشیسیندان اُسیردی. ۲۵ دانگا قُلاي عیسی دریادا سووونگ یوزوندن یُریپ، اَلارا طاراف گلدی. ۲۶ اِمّا شَگیرتَلر اُنونگ سووونگ یوزوندن یُریپ گِلینینی گِرلرینده، تانیمان: «بو بیر گُرمیزه گُرونین روحدیر!» دیشپ، اَلدیرادیلار، اَلار قُرقودان یانگا قیغیریشدیلار. ۲۷ اِمّا عیسی دِرّو اَلارا ایدپ: «خاطیرجَم بُلونگ! بو مَن، قُرقمانگ!» دیدی.

۲۸ پَطْرُس اُنکا جُغاپ برپ: «ای آقام، بو سِن بُلسانگ، مانگا دِستور پر، سووونگ یوزوندن یُریپ، یانینکا باراین» دیدی. ۲۹ عیسی: «گِل!» دیدی. پَطْرُس هِم قایقْدان دوشوپ، عیسانینگ یانینا بارجاج بُلُوب، سووونگ یوزوندن عیسی طارافا یُرمگه باشلادی. ۳۰ اِمّا پَلینگ گویجونی

زینگماق دُغرى دَلدیر» دیدی. ۲۷ آیال هم: «هاووا، اقام! ینه ایتلر هم ساجاق باشیندا دُکولن چُرک اُونوقلاریندان ایئندیر» دیدی. ۲۸ شندا عیسی اُنکا: «ای آیال، سنینگ ایمانینگ بییک! سانگا ایسلیشینگ یالی بلسون!» دیدی. اَل آیالینگ قیزی شل وقتینگ اُزونده شفا تاپدی.

عیسی دُرت مونگ آدمی دُیوریار

مَرْفُس ۸: ۱۰-۱۱

۲۹ عیسی اَل یردن قایتدی و جلیل دریانینگ قُلاینا گلیپ، بیر داغینگ اوستونه چقیپ اُتوردی. ۳۰ اُنونگ یانینا بیر اولی جماغات گلدی، اُلارینگ آراسیندا آقساقلار، مایپیلار، کُرلر، لالار و پنه-ده بیر تپار مریضلر باردی. اُلاری گتیرپ، عیسانینگ آیاغینینگ اُونونده قُیدولار. اَل هم بولاری شفا بردی. ۳۱ خالق لالارینگ کپلندینگینی، مایپیلارینگ شفا تاپاندیغینی، کُرلرینگ گرتندینگینی، آقساقلارینگ یُرتندینگینی گروپ حایران قالدیلار. اُلار اسرائیل خودایینی اُودیلر.

۳۲ عیسی شگیرتلرینی یانینا چاغیرپ: «بو جماغاتا یورگیم آویار! بولار اوچ گون بری منینگ یانیمدا، اییمگه هم هیچ زاتلاری یُق. یلدا ایسغیندان قاجماسینلار دیپ، اُلاری آچ گِیرسیم گِلنُق» دیدی. ۳۳ شگیرتلر اُنکا: «یپله اولی جماغاتا دُیور یالی، بو بُش یرده بیز چُرگی نیردن آلایلی؟» دیدیلر. ۳۴ عیسی اُلاردان: «نچه چُرگینگیز بار؟» دیپ سُرادی. اُلار: «یدی چُرک بیلن بیرنچه اُونوق بالیغیمیز بار» دیدیلر. ۳۵ عیسی جماغاتا یرده اُتورماغی تابشیردی. ۳۶ یدی چُرک بیلن بالیقلاری آلپ، شوکور اِدیندن سَنگ، اُلاری بُلوشدیرپ، شگیرتلرینه بردی، شگیرتلی هم اُلاری جماغاتا پایلادیلار. ۳۷ همِلر ایپ دُیدولار و آرتان چُرک بُلکلری یدی سِب دُلدی. ۳۸ اینلر آیالار و چاغلاردان باشغا دُرت مونگ آدمی.

۳۹ عیسی جماغاتا اوغرادانیدان سَنگ، قایقا مینپ، مَجْدَلینگ تُورگینه گیتدی.

تَعْلیمات دیپ اُردینلری اینسان دِستورلاریدیر.»

۱۰ عیسی جماغاتا یانینا چاغیرپ، اُلار: «دینگلنگ، دوشونینگ! ۱۱ آغزا گِرِن زات آدمی نجیس اِدِن دَلدیر، آدمی آغیزدان چیقان زات نجیس اِدیندیر» دیدی. ۱۲ سَنگرا شگیرتلیر گلیپ، اُندان: «فَریسیرینگ بو سُرادیپ، نارضا بُلاندىقلارینی بیلیرسینگمی؟» دیپ سُرادیلار. ۱۳ عیسی: «آسمانداقی آتامینگ اِکمدیک هر بیر اُسوملیگی کُکی بیلن سُغولار. ۱۴ اُلار زات دیمَنگ، اُلار کُرلری قُلدایان کُرلریدیر. کُر-کُر قُلداسا، اُلارینگ ایکسی هم چوقورا قاجار» دیپ جُغاپ بردی. ۱۵ پطرس اُنکا: «بیزه بو میثالی دوشوندیرپ بر» دیدی. ۱۶ عیسی هم شیله دیدی: «سیز هَنیزم دوشونَنگُزُقمی؟ ۱۷ آغزا گِرِن هر بیر زادینگ اُول قارنا بارپ، اَل یردن هم داشاری چیقاندیغینی بیلیرسینگیزمی؟ ۱۸ اِما آغیزدان چیقان زاتلار یورکدن چقیپ، آدمی نجیس اِدیر. ۱۹ آدمینگ یورگیندن تِلکِه فیکرلر، قاتلیق، زیناکرلیک، آخلاقسیرلیق، اُغورلیق، یالان شاهاتلیق و تَهْمَت چیقاندیر. ۲۰ آدمی شو زاتلار نجیس اِدیر، یوولمادیق اِل بیلن ناهار اییمک آدمی نجیس اِتمیر.»

کنعانلی آیالینگ ایمانی

مَرْفُس ۷: ۲۴-۳۰

۲۱ عیسی اَل یردن چقیپ، صور و صیدون تُورگینه گیتدی. ۲۲ اَل یرده بیر کنعانلی آیال عیسانینگ یانینا گلیپ: «ای اقام، داوود اُغلی، مانگا رَحْم اِت! قیزیم دیوانا، اَل یامان حُرلوق چکیر» دیدی. ۲۳ اِما عیسی اُنکا هیچ بیر جُغاپ برمدی. شندا شگیرتلی اُنونگ یانینا گلیپ: «اُنی یلا سال، یُعسام ایزیمزدان یُه قیغیرپ گلیر» دیپ خاهیش اِتدیلر. ۲۴ عیسی هم: «مِن یکه اسرائیل خالفینینگ بیتن قُیونلارینا اِیریلدیم» دیپ جُغاپ بردی. ۲۵ اِما اَل آیال قُلاینا گلیپ دیزا چُکدی-ده: «اقام، مانگا کُومک اِت» دیپ یالباردی. ۲۶ عیسی اُنکا: «فرزندلرینگ چُرگینی آلپ، ایتلره

ئېلېشچىلار عالامات طالب اِدِير

مَرْفُس ٨: ١١-١٣؛ لوقا ١٢: ٥٤-٥٦

پطرس عيساينىڭ مسيحىدىگىنى اقرار اِدِير

مَرْفُس ٨: ٢٧-٣٠؛ لوقا ٩: ١٨-٢١

١٦

فَرىسىلار بىلەن صَدُوقىلار عيساينىڭ يانينا گلدېلر. اَلار عيسانى ايمْتَحان اوچىن، اُنونگ اَزْرىنە آسماندا نىر عالامات گُرْگُزْمِگىنى ايسلدېلر. ^٢ اَل شىلە جُغاپ بَردى: «آغشام دوشندە: "آسماننىڭ يوزى قىزارىپ دور، هُوا قاوى بُلْجاق" دىيىرسىنگىز. ^٣ اترىنە هِم: "آسماننىڭ يوزى قارالپىدېر هِم توتوق، بو گون قاي تورجاق" دىيىرسىنگىز. سىز آسمانا گُرْگُپ هُوانىڭ ياغدايىنى ساياغرىپ بىلئىرسىنگىز-دە، زامانىڭ عالاماتلارنى ساياغرىپ بىلئىرسىنگىز مۇ؟ ^٤ بو زامانىڭ يامان هِم خودايا بىيُفا نىسلى نىر عالامات طالب اِدِير، اَمّا اُنكا يونس پىغامبارىنگىقدان باشقا عالامات بىرلەم. شىللىكەدە، عيسى اَلاردان ايرىلىپ گىتدى.

فَرىسىلار بىلەن صَدُوقىلارنىڭ خامىرمايىسى

مَرْفُس ٨: ١٤-٢١

^٥ شىگىرتلرى دىرانيىڭ بىلىكى طارافىنا گىچىلرىندە، چُرْگ اَلماغى ياددان چىقارلار. ^٦ عيسى اَلارا: «خاباردار بُلونگ! فَرىسىلار بىلەن صَدُوقىلارنىڭ خامىرمايىسىندان داش دورونگ» دىدى. ^٧ اَلار بىرى-بىرىنە: «اَل مونى بىزىڭ چُرْگ اَلماندىغىمىز اوچىن شىلە دىندىر» گومَن اِتدىلر. ^٨ اَمّا عيسى اَلارنىڭ نَمە دىيىشنىڭ بىلەن بىلەپ، شىلە دىدى: «اى ايمانى آزلار! چُرْگ اَلماندىرىس دىشىپ، نَمە اَزْرانگىزدا چىكىشسىنگىز؟ ^٩ هِنىز هِم دوشونگىز قىمى؟ بَش چُرْگ بىلەن بَش مونگ آدمىڭ دىاندىغى، اَرْتانىنىڭ نَچە سىد بُلاندىغى يادىڭىز دوشمىرمۇ؟ ^{١٠} ىدى چُرْگ بىلەن دُرت مونگ آدمىڭ دىاندىغى، اَرْتانىندان نَچە سىدى دلدورىپ يىغاندىغىڭىز هِم يادىڭىز دوشنقىمۇ؟ ^{١١} سىز ندىپ چُرْگ بارادا گورونگ اتمىدىگىمە دوشونگىز قىمى؟ مَن سىزە: "فَرىسىلار بىلەن صَدُوقىلارنىڭ خامىرمايىسىندان داش دورونگ" دىيىن. ^{١٢} شىگىرتلر عيساينىڭ اَزْرىنە خامىرمايى دَل-دە، فَرىسىلار بىلەن صَدُوقىلارنىڭ تَعلىماتىندان قُرانىڭ دىندىگىنە شىندا دوشوندىلر.

^{١٣} عيسى قىصرىيە-فيلېس شىرىنىڭ قُلايىنا گىلندە، شىگىرتلرىندىن: «آداملار اينسان اُغلونا كىم دىيىرلر؟» دىيىپ سُرادى. ^{١٤} شىگىرتلرى اُنكا: «كېيىرلىرى يىحى تَعْمىد بىرىنچى، كېيىرلىرى اِلْياس، كېيىرلىرى اِرْمىيا، يا-دا پىغامبارلاردان بىرى دىيىرلر» دىيىپ جُغاپ بَردىلر. ^{١٥} عيسى اَلاردان: «سىز مانكا كىم دىيىرسىنگىز؟ سىزىڭ فىكىرىڭىزچە مَن كىم؟» دىيىپ سُرادى. ^{١٦} شمعون پطرس: «سَن دىرى خودايىڭ اُغلى مسىحسىڭ» دىيىپ جُغاپ بَردى.

^{١٧} عيسى اُنكا شىلە دىدى: «نَهىلى خوشواق سَن، اى يونانىڭ اُغلى شمعون! بو سىرى سانكا اَيان اِدِن اينسان دَل-دە، آسمانداقلى اَتامدىر. ^{١٨} مَن سانكا شونى ايدايىن: اى پطرس،* سَن قايسىنىڭ، مَن كىلىسامى بو قايسىنىڭ اوستوندە قورارىن، حَتّى اَلوم-دە بو كىلىسامى بىلگىپ بىلەم. ^{١٩} آسمانىڭ پادىشاھلىغىنىڭ اچارلارنى سانكا بىرىن. بىر يوزوندە باغلان زادىڭ آسماندا-دا باغلانار. بىر يوزوندە آچان زادىڭ آسماندا-دا اچىلار.» ^{٢٠} سَنگرا شىگىرتلرىنە عيسى اَزونىڭ مسىحىدىگىنى هېچ كىمە اَيْتمازلىغى تابشىردى.

عيسى اَز اَلومى بارادا ايدىيار

مَرْفُس ٨: ٣١-٣١؛ لوقا ٩: ٢٢-٢٧

^{٢١} شىندان سَنگ عيسى شىگىرتلرىنە اَزونىڭ اورشلىمە گىتمىلىدىگىنى، ياشوللارنىڭ، ئېلېشچى كاھىنلارنىڭ و دىن عُلْمالارنىڭ اِلْىندىن كَن عاذاپلار گُرْمىلىدىگىنى، اَلدورلىپ، اوچولنجى گون دىرلمىلىدىگىنى دوشوندىرمگە باشلادى. ^{٢٢} پطرس اُنى بىر چتە چىكىپ: «اقام، خوداي ساقلاسىن! سىنىڭ باشىڭغا اصلا بىلە ايش دوشمىز!» دىيىپ، اُنكا كىمگە باشلادى. ^{٢٣} اَمّا عيسى پطرس طارافا اُورولپ: «چكىل اُومدىن، شىيطان! سَن مانكا پَسْگِل بىلارسىڭ، سَببى سَن خودايىڭ ايشلرىنى دَل-دە، اينسان ايشلرى حاقدى فىكر ادىرسىڭ» دىدى.

^{٢٤} سَنگرا عيسى شىگىرتلرىنە يوزلنىپ: «كىم مېنىڭ ايزىما دوشمىك ايسلىن بُلْسا، اَزونى اينكر اِتسىن-دە، صىلىينى

جُغاپ بردی. ۱۳ شُندا شَگیرتِلر اُنونگ اُز لَرینه یحیی تعمید برینچی بارادا گورونگ بریندیگینه دوشوندیلر.

عیسی دیوانا اُغلانی شفا بریر

مَرُفُس ۹: ۱۴-۲۹؛ لوقا ۹: ۳۷-۴۳

۱۴ اُلار جِماغاتینگ یانینا یتپ باریارقالار، بیر آدام عیسانینگ یانینا گلیپ، اُنونگ اُوونده دیزا چُکدی. ۱۵ اُل: «آقام، اُغلوما رَحِم اِت! اُل توتغایلی، آرتیماچ عاذاپ چَکیر، باسیم-باسیمدان اُزونی اُدا، سوا اوریار. ۱۶ مَن اُنی سنینگ شَگیرتِلرینگه گتیردیم، اِما اُلار شفا برپ بیلمدیلر» دیدی. ۱۷ عیسی: «ای ایمانسیز هَم یلُدان چقان نسل! مَن هاچانا چنلی سیزینگ بیلن بیله بُلُپ، سیزه جیداین؟ اُغلانی شو یره، مَینگ یانینا گتیرینگ» دیدی. ۱۸ عیسی جینا چیقماغینا قاتی دُستور بردی، جین اُغلاندان چیقپ گیتدی. اُغلان شُل وقتینگ اُزونده شفا آلدی.

۱۹ سَنگرا شَگیرتِلر عیسانینگ یانینا گلیپ، اُز-اُز لَرینگه اُندان: «بیز نَمه اوچین آرخو-جینی چیقارپ بیلمدیک؟» دیپ سُرادیلار. ۲۰ عیسی هَم اُلار: «گِرکلی ایمانینگیزینگ یُقدوغی اوچین شیلَه بُلدی. سیزه دُغروسینی آیدیارین: بیر خَرَدل دَنه سی یالی ایمانینگیز بُلُپ، شو داغا: ”بو یردن اُل یره گُچ“ دیسینگیز، اُل گُچر. سیزه باشارتماچاق زات بُلماز. ۲۱ بو هیل ی آرخو-جینلاری خودایا آراز توتوپ، دُغا اِتْمکدن باشغا هیچ زات بیلن چیقارپ بُلان دَلدیر» دیدی.

عیسی اُز اُلومیندن ایکیلنجی گِرک آیدیار

۲۲ بیر گون جلیلده اویشَنلرینده، عیسی اُلار: «اینسان اُغلی آداملارینگ اِلینه تابشیریلار. ۲۳ اُنی اُلدورلر، اِما اُل اوچولنجی گون دیرلر» دیدی. شَگیرتِلر مونگا خاص قیناندیلار.

عیباداتخانانینگ مالیاتی

۲۴ عیسی بیلن شَگیرتِلر کَفَرناحوما گِئیلریندن سَنگ، عیباداتخانانینگ مالیاتینی بیغیانلار پَطْرُسینگ یانینا گلیپ: «سیزینگ اُستادینگیز عیباداتخانا حاقینی برنقمی؟» دیپ سُرادیلار. ۲۵ پَطْرُس: «بریر» دیدی. پَطْرُس ایه گِلنده،

آلیپ، ایزیم دوشسون. ۲۵ هر کیم جانینی نجات برمک ایسلین، اُنی یتیرر، اِما کیم جانینی مَینگ اوچین یتیرسه، اُنی نجات برر. ۲۶ اینسان هَمه دونه نی قازانسا-دا جانیندان ماحروم بُلسا، مونونگ اُنکا نَمه پیداسی بار؟ یا-دا اینسان اُز جانینا دِرک نَمه برپ بیلر؟ ۲۷ اینسان اُغلی آتاسینینگ بیکلینده اُز پریشده لری بیلن گِلنده، هر کیمه اِدن ایشلرینه گَره حاقینی برر. ۲۸ سیزه دُغروسینی آیدیارین: بو یرده دورانلارینگ کبیری اینسان اُغلونینگ پادیشاه بُلُپ گِلینینی اُلْمَنگه گِرلر.

عیسانینگ گُرئوشی اویتگیر

مَرُفُس ۹: ۲-۱۳؛ لوقا ۹: ۲۸-۳۶

۱۷ اَلتی گوندن سَنگ عیسی یانینا یکَه پَطْرُس، یعقوبی و یوحنای آلیپ، بیر بیک داغینگ اوستونه چیقدی. ۲ شُل یرده اُلارینگ گُرلرینینگ اُوونده اُنونگ یوزی اویتگدی. اُنونگ یوزی گون کیمین پارلادی، لباسی نور کیمین دیم-آق بُلدی. ۳ بیردن اُلار موسی بیلن اِلِیاس گُرئندی. اُلار عیسی بیلن کپلشیپ دوردیلار. ۴ پَطْرُس عیسی: «آقام! بیزه بو یرده بُلماق قاوی. اِگر ایسلینگ، بو یرده اوچ سایان دیکیین: بیری سانگا، بیری موسی، بیری اِلِیاس» دیدی. ۵ اُل هِنیز کپلپ دورقا، یاغتی بیر بولوت اُلارینگ اوستونی اُرتدی. بولوتدان بیر سِس گلیپ: «بو مَینگ عزیز اُغلومدیر، مَن اُندان کَن راضیدیرین. اُنکا قولاق آسینگ» دیدی. ۶ شَگیرتِلر مونی ایشیدنلرینده، قاتی قُرُوب، یوزین ییقیلدیلار. ۷ اِما عیسی گلیپ، اُلار اِلینی دَگریپ: «تورونگ، قُرمانگ» دیدی. ۸ اُلار باشینی قالدیرپ سِر اِدنلرینده، عیسادان باشغا هیچ کیمی گُرمدیلر. ۹ داغدان اینپ گِلیرکَلر، عیسی اُلار: «اینسان اُغلی اُلومدن دیرلینچَه، گِرَن زاتلارینگیزی هیچ کیمه آیتمانگ» دیپ تابشیردی. ۱۰ شَگیرتِلری اُندان: «اُندا نَمه اوچین دین عُلَمالار اَوَل اِلِیاس گِلْمَلیدیر دیرلر؟» دیپ سُرادیلار. ۱۱ عیسی اُلار: «دُغرو-دان، دا، اِلِیاس گلیپ، هَمه زادی بَجْرَملی. ۱۲ اِما مَن سیزه شونی آیداین: اِلِیاس اِیْم گلدی، اُنی تانیمادیلار، اُنکا ایسلَن زاتلارینی اِتدیلر. اینسان اُغلی-دا اِدیل شُونگ یالی، اُلارینگ اِلیندن اِدیت چَکِر» دیپ

بیتن قیون میثالی

لوقا ١٥: ٧-٣

١٠ «بو کیچیلرینگ بیرینی آسگرمزلیک ایتمکدن داش دورونگ! من سیزه شونی آیدیارین: آسماندا آلارینگ پریشده لری آسمانداقی آتامینگ یوزونی همیشه گریزیر. [١١] اینسان اعلی بیتنلری نجات برمگه گلندیر.

١٢ «سیز نهیلی فکر ادرسینگیز؟ بیر آدامینگ یوز قینی بلوپ، آلارینگ بیر بیتسه، ال تفسان دقوزینی داغلاردا قیوپ، بیتینگ ایزنا گزلمگه چیقمازمی؟ ١٣ اونی تاپپ بیلیمسه، سیزه دغوسینی آیدیارین، ال مونونگ اوچین بیتمدیک تفسان دقوزیسنا بگنندن هم خاص کن بگیز. ١٤ شیللیکده، بو کیچیلرینگ بیریده هلیک بلماغی آسمانداقی آتانگیزینگ ایسلگی دلدیر.

دغانینگ گونه ایتسه

١٥ «اگر دغانینگ گونه ایتسه، بار-دا، اول ایکی بلوپ گورلیشپ، عاییینی انگا آیت. سنینگ سزونگه قولاق آسا، بو دغانینگ قازاندیغینگدیر. ١٦ اگر سزونگه قولاق آسماسا، بیر-ایکی آدمی یانینگا آلیپ بار، آیدیلان هر بیر سز ایکی یا اوچ شاهادینگ گووه سی بیلن تاصدیقلانسین. ١٧ اولا-دا قولاق آسماق ایسلیمسه، اندا کلیسا آیت. انگا-دا قولاق آسماق ایسلیمسه، قی، ال سنینگ اوچین بیر بیگانه یا-دا مالیات آلیانچی یالی بلسون.

١٨ «سیزه دغوسینی آیدیارین: پر یوزونده باغلان زادینگ آسماندا-دا باغلانار. پر یوزونده آچان زادینگ آسماندا-دا آچیلار. ١٩ ینه سیزه شونی آیدیارین: اگر آرانگیزدان ایکی آدم ایسلندیک زادی دیلمک اوچین بیر فیکره گلسه، آسمانداقی آتام دیلگری بیتیر. ٢٠ مینینگ آدیم بیلن ایکی یا-دا اوچ آدم اویشسه، من هم آلارینگ آراسیندا بلارین.»

رحمسیز خیدماتگر

٢١ سنگرا پطرس عیسانینگ یانینا گلیپ، اندان: «آقام، دغانیم مانگا قارشی گونه ایش ایتسه، من اونی نچه گزک باغیشلا بیلیم؟ یدی گزکمی؟» دیپ سُرادی. ٢٢ عیسی انگا:

عیسی اندان: «شمعون، سن نمه دیرسینگ؟ پر یوزوندکی پادشاهلار مالیاتی کیمدن آیلارلار؟ از اؤوللاریندانی یا بیگانه لردن؟» دیپ سُرادی. ٢٤ پطرس انگا: «بیگانه لردن» دینده، عیسی انگا: «اندا اؤوللار آزاددیر. ٢٧ اما اَلار نارضا بُلماز یالی، دریا گیت-ده، قانگراق اُفلا. قانگراقا دوشن اُولکی بالیغی آلیپ، آغزینی آچسانگ، مالیات برمگه گزک سِکَنی تاپارسینگ. اونی آل-دا، مینینگ اوچین و ازونگ اوچین هم مالیات برمگی حُکْمونده اَلار پر» دیدی.

اینگ بیک کیم؟

مرقس ٩: ٣٧-٣٣ و ٤٢-٤٨؛ لوقا ٩: ٤٨-٤٦؛ ١٧: ٢٠-٢١

شُل وقت شگیرتلر عیسانینگ یانینا گلیپ: «آسمانینگ پادشاهلیغیندا اینگ بیک کیم؟»

١٨

دیپ سُرادیلار.

٢ عیسی-دا بیر چاغانی چاغیرپ، اونی آلارینگ اُرتاسیندا قیدی-دا، شیله دیدی: ٣ «سیزه دغوسینی آیدیارین: اگر سیز یلونگیزدان دُنوپ، چاغلار یالی بُلماسانگیز، آسمانینگ پادشاهلیغینا اصلا گبرپ بیلرسینگیز. ٤ کیم شو چاغا یالی فُروتن بلسا، آسمانینگ پادشاهلیغیندا اینگ بیک شُلدور. ٥ هر کیم شونونگ یالی بیر چاغانی مینینگ آدیمدن قبول ایتسه، منی قبول ایدیگدیر. ٦ اما هر کیم مانگا اینانین بو کیچی چاغلارینگ بیرینینگ گونه ایتمگینه سَبپ بلسا، اُنونگ اوچین یُونوندان اولی دِگیرمن داشی آسپ، دریانینگ دو یونه زینگیلماغی خاص قاوی بَلار. ٧ اینسانلارینگ گونه ایتمگینه سَبپ بُلان زاتلار اوچین بو دونیه نینگ حالینا، وای! بیله زاتلار گِلْمِیدیر، اما بولارینگ گِلْمِگینه سَبپ بُلان آدامینگ گونونه، وای! ٨ اینگ یا آیاغینگ سنینگ گونه ایتمگینگه سَبپ بلسا، اونی چاپپ اُفلا. سنینگ ایکی اللی، ایکی آیاقلی ایدی اُدا زینگیلانینگدان، بیر اللی، بیر آیاقلی یاشایشا ایتمگینگ قاوودیر. ٩ گزونگ سنینگ گونه ایتمگینگه سَبپ بلسا، اونی سُغوروپ زینگ. سانگا یکه گزلی بلوپ یاشایشا گیرمک، ایکی گزلی بلوپ دوزاخ اُدونا زینگیلانینگدان قاوودیر.

دوشدی، عیسی هم شل یرده اَلارینگ مریضلرینی شفا بردی.

۳ عیسانینگ یانینا گِلن کبیر فریسیلر اُنی ایمتحان اِتَمک اوچین: «بیر آدامینگ هر بیر زادی باهانا لاپ، آیالینی طلاق برمگی شریغاتا دُغری گلیرمی؟» دیپ سُرادیلار. ۴ عیسی هم: «سبز نَمه تورات دا اُقیمادینگیزمی؟ یارادانینگ اُزی اُزال-باشدا «اَلاری اِرکک و آیال اِدپ یاراتدی». ۵ شیلَه هم: «شل سِبَدن اِرکک اِنه-آتاسینی ترک اِدپ، آیالی بیلن بیرلشیر و اَلارینگ ایکسی بیر تن بُلبار.» ۶ شیللکده، اَلار ایندی ایکی دَل، بیر تَندیر. شتونگ اوچین هم خودایینگ بیرلشدیرینی اینسان آیرماسین» دیدی.

۷ فریسیلر عیسادان: «اُندا نَمه اوچین موسی طلاق نامه سینی یازپ، آیرلیشماغا ایختیار بریدیر؟» دیپ سُرادیلار. ۸ عیسی اَلارا: «موسی سیزینگ قاتی یورکلیدیگینگیز اوچین آیالینگیزی طلاق برمگه ایختیار بردی، اَمّا اُزال-باشدا بیلَه دَلدی. ۹ مَن سیزه شونی آیداندرین: هر کیم آیالینی زینادان باشغا سِبَ بیلن طلاق برپ، باشغا آیالا اُلینسه، زینا اِدیندیر» دیپ جُغاپ بردی.

۱۰ شگیرتلر اُنکا: «اگر آر-آیالینگ آراسیندافی یاغدا ی شیلَه بُلسا، اُندا اُلینموزلیک قاوودیر» دیشدیلر. ۱۱ اَمّا عیسی اَلارا: «هممه آداملار بو سُزی قابول اِدپ بیلمز، یکه اُزلرینه برلنلر قابول اِدپ بیلرلر. ۱۲ کبیر آداملار عُموربئی اختادیرلار، کبیرلری بُلسا آداملار طرافیندان آختا اِدیلندیر. باشغا بیرلری بُلسا، آسمانینگ پادشاهلیغینینگ خاطیرنا هیچ کیم بیلن بیرلشمیر. مونی قابول اِدپ بیلن قابول اِتسین» دیدی.

عیسی چاغالارا برکت بریر

مَرُفُس ۱۰: ۱۶-۱۷؛ لوقا ۱۸: ۱۵-۱۷

۱۳ سَنگرا باشلارینا اِلینی فُیوپ، دُعا اِتسین دیپ، آداملار چاغالاری عیسانینگ یانینا گتیردیلر، اَمّا شگیرتلر چاغالاری گتیرلره کبیدیلر. ۱۴ عیسی بُلسا: «چاغالاری مَنینگ یانینا گتیرینگ، اَلاری ساقلامانگ، سَببی آسمانینگ پادشاهلیغی

«مَن سانگا یدِی گِرک دَل، یتمیش گِرک یدِی دَیرین» دیپ جُغاپ بردی.

۲۳ «شتونگ اوچین هم آسمانینگ پادشاهلیغی اُز خیدماتکرلری بیلن حاساپلاشماق ایسلن بیر پادشاه مَنگَریر. ۲۴ اُل حاساپلاشماغا باشلاندا، اُنونگ یانینا اُن مونگ حالتا قیزیل برگیزی بُلان بیر خیدماتکرینی گتیریرلر. ۲۵ اُل برگیسینی برپ بیلَمَنسَنگ، پادشاه اُنکا، اُزونی، آیالینی، فرزندلرینی و هممه ماللارینی ساتپ، برگیسینی برمگی دستور بریر. ۲۶ اُل یره یوزین دوشوپ، پادشاه: «صاییر اِت! بارینی برین» دیپ یالباریار. ۲۷ پادشاه اُنکا یورگی آویار، اُنونگ برگیسینی گچپ، اُنی بُشادیپ گتیریر. ۲۸ «یانگفی خیدماتکر چقیپ گیدیر. اُل اُزونه یوز دینار برگیزی بُلان بیر همکرینه ساتاشیار. اُنی توتوپ: «برگینگ بر» دیپ، اُنونگ بُقورداغیندان یایشیار. ۲۹ همکری اُنونگ آیاغینا بیقیلیپ: «صاییر اِت، برگیمی برین» دیپ، اُنکا یالباریار. ۳۰ اَمّا اُل اِتَمیر، قایتام، برگیسینی برینچه، اُنی زیندانا سالدیریار.

۳۱ «باشغا همکرلری بو واقانی گروپ، قاتی قینانیارلار. اَلار گیدیپ، بُلان هممه زادی پادشاهلار دِرّو خابار بریرلر. ۳۲ پادشاه خیدماتکری چاغیرپ: «ای یامان قول! مانگا یالبارانینگ اوچین، مَن سَنینگ برگینگ بارینی گچدیم. ۳۳ مَنینگ سانگا رَحِم اِدیشیم یالی، سَن هم همکرینگه رَحِم اِتملی دَلمیدینگ؟» دیر. ۳۴ پادشاه غاضبا مینپ، برگیسینی برینچه، اُنی زیندانا اِدیت آزار برینلرینگ اِلینه تابشیریار.

۳۵ «اگر سیزینگ-ده هر بیرینگیز اُز دُغانینگ گونَه لرینی یورکدن باغیشلاماسانگیز، آسماندافی آتام-دا سیزه شیلَه اِدر.»

نیکاح و طلاق بارادا

مَرُفُس ۱۰: ۱۲

عیسی بو سُزلری تاماملاندان سَنگ، جلیلدن چقیپ، اُرْدن آرناسینینگ آنگیرسیندافی یهودیه اِطرافینا گتیدی. ۲ اولی جِماغات اُنونگ ایرینا

۱۹

شولار یالیلارینگقیدیر» دیدی. ^{١٥} اَلرینی اَلارینگ باشلارینا قُیوپ، بِرکت بِرِندن سَنگ، عیسی اَل بِردن گیتدی.

بای یاش ییگیت

مَرْفُس ١٠: ١٧-٣١؛ لوقا ١٨: ١٨-٣٠

^{١٦} شُل ماحال بیر آدام عیسائینگ یانینا گَلیپ: «ای اُستاد، ایدی یاشایشیم بُلار یالی، مِن نَمه یاخشی ایش اِتملی؟» دِیپ سُرادی. ^{١٧} عیسی: «نَمه اوچین مِندن یاخشی ایش حاقیندا سُرایارسینگ؟ یکه خودایدان باشغا هیچ کیم یاخشی دَلدیر. اِگر ایدی یاشایشا قاوشماق ایسلین بُلسانگ، دِستورلاری بِرجای اِت» دیدی. ^{١٨} اَل عیسادان: «هایسی دِستورلاری؟» دِیپ سُرادی. عیسی: «آدام اَلدورمه، زینا اِتمه، اُغورلیق اِتمه، یالان شاهاتلیق بِرمه، ^{١٩} اِنه-آتانگا حُرمت قُی، هِمسایانگی اُزونگی سُیشونگ یالی سُی» دِیپ جُغاپ بِردی. ^{٢٠} یاش ییگیت عیسادان: «من بولارینگ هِمسینی یاشلیغیمدان بِری بِرجای اِدپ گِلیرین، بِنه نَمه کِمیم بار؟» دِیپ سُرادی. ^{٢١} عیسی اُنکا: «کَمیل بُلایین دِیسینگ، گیت-ده، نَمگ بار بُلسا ساتپ، قاریلارایلا، شُندا آسماندا خازینانگ بُلار. سَنگرا گِل-ده، مَنینگ ایزیما دوش» دیدی. ^{٢٢} یاش ییگیت بو سُری اِشیدپ، غاملی بُلوپ گیتدی، سِبیی اُنونگ مال-مولکی کندی.

^{٢٣} عیسی شَگیرتَیرینه: «سِزه دُغروسینی آیدیارین، بای آدامینگ آسمانینگ پادشاهلیغینا گیرمگی قیندیر. ^{٢٤} مِن سِزه پنه-ده شونی آیدیارین، بیر دویَه-نینگ اینگنه-نینگ گُروندن گِچمگی بای آدامینگ خوداینگ پادشاهلیغینا گیرمگیندن آنگساتدیر» دیدی. ^{٢٥} مونی اِشیدلَرنینده، شَگیرتَیری قاتی حایران قالپ: «اُندا کیم نِجات تاپپ بیلر؟» دِیپ سُرادیلار. ^{٢٦} عیسی اَلارا گُزَلپ: «اینسانلار اوچین بو مومکین دَل، اِما خودای اوچین هِمه زات مومکیندیر» دیدی.

^{٢٧} سَنگرا پَطْرُس اُنکا: «اینه، ییز هِمه زادیمیزی تَرک اِدپ، سَنینگ ایزیما دوشدوک! مونونگ اوچین ییز نَمه آلاریس؟» دیدی. ^{٢٨} عیسی اَلارا: «سِزه دُغروسینی

آیدیارین، هِمه زادینگ تَره-لین زامانی اینسان اُغلی اُز بَیک تاختیندا اُتوراندا، مَنینگ ایزیما دوشن سیز هِم اُنایکی تاختدا اُتورپ، اسرائیلینگ اُنایکی طایفاسینینگ اوستوندن قاضیلیق اِدرسینگیز. ^{٢٩} هر کیم مَنینگ خاطیرام اوچین ایلَرنی، دُغانلارینی، آبال دُغانلارینی، آتاسینی، اِنسینی، اُعلان-اوشاقلارینی، مال مولکَیرینی تَرک اِدن ایزیما یوز بارابار اِدپ قایتاریپ اَلار. اَلار ایدی یاشایشینگ میراثچِسی بُلارلار. ^{٣٠} اِما اُولکَیرینگ کَنسی آخیرقیلار، اینگ آخیرقیلارینگ هِم اُولکَیر بُلارلار» دیدی.

اوزومچیلیک میثالی

«آسمانینگ پادشاهلیغی اوزومچیلیگینده **٢٠** ایشلَر یالی، ایر اِرتیر بیلن گونلوکچی توتماغا گیدن پر اِیسینه مَنگَریندیر. ^٢ اَل گونلوکچیلر بیلن بیر گونلوک ایش حاقینی بیر کوموش سَکَه راضیلاشیپ، اَلاری اُز اوزومچیلیگینه یَلایار. ^٣ ایر ساغات دُفوزلاردا داشاری چیقان وقتی، اَل بازاردا باشغالارینگ بُش دورانینی گُریر. ^٤ اَلارا-دا: ”سیز هِم اوزومچیلیگه گیدینگ، حاقینگیزینگ هِمسینی بِرین“ دِیِر. اَلار هِم گیدیرلر. ^٥ گونرتان و ایلَن ساغات اوچلرده پنه داشاری چیقپ، پنه شیلَه اِدیر. ^٦ ایلَن ساغات بَشلرده ایلانماغا چیقان وقتی، باشغا بُش دورانلاری گُروپ، اَلاردان: ”نَمه اوچین گونوزین بو پرده بُش دُرسونگیز؟“ دِیپ سُرایار. ^٧ اَلار هِم: ”بیزی هیچ کیم ایشینه توتمادی“ دِیپ جُغاپ بِریرلر. اَلارا: ”سیز-ده اوزومچیلیگه گیدینگ“ دِیِر.

^٨ «اَغشام دوشن وقتی، اوزومچیلیگینگ اِیسی اُز ایش دُلاندریجیسینا: ”گونلوکچیلری چاغیر-دا، اینگ آخیرقیلاردان باشلاپ، اُولکَیره چنلی حاقلارینی بِر“ دِیِر. ^٩ شیلَلیکده، ایلَن ساغات بَشلرده گِیلَرنینگ هر بیرى بیر کوموش سَکَه آیار. ^{١٠} اُولکی گِیلَر کَن آلاریس دِیپ تاما اِدیرلر، اِما اَلارینگ-دا هر بیرى بیر کوموش سَکَه آیار. ^{١١} مونی آلان وقتلاری اَلار پر اِیسینه زِیرنیشپ: ^{١٢} ”بو اینگ سَنگق گِیلَر دینگه بیر ساغات ایشلدیلر، ییز بُلسا، تُمسونگ قیزقیندا گونوزین آغیر زَحمت چکدیک. مونگا

۲۴ بیلکی اُن شَگیرت مونی اِشیدیپ، یانگقِی ایکی دُغانا قاهارلاندیلار. ۲۵ عیسی اُلاری یانینا چاغیریپ: «اُزونگیز بیلیرسینگیز، بیگانه میلّتلرینگ آراسیندا باشلیقلار اُلارا حُکومدارلیق اِدیرلر، اولیلاری-دا اُلارا اَقالیق اِدیرلر. ۲۶ سیزینگ آرانگیزدا بیلّه بُلما سین. آرانگیزدا کیم اولی بُلماق ایسلین بُلسا، بیلکیلرینگ خیدماتکری بُلسون. ۲۷ آرانگیزدا کیم اُولکی بُلماق ایسلین بُلسا، بیلکیلرینگ قولى بُلسون. ۲۸ اینسان اُغلی-دا اُزونه خیدمات اِدمگِی اوچین دَل-ده، اُندان باشغا بیلکیلره خیدمات اِتمگه و جانینی فدا اِدیپ، هِمَلری آزاد اِتمگه گِلندیر» دیدی.

ایکی کُرونک گُزی آچیلار

مَرْفُس ۱۰: ۴۶-۵۲؛ لوقا ۱۸: ۳۵-۴۳

۲۹ عیسی بیلین شَگیرتلی آریحادان چیقانلاریندا، اولی جِماغات عیسانینگ ایزینا دوشوپ گیتدی. ۳۰ یلونگ قیراسیندا اُتوران ایکی سانی کُر آدام عیسانینگ گِچپ بارینینی اِشیدیپ: «آقام، ای داوود اُغلی، بیزه رَحِم اِت!» دیپ قیغیردی. ۳۱ سسلرینی چیقارماز یالی، کَن آداملار اُلارا کیدیلر، اِمّا اُلار اُنکودن هِم قاتی سس بیلین: «آقام! ای داوود اُغلی! بیزه رَحِم اِت!» دیپ قیغیردی. ۳۲ عیسی دوردی و اُلاری چاغیریپ: «سیزینگ اوچین نَمه اِتمگیمی ایسلیرسینگیز؟» دیپ سُرادی. ۳۳ اُلار اُنکا: «آقام، گُرومیز آچیلین» دیدیلر. ۳۴ عیسی اُلارا یورگی آویپ، گُزلینه اِلینی دِگیدی و شو وقتدا اُلارینگ گُزلی آچیلدی. اُلار هِم عیسانینگ ایزینا دوشوپ گیدیدیلر.

عیسی اورشلیمه گیریر

مَرْفُس ۱۱: ۱۱-۱۱؛ لوقا ۱۹: ۲۸-۴۰؛ یوحنا ۱۲: ۱۲-۱۹

عیسی بیلین شَگیرتلی اورشلیمه فُلا یلاپ، زیتون داغینینگ آشاغینداقی بیت فاجا گِلنلرینده، عیسی ایکی شَگیردینی اُودن یُلاپ، اُلارا: ۲ «اُزونگیزدکی اُبا بارینگ. اُبانینگ ایچینه گیرن یرینگیزده دانگیلیپ دوران بیر اِشک و کورّه اِشگی بیلین تاپارسینگیز، اُلاری چُزونگ-ده، مَنینگ یانینا گیتیرینگ. ۳ اِگر بیری سیزه

باقمازدان سِن بیزینگ زَحْمَتیمیزی اُلارینگقِی بیلین دِنگ اِتدینگ» دییرلر.

۱۳ «یر اِسی اُلارینگ بیرینه شیلّه جُغاپ بریر: «ای دُست! مَن سانگا عادالّاتسزلیق اِدمُق. سِن مَنینگ بیلین بیر کوموش سِگه راضیلاشمادینگمی نَمه؟ ۱۴ اُز حاقینگی آل-دا، گیدیر. مَن بو اینگ آخیرقا-دا سانگا برنیمی برمک ایسلیرین. ۱۵ اُز مالیمای اِسلیمی اِتمگه ایختیاریم یُقمی؟ یا-دا سِن مَنینگ ساخیلغیما باخیلچیلیق اِدرسینگمی؟» ۱۶ شیللکده، اینگ آخیرقیلار اُولکیلر، اُولکیلر هِم اینگ آخیرقیلار بُلار.»

عیسی اُزونینگ اُلوپ دیرلجگینی پنه آیدیار

مَرْفُس ۱۰: ۳۲-۳۴؛ لوقا ۱۸: ۳۱-۳۴

۱۷ عیسی اورشلیمه باریارقا، یُلدا اُن ایکی شَگیردینی بیر چته چکپ، اُلارا: ۱۸ «اینه، اورشلیمه باریاریس. اینسان اُغلی یُلباشچی کاهینلارینگ و دین عُلَمالارینگ اِلینه بریرلر، اُلار هِم اُنی اُلومه مَحکوم اِدرلر. ۱۹ ماسغارا اِتسینلر، قامچیلار و صلیبه چویلینلر دیپ، اُنی بیگانه میلّتلرینگ اِلینه بریرلر، اِمّا اُل اوچولنجی گون دیرلر» دیدی.

بیر اِنّینگ خاهیشی

مَرْفُس ۱۰: ۳۵-۴۵

۲۰ سَنگرا زِبدینینگ اُغوللارینینگ اِنسی اُز اُغوللاری بیلین عیسانینگ یانینا گلدی. اُل عیسادان بیر زاتلار دِلِمک اوچین دیزینا چُکدی. ۲۱ عیسی آیلدان: «نَمه ایسلیرسینگ؟» دیپ سُرادی. آیل عیسی یوزلنپ: «اُز پادشاهلیغینگدا مَنینگ بیر اُغلومینگ سَنینگ ساغینگدا، بیلکِیسینینگ بُلسا سُلونگدا اُتورماغینی اِجازا بر» دیدی. ۲۲ اِمّا عیسی: «سیز نَمه دِلّینگیزی بیلیرسینگیز. سیز مَنینگ ایچجک دِردلی کَسَمَدن ایچپ بیلیرسینگیزمی؟» دیدی. اُلار عیسی: «مونی ایچپ بیلیرس» دیپ جُغاپ بردیلر. ۲۳ عیسی اُلارا: «سیز مَنینگ ایچجک کَسَمَدن ایچرسینگیز، اِمّا سیزه ساغیمدا یا سُلومدا اُتورماغا اِجازا برمک مَنینگ اِلیمده دَل. بو جایلاری آتام کیملر اوچین تایارلان بُلسا، شُلار اوچیندیر» دیدی.

بیر زات دیسه: «بولار اُستادا گِرک» دِیپ آیدینگ، و اُل هم اُلاری دِرَو ایبر» دیدی.
 ۴ بو-دا پیغامبار سِبی آیدیلان شو سُرُونگ بر جای بُلماغی اوجیندی:

۵ «ای صَهیون قیزی!

اینه، پادشاهینگ سانگا طاراف گِلیر.
 اُل بیر اِشگه، اِشگینگ-ده کورّه سینّه مینپ،
 فُروتَنلیک بیلن سانگا طاراف گِلیر.»

۱۴ عیباداتخانادا کُرلر، آساقلار عیسانینگ یانینا گِلدیلر.
 عیسی اُلاری شفا پردی. ۱۵ یلباشچی کاهینلار بیلن دین عُلمالار
 اُنونگ گِرکَرین عجایپلارینی و عیباداتخانادا: «داوود اُغلونا اُگولر
 بُلسون!» دِیپ قیغیریان اُغلانلاری گِرلرینده غاضابا میندیلر.
 ۱۶ اُلار عیسادان: «بولارینگ نَمه دِینینی اِشیدیرسینگمی؟»
 دِیپ سُرادیلار. عیسی اُلارا: «هاووا، اُندا سیز:

”چاغلار و بَیکلرینگ دِیلنده
 شوکور و دُعا اِتمِسینی یاراتدینگ“

دِین سُرلری آصلا اُقیمادینگیزی؟» دیدی. ۱۷ عیسی اُلاری
 شُل یرده قالدیرپ، شَهردن چیقپ گتیدی. اُل بیت عَنیا
 گِلیپ، گِیجَهنی شُل یرده گِچیردی.

قوران اینجیر باغی
 مَرُفُس ۱۱:۱۲-۱۴ و ۲۰-۲۴

۱۸ عیسی اِرتیر ایر بیلن شَهره دُلا نیپ گِلیرکَه اُچقیدی.
 ۱۹ یلونگ قیراسیندا بیر اینجیر باغینی گُرُپ، اُنونگ یانینا
 گِلدی، اِمّا اُندا یاپراقدان باشغا هیچ زات تاپمادی. عیسی
 باغا: «موندان بیلک سِنده آصلا میوه بیتِمسین!» دیدی.
 اینجیر باغی شُل واقتینگ اُزونده قوریدی. ۲۰ شَگیرتِلر
 مونى گُرُپ: «اینجیر باغی شُل واقتینگ اُزونده نَدیپ
 قوریدی؟» دیشیپ حایران قالدیلار. ۲۱ عیسی اُلارا: «سیزه
 دُغروسینی آیدیارین، ایمانینگیز بُلُپ، شَک اِتمِسینگیز، سیز
 یکَه بو اینجیر باغینا اِدیلن بیلن راضی بُلمانی، اُندا شو
 داغا: ”گُتریل-ده، دریا یا زینگیل“ دِیسینگیز-ده، اُل بُلار.
 ۲۲ ایمانینگیز بار بُلسا، دُعا اِدینگیزده، نَمه دِیلِسینگیز،
 آلارسینگیز» دِیپ جُغاپ پردی.

عیسانینگ اِختیاری

مَرُفُس ۱۱:۲۷-۳۳؛ لوقا ۲۰:۸

۲۳ عیسی عیباداتخانانینگ حایطینا گِلیپ، تَعلیم برپ
 اُتیرقا، یلباشچی کاهینلار، خالقینگ یاشولیلاری اُنونگ یانینا
 گِلیپ: «سِن بو زاتلاری هایسی اِختیار بیلن اِدرِسینگ؟»

۶ شَگیرتِلر گِدیپ، عیسانینگ تابشیریشی یالی اِتدیلر.
 ۷ اِشک بیلن کورّهنی گِتیردیلر-ده، دُنلارینی اُلارینگ اوستونه
 اُتدیلار، عیسی-دا کورّه نینگ اوستونه میندی. ۸ جِماغاتینگ
 کَنسی دُنلارینی یُلا دوشیردیلر، کَبیرلری-ده باغلاردان
 شاخالار کِسیپ، یُلا دوشیردیلر. ۹ اُنونگ اُوندن هم
 ایزندان گِلین جِماغات:

«داوود اُغلونا اُگولر بُلسون!

خودایینگ اَندندان گِلینه موبارک بُلسون،
 آسمانلاردا اُگولر بُلسون!» دِیپ قیغیریشیاردیلار.

۱۰ عیسی اورشلیمه گِیرنده، هَمّه شَهَر: «بو کیم؟» دِیپ،
 جُشماغا باشلادیلار. ۱۱ جِماغات بُلسا اُلارا: «بو جِلیلَینگ
 ناصِرَه شَهَریندن بُلان عیسی نِبی» دِیردی.

عیسی ساتیانچیلاری عیباداتخانادان قُویار

مَرُفُس ۱۱:۱۵-۱۹؛ لوقا ۱۹:۴۵-۴۸؛ یوحنا ۲:۱۳-۲۲

۱۲ عیسی عیباداتخانانینگ حایطینا گِریپ، اُل یردکی
 ساتیانچیلاری، آلیانچیلاری قُودی. اُل پُل چالیشیانلارینگ
 طاقچالارینی، کِپدر ساتیانلارینگ جایلارینی آغداردی.
 ۱۳ عیسی اُلارا: «مَینگ اُیوم عیبادات اُبی دِیلیپ
 اَدلاندریلار دِیپ یازیلان، اِمّا سیز مونى اُغورلارینگ
 جاینا اُوروپسینگیز» دیدی.

بِجَرْمِك اوچين اوزومى سيقماغا بير چوقور قازيار و بير سانى گُرگچيليك دينگىنى قوريار. اُنسنگ اوزومچيلگىنى باغبانلار كيراياسينا برىپ، اُزى اوزاق يُلا گيدير.

۳۴ «حاصل واکتی گلنده، اوزومینگ میوه سیندن آلپ گلیمک اوچین، اُل خیدماتکرلرینی باغبانلارینینگ یانینا ایبریر. ۳۵ باغبانلار اُنونگ خیدماتکرلرینی توتوپ، بیرینی پنچیرلر، باشغا بیرینی اُلدوریرلر، بیلکسینی-ده داشلا یارلار. ۳۶ اوزومچیلگینگ اِیسی اُنکودن هم کن خیدماتکرلرینی ایبریر. باغبانلار اُلا-دا اُنکولره اِدنلرینی اِدیرلر. ۳۷ آخیریندا اوزومچیلگینگ اِیسی: «اُغلومی سیلارلار» دئیپ، اُز اُغلونی ایبریر. ۳۸ اِما باغبانلار بیر-بیرلرینه: «اینه، بو میراثدار، گلینگ، شونی اُلدورپ، میراثینی اِلیندن اَلایینگ» دیشیرلر. ۳۹ اُلا اُنی توتوپ اُلدوریرلر و اوزومچیلگینگ داشینا اُقلایارلار. ۴۰ ایندی اوزومچیلگینگ اِیسی گلیپ، بو باغبانلار نمه اِدِر؟» ۴۱ اُلا عیسی: «بو یامان آداملاری قینچیلیق اُلومه سزاوار اِدپ و اوزومچیلگینی بُلسا میوه سینی واقتیندا اُزونه برچک باشغا باغبانلار کیرایاسینا برر» دیدیلر. ۴۲ عیسی اُلاردان: «سبز نمه مُقادس یازغیلاردا:

”بَنالارینگ رِد اِدن داشی،

اُل بورچ داشی بُلدی.

مونی خودای اِتدی،

بو ناظاریمیزدا عجایپ بُلدی“

دین سزلی اُقیمادینگیزی؟» دئیپ سُرادی.

۴۳ «مونونگ اوچین سیزه شيله دئیرین: آسمانینگ پادیشاهلیغی سیزدن آنیپ، اُندان حاصل اَلجاق بیر میلته بریلر. ۴۴ بو داشینگ اوستونه بیقیلان بُلک-بُلک بُلار. اِگر بو داش بیرینینگ اوستونه قاجسا، اُنی مینجیرادار.»

۴۵ یلباشچی کاهینلار و فریسیلر اُنونگ میثاللارینی اِشیدنلرینده، گورونگینگ اُزلی بارادایغینی بیلدیلر. ۴۶ اُنی توتجاق بُلدولار، یُنه خالقدان قُرقدولار، سَببی خالق عیسانی نبی بیلیردیلر.

بو ایختیار سانگا کیم بردی؟» دئیپ سُرادیلار. ۲۴ عیسی اُلا: «من هم سیزه بیر سراق برچک. مانگا جُغاپ برسنگیز، من سیزه بو زاتلاری هایسی ایختیار بیلن اِدینیمی آیداین. ۲۵ یحیی تَعمید برمک اوچین ایختیارینی نیردن آلدی؟ آسماندانمی یا-دا اینساندان؟» دیدی.

اُلا هم اُزارا ماصلاحاتلاشماغا باشلادیلار: «بیز: ”آسماندان“ دئیپک، اُل بیزه: ”اُندا نمه اوچین اُنکا ایمان گتیرمدینگیز؟“ دیر. ۲۶ ”اینساندان“ دیمگه-ده خالقدان قُریاریس، سَببی هملر یحیانی پیغامبار بیلیرلر. ۲۷ اُلا عیسی: ”بیز بیلْمُز“ دئیپ جُغاپ بردیلر. عیسی-دا اُلا: ”من هم سیزه بو زاتلاری هایسی ایختیار بیلن اِدینیمی آیتجاق دَل“ دیدی.

ایکی اُغول میثالی

۲۸ عیسی سُزه باشلادی: «سبز مونگا نمه دیرسینگیز؟ بیر آدمینگ ایکی اُغلی بار میشدق. اُل بیرینجی اُغلونینگ یانینا باریپ: ”اُغلوم، بو گون گیت-ده، اوزوم باغیندا ایشله“ دیر. ۲۹ اِما اُل: ”گیتجک دَل!“ دئیپ جُغاپ بریر. یُنه سُنْگراق مونگا پشیمان بُلوپ، اُل یره گیدیر. ۳۰ یانگق آدام ایکینجی اُغلونینگ یانینا باریپ، اُنکا-دا شُل سُزی آیدیار. اُل بُلسا: ”بُلیار، آقا، بارارین!“ دئیپ جُغاپ بریر، اِما گیتویر. ۳۱ بولارینگ ایکسیندن هایسیسی آتاسینینگ ایسلگینی یرینه یتیردی؟» اُلا: ”بیرینجیسی“ دئیپ جُغاپ بردیلر. عیسی اُلا: ”سیزه دُغوسینی آیدیارین، مالیات اَلیانچیلار و فاحیشهلر خودایینگ پادیشاهلیغینا سیزدن اُوونچک گیرلر. ۳۲ یحیی سیزه دُغری یُل گُرکُرمگه گلدی، سبز اُنکا اینانمادینگیز، اِما مالیات اَلیانچیلار و فاحیشهلر اُنکا ایناندیلار. سبز مونی گُرینگیزدن سُنْگ هم اُکونمدینگیز، اُنکا اینانمادینگیز“ دیدی.

اوزومچیلک و باغبانلار میثالی

مَرْقُس ۱۲: ۱-۱۲؛ لوقا ۱۹: ۹-۱۹

۳۳ ”یُنه بیر میثالا قولاق آسینگ: بیر یر اِیسی بار میشدق. اُل اوزوم باغلارینی اُتوردپ، داشینا دیوار چکیر. شراب

گلینینگ طویی میثالی

لوقا ۱۴: ۱۵-۲۴

۲۲

عیسی اَلا رَ پنه-ده میثاللار بیلن گورونگ بردی: ^۲ «آسمانینگ پادیشاهلیغی اَز اُغلی اوچین گلین طوینی توتان پادیشاه منگریندیر. ^۳ اُل طویا چاغیریلانلار درو خابار اَتمک اوچین خیدماتکرلرینی ایبریر، اَما چاغیریلانلار گلمک ایسلیمیرلر. ^۴ پادیشاه پنه باشغا خیدماتکرلری ایبرپ، اَلا رَ: «چاغیریلانلار آیدینگ، اینه، مَن طوی ساچاغینی تاییارلاپ قُیدوم. سیغیرلاریم، سَمیز ماللاریم سُیولدی، هَمه زات تاییار، طویا گلسینلر» دیر. ^۵ اَما اَلا رَ اَهمیت هَم برمیرلر، بیرى اَز اَکین میدانینا گیدیر، پنه بیرى اَز سُوداسینینگ اوغورندا گزیر. ^۶ باشغالاری بُلسا اُنونگ خیدماتکرلرینی توتوپ آزار بریرلر، اَلاری اُلدوریرلر. ^۷ شیللیکده، پادیشاه غاضاب دَنونی گِییر. اُل قُشون یَلاب، یانگق قاتللاری دربی-داغین اَدر، شَهرلرینی اَدلایار.

^۸ «سَنگرا پادیشاه خیدماتکرلرینه: «طوی ساچاغی تاییار، اَما چاغیریلانلار مونگا میناسیپ دَلمیش. ^۹ یللارلار بارینگ-دا، کیمی تاپسانگیز، طویا چاغیرینگ» دیر. ^{۱۰} خیدماتکرلر یللارلارا چقیپ، یامان دیمَن، یاخشی دیمَن، تاپانلارینینگ بارینی اویشوریرلر، طوی جایی میهمانلاردان دُلیار.

^{۱۱} «پادیشاه میهمانلاری گُرمگه گیرنده، اُنونگ طوی گیمینی گیمیدیک بیر آداما گزی دوشیر. ^{۱۲} اَنگا: «ای دُست، سَن طوی گیمینی گیمَن، بو پره ندپ گریپ بیلدینگ؟» دَیپ سُراریار. شُندا اُل آدامینگ دیلی توتولیار. ^{۱۳} سَنگرا پادیشاه خیدماتکرلرینه: «اَل-آیاغینی دانگینگ-دا، اُنی داشاری، قارانگقیلیغا قُینگ، اُل پرده آغلاما و دیش قیجیرداما بُلار» دیر. ^{۱۴} چونکی چاغیریلانلار کَن، اَما سایلانلار آذریر.»

امپراطورینگق - امپراطورا

مَرْفُس ۱۲: ۱۳-۱۷؛ لوقا ۲۰: ۲۶-۲۷

^{۱۵} سَنگرا فَریسیرلر گیدپ، اُنی کپده توتماق بارادا ماصلاحت اَتلدیر. ^{۱۶} هیرودیسینگ طارافدارلارینینگ بیرنچسینی اُنونگ یانینا ایبردیرلر. اَلا رَ عیسادان: «اُستاد!

بیز سَنینگ دُغرودیغینگی، خودایینگ یُلونی حاقیقات بیلن اُردیندیگینگی، هیچ کیمه طارافدارلیق اَتمیندیگینگی بیلیرس، سَنی سَن آداملارینگ درجه سینه باقمایارسینگ. ^{۱۷} هانی، بیزه آیت، سَنینگ فیکرینگچه، امپراطورا مالیات برمک دُغرومی یا-دا دُغری دَل؟» دَیپ سُرادیلار. ^{۱۸} عیسی اَلارینگ نیتلرینینگ یاماندیغینی بیلپ: «مَنی نَمه اوچین ایمَتَحان اَدرسینگیز، ای اِکی یوزلیر؟ ^{۱۹} مانگا مالیات پولونی گُزکینگ» دیدی. اَلا رَ عیسی بیر سَکه گتیردیر. ^{۲۰} عیسی اَلاردان: «بو سَکه دَکی شکیل بیلن یازغی کیمینگکی؟» دَیپ سُرادی. ^{۲۱} اَلا رَ: «امپراطورینگق» دَیپ جُغاپ بردیرلر. شُندا عیسی اَلا رَ: «اَندا امپراطورینگقینی - امپراطورا، خودایینگقینی خودایا برینگ» دیدی. ^{۲۲} اَلا رَ مونى اِشیدنلرینده، حایران قالدیلار. شیدپ، اَلا رَ عیسادان آیریلیپ، اُل یردن گتیدیرلر.

دیرلیش بارادا سُراق

مَرْفُس ۱۲: ۱۸-۲۷؛ لوقا ۲۰: ۲۷-۴۰

^{۲۳} اَلومَدَن سَنگ دیرلیشینگ یُعدوغینی آیدیان صَدوقیلار عیسانینگ یانینا گلیپ، اَنگا شیلَه سُراق بردیرلر: ^{۲۴} «اُستاد! موسی بیزه شیلَه آیدیدیر: «اِگر اِکی دُغانینگ بیرى اَلسه، ایزیندا آیالی دول قالپ، اَلارینگ اُغلانلاری هَم یُق بُلسا، بیلکی دُغانی اُنونگ آیالینا ایلنپ، اَلَن دُغانینگ نسلینی دُوام اَدرسین.» ^{۲۵} بیزینگ آرامیزدا یدى دُغان باردی. بیرنجیسی ایلندی-ده اُلدی. نَسلی بُلمانسَنگ، آیالینی دُغانینا بردیرلر. ^{۲۶} اِکینجیسی، اوچونجیسی، تا یدینجیسینه چنلی هَمسینده شُل بیر یاغدا قایتالاندی. ^{۲۷} اَلارینگ هَمسیندن سَنگ اُل آیال هَم اُلدی. ^{۲۸} اَیندی قیامات گونی اَلا رَ اَلومَدَن دیرلنلرینده، بو آیال اُل یدى دُغانینگ هایسینینگ آیالی بُلار؟ چونکی اَلارینگ هَمسی-ده اُنی بیلن ایلنپیدی.»

^{۲۹} عیسی اَلا رَ شیلَه جُغاپ بردی: «سِز نه مُقَدَّس یازغیلاری، نه-ده خودایینگ قودراتینی بیلیرسینگیز، شُونونگ اوچین یانگیشیارسینگیز. ^{۳۰} اینسانلار اَلومَدَن دیرلنده، نه ایلنیرلر، نه-ده نیکاح اَدرلر، اَلا رَ آسمانداقی پریشده لِر یالی

آیدیپ بیلمدی. شُل گوندن بیلک هیچ کیم اُندان پِکجه زات سُراماغا-دا یورک اِتمدی.

واي حالينگيزا!

مَرَقَس ۱۲: ۳۸-۴۰؛ لوقا ۱۱: ۳۹-۵۲؛ ۲۰: ۴۵-۴۷

سُنْگرا عیسی خالقا و اَز شَگیرتَرینه شِیله گورونگ بردی: ^۲ «دین عُلَمالار بیلن فرِسیلر موسانینگ تاختیندا اُتیرلار. ^۳ شُنونگ اوچین اُلارینگ سیزه آیدیانلارینینگ بارینی پِرینه پِترپ، پرجای اِدینگ، اِما اُلارینگ اِدنلرینی اِتمَنگ، سَبَبی آیدیان زاتلارینی اُزلری اِدین دَلدیرلر. ^۴ اُلا ر آغیر، گِترمسی قین یوکلری باغلاپ، آداملارینگ گرشینَه قُیاندیرلار، یَنه اُزلری بو یوکلری گِترمک اوچین، بارماغینی هَم قِیمیلداتماق ایسلین دَلدیرلر. ^۵ اُلا ر هَمه اِدین زاتلارینی گُز اوچین اِدنلرلر. ثورات آیهلرینینگ قوتوسینی گینگلدیپ، دُنا لارینگ قُتازلارینی اوزالدیاندیرلار. ^۶ ضیافاتلاردا یُقارینی، کینسه لَرده قاوی جایلاری، ^۷ بازارلاردا سلام آلماغی و آداملارینگ اُزلرینه «اُستاد» دِیمکَلرینی حالایاندیرلار.

^۸ «سِیز اُزونگیزه «اُستاد» دیدیرمَنگ، سَبَبی سِیزینگ بیر اُستادینگیز باردیر. سِیزینگ هَمَنگیز دُغانسینگیز. ^۹ پِر یوزونده هیچ کیمه «آتا» دِیمَنگ، سَبَبی سِیزینگ بیر آتانگیز باردیر، اُل هَم آسماندا دیر. ^{۱۰} اُزونگیزه «باشلیق» دیدیرمَنگ، سَبَبی سِیزینگ بیر باشلیقچینگیز باردیر، اُل هَم مسیح دیر. ^{۱۱} آرانگیزدا بَیک حاساپلانیان هَمَنگیزه خیدماتکر بُلسون. ^{۱۲} کیم اُزونی یُقاری توتسا پِسلدیلر، کیم اُزونی آشاق توتیان بُلسا پِگلدیلر.

^{۱۳} «واي حالينگيزا، ای ایکی یوزلی دین عُلَمالار و فرِسیلر! سِیز آسمانینگ پادشاهلیغینا گِرمگه آداملارینگ اُوونی باغلاپارسینگیز، اُنْگا نه اُزونگیز گِیرِرسینگیز، نه-ده گِیرجکلره یُل پِرِرسینگیز.

[^{۱۴} «واي حالينگيزا، ای ایکی یوزلی دین عُلَمالار و فرِسیلر! سِیز دول آيالارینگ ایلرینی طالب، گُز اوچین اوزین-اوزین دُغالار اُقییان بُلپارسینگیز. شُنونگ اوچین هَم سِیز اینگ آغیر جزا سِزاوار بُلارسینگیز.]

بُلارلار. ^{۳۱} اُلولرینگ دیرلِیشی باباتدا بُلسا، سِیز خودایینگ اُزونگیزه: ^{۳۲} «مِن ابراهیمینگ، اسحاقینگ و یعقوبینگ خوداییدیرین» دِینینی اُقیمادینگیزمی؟ اُل اُلولرینگ دَل-ده، دیریلرینگ خوداییدیر. ^{۳۳} جِماغات مونی اِشیدپ، اُنونگ تَعَلیماتینا حایران قالدیلار.

اولی حُکوم

مَرَقَس ۱۲: ۲۸-۳۴؛ لوقا ۱۰: ۲۵-۲۸

^{۳۴} فرِسیلر عِسانینگ صَدوقیلارا اِندنِگینی اِشیدنلرینده، بیر پره بیغنانیشدیلار. ^{۳۵} اُلاردان بیر دین عالیم عِسانی ایمتِحان اِتمک اوچین: ^{۳۶} «اُستاد، ثورات دا اینگ اولی حُکوم نَمه؟» دِیپ سُرادی. ^{۳۷} عیسی اُنْگا شِیله جُغاب بردی: «بیرینجیسی: «تانگری خودایینگیزی هَمه یورگینگیز، هَمه جان-تِنینگیز و بار دوشونجنگیز بیلن سِیونگ.» ^{۳۸} شو بیرینجی و اینگ اولی حُکوم دیر. ^{۳۹} اِیکینجیسی-ده: «هَمسایانگی اُزونگی شِیشونگ یالی سِی! ^{۴۰} هَمه ثورات بیلن پیغامبارلارینگ یازغیلاری شو ایکی حُکومه باغلیدیر.»

مسیح کیمینگ اُغلی؟

مَرَقَس ۱۲: ۳۵-۳۷؛ لوقا ۲۰: ۴۱-۴۴

^{۴۱} فرِسیلر اویشوپ دورقالار، عیسی اُلاردان: ^{۴۲} «مسیح بارادا نَمه فیکر اِدرِرسینگیز؟ اُل کیمینگ اُغلی؟» دِیپ سُرادی. اُلا ر هَم عیسی: «اُل داوودینگ اُغلی» دِیپ جُغاب بردیلر. ^{۴۳} عیسی اُلا ر شِیله دیدی: «اُنْدا نَمه اوچین داوودینگ اُزی مُقَدّس روحدان ایلهام آلیپ، مسیحه تانگری دِیر؟ اُل شِیله دِییدیر:

^{۴۴} «خودای مَنینگ تانگریما شِیله آیتدی:

دوشمانلارینگ آیاق آشاغینا سالیانچام،
مَنینگ ساغیمدا اُتور.»

^{۴۵} اِگر داوود مسیحه تانگری دِین بُلسا، اُل نهیلی داوودینگ اُغلی بُلپار؟» ^{۴۶} هیچ کیم عیسی جُغاب برپ، بیر سُر هَم

ایچی اُلورینگ سونگکیری و هر هیلِی نِجیسلیکدِن دُلی قایرلارسینگیز. ^{۲۸} سیز هم داشینگیزدان آداملارا دُغری آدام یالی گُروئرسینگیز، اِما ایچینگیز ایکی یوزلیلیکدِن و کیردِن دُلی.

^{۲۹} «وای حالینگیزا، ای ایکی یوزلی دین عُمَلار و فرِسیلر! سیز پیغامبارلار اوچین قایرلار سالیپ، دُغری آداملارینگ یادگارلیکلرینی بَرپ: ^{۳۰} ”بیز آتالاریمیزینگ زامانیندا یاشان بُلَساق، پیغامبارلارینگ قانینی دُکمکده اُلارا اُرتاق بُلَمزدیق“ دِیَرسینگیز. ^{۳۱} شیللیک بیلن، پیغامبارلاری اُلدورنلرینگ اُغوللاریدینگیز اُزونگیز گووَه پیرارسینگیز. ^{۳۲} اُندا آتالارینگیزینگ باشلان ایشلرینی تاماملانگ! ^{۳۳} ای بیلانلار! ای زهرلی بیلانینگ نَسلی! سیز دُوزاخینگ جِزاسیندان نَهیلی قاجقاقسینگیز؟ ^{۳۴} شُونگ اوچین هم مَن سیزه پیغامبارلاری، عاقیلدارلاری و دین عُمَلاری یَلایارین. سیز اُلارینگ کبیرینی اُلدوررسینگیز، صلیبه چویلرسینگیز، کبیرینی کینسه لرینگیزده پَنجَرسینگیز، شَهردن-شَهَره ایزلارینا دوشورسینگیز. ^{۳۵} شیللیکده، پَر یوزونده بیگوَنه دُکولن هر بیر دُغری آدامینگ قانینا سیز جُغاپکَرسینگیز. هاییلینگ قانیندان، عیباداتخانا بیلن قربانلیق جاینگ آراسیندا اُلدورننگیز برِخیانینگ اُغلی زَکریانینگ قانینا چنلی سیز جُغاپکَرسینگیز. ^{۳۶} سیزه دُغروسینی آیدیارین: بو زاتلارینگ هُوسینه شو نسل جُغاپکَردیر.

^{۳۷} «ای اورشلیم! پیغامبارلاری اُلدورن، اُزونه یَلانانلاری داشلایان اورشلیم! تُووینگ اُز جویجه لرینی قاناتلارینینگ آشاغینا بیغناشی یالی، مَن هم اِنچمه گِرک سنینگ فِرزندلرینگی بیغناجاق بُلدوم، اِما سیز مونی ایسَلمدینگیز. ^{۳۸} اینه، اُیونگیز خارابا اُورولر. ^{۳۹} و مَن سیزه شونی آیداین: ”خوداینگ آدیندان گِلینه موبارک بُلسون!“ دینچَنگیز، مَنی قایتادان گُرمَرسینگیز.»

دونیَه نینگ آخیرینینگ علاماتلاری

مَرْقُس ۱۳: ۱-۳۱؛ لوقا ۲۱: ۵-۳۳

عیسی عیباداتخانادان چقیپ باریارقا، شَگیرتَلری عیباداتخانانینگ بینالارینا قووانیپ،

۲۴

^{۱۵} «وای حالینگیزا، ای ایکی یوزلی دین عُمَلار و فرِسیلر! سیز پَکجه آدامی اُز دیننگیزه سالجاق بُلوپ، دِریالارا، دوزلره آیلانیرسینگیز. دیننگیزه سالانینگیزدان سَنگ بُلَسا، اُنی اُزونگیزدِن هم ایکی باربار کَن دُوزاخینگ جِزاسینا سِزاوار اَدِرسینگیز.

^{۱۶} «وای حالینگیزا، ای کُر یَلباشچیلار! سیز: ”کیم عیباداتخانا قاسام ایچسه، بو هیچ حاساپلار، اِما کیم عیباداتخانانینگ قیزیلنا قاسام ایچسه، اُل اُز قاسامینی بَر جای اِتَمگه بَرگیلیدیر“ دِیَرسینگیز. ^{۱۷} ای نادان کُرلر! هایسیسی اولی: قیزیلمی یا-دا قیزیلی مُقَدِّس اَدِن عیباداتخانا؟ ^{۱۸} شِیله-ده، سیز: ”کیم قربانلیق جایا قاسام ایچسه، بو هیچ حاساپلار، اِما کیم اُنونگ اوستوندکی قربانلیغا قاسام ایچسه، اُز قاسامینی بَر جای اِتَمگه بَرگیلی بُلار“ دِیَرسینگیز. ^{۱۹} ای کُرلر! هایسیسی اولی: صاداقامی یا-دا صاداقانی مُقَدِّس اَدِن قربانلیق جای؟ ^{۲۰} قربانلیق جایا قاسام ایچن، اُندان هم، اُنونگ اوستوندکی هَمّه زاتدا هم قاسام ایچنیدیر. ^{۲۱} عیباداتخانا قاسام ایچن اُنکا هم، اُل مَکان توتان خودایا هم قاسام ایچنیدیر. ^{۲۲} آسمانا قاسام ایچن خوداینگ تاختینا هم، اُندا اُتورانا هم قاسام ایچنیدیر.

^{۲۳} «وای حالینگیزا، ای ایکی یوزلی دین عُمَلار و فرِسیلر! سیز نَعنادان، شویدِن و زیره دِن اُندان بیر بُلگی برِرسینگیز، اِما مُقَدِّس شَریغاتینگ خاص واجیب ایشلرینی: عادالاتلیغی، رَحمدارلیغی و ایمانی تَرک اَدِرسینگیز. بولارینگ بیرینی بَر جای اَدِپ، بیلکیلرینی تَرک اِتَملی دَلَسینگیز. ^{۲۴} ای کُرلری قُلدایانلار! سیز سووی سوزوپ، چیبینی آبیَرسینگیز، اِما دویَه نی یووودیارسینگیز!

^{۲۵} «وای حالینگیزا، ای ایکی یوزلی دین عُمَلار و فرِسیلر! سیز کَسه و قاب-چاناغینگ داشینی آراسالایارسینگیز، اِما اُلارینگ ایچی آچگُرلِیکدِن هم یامانلیقدان دُلودیر. ^{۲۶} ای کُر فرِسی! سَن اَوّل کَسه و قاب-چاناغینگ ایچینی آراسالا، شُندا اُلارینگ داشی-دا آراسا بُلار.

^{۲۷} «وای حالینگیزا، ای ایکی یوزلی دین عُمَلار و فرِسیلر! سیز آقاردیلپ، داشیندان آوادان گُروئن، اِما

تا شو وقتا چنلی مونونگ یالی زات هیچ هاچان بُلان دَلدیر و بُلمازام. ^{۲۲} اُل گونلر قیسغالدیلما دیق بُلسادی، اُندا هیچ کیم نجات تاپمازدی، اِما سایلانانلارینک خاطیرینا اُل گونلر قیسغالدیلار.

^{۲۳} «شُندا بیرری سیزه: ”اینه، مسیح بو پرده“ یا-دا ”خُنا، اُل پرده“ دییسه، اینانمانگ. ^{۲۴} چونکی یالان مسیحلر، یالان نیبلر دُرپ، سایلانانلاری-دا مومکین بُلدیغیچا آزدیرجاق بُلپ، بییک علاماتلار و مُعجزه لر گُرکُرلر. ^{۲۵} اینه، مَن سیزه اُوندِن آتدیم. ^{۲۶} شیللیکده، سیزه: ”اینه، مسیح بیاباندا“ دییسلر، گیتمنگ. ”اینه، اُل اُونگ ایچینه“ دییسلر-ده، اینانمانگ. ^{۲۷} اینسان اُغلونینگ گِلشی گوندُغاردا چاقپ، گونباتاردا هِم گرونین ییلدیریم یالی بُلار. ^{۲۸} قاراغوشلارینک اویشمگی ماسلیغینگ باردیغینینگ بیر علاماتیدیر.

^{۲۹} «شُل گونلرینک قینچیلیغینگ ایز یانی گون قارالار، آی نورینی برمز. ییلدیزلار آسماندان قاچار و آسمانینگ قودراتلاری تیتیشر. ^{۳۰} سُنْگرا آسماندان اینسان اُغلونینگ علاماتی گرنر، شُندا پر یوزوندکی هِمّه خالقلار یاس توتوپ فریاد ادرلر. اینسان اُغلونینگ بولوتلاردا اولی قودرات و بییکلیک بیلن گلیتینی گُرلر. ^{۳۱} اُل اولی سورنای سسی بیلن اَز پریشده لیرینی یلار. پریشده لر اُونگ سایلانلارینی آسمانینگ بیر اوجوندان بیلکی اوجونا چنلی، دونیه نینگ دُرْت بورجوندان بیغنارلار.

^{۳۲} «اینجیر باغیندان درس آلینگ: اُونگ شاخالاری یومشاپ، یاپراق چیقاران وقتی تُمسونگ قُلایلانندیغینی بیلر سینگیز. ^{۳۳} شُونگ یالی-دا، بو زاتلاری گُرینگیزده، اینسان اُغلونینگ قُلایلانندیغینی، قاپینینگ آغزیندا دیغینی بیلینگ. ^{۳۴} سیزه دُغروسینی آیدیارین، بو زاتلارینک هِمّسی بُلیانچا، بو نسل دونیه دِن اُتمز. ^{۳۵} آسمان هِم پر اُتر، یُنه مینینگ سُرلریم اصلاً اُتمز.»

بیلنیمین گون و ساغات

مَرْقُس ۱۳: ۳۷-۳۲؛ لوقا ۱۷: ۲۶-۳۰ و ۳۴-۳۵؛ ۴۱: ۴۸

^{۳۶} «اِما اُل گونی هِم ساغادی هیچ کیم بیلن دَلدیر، نه آسمانداقی پریشده لر، نه-ده اُغول بیلندیر، یکه بیر آتا

اُنی عیسی گُرکُرمک اوچین، اُونگ یانینا گلدیلر. ^۲ اِما عیسی اُلارا: «بو زاتلارینک هِمّسینی گُرینگیز می؟ سیزه دُغروسینی آیدیارین: بو پرده داش اوستونده داش قالماز، هِمّسی ویران بُلار» دیدی.

^۳ بیرآز سُنْگرا عیسی زیتون داغیندا اُتیرقا، شَگیرتلی اُونگ یانینا گلیپ: «بیزه آیت، بو زاتلار هاچان بُلار؟ سنینگ گِلْمَگینگی و دونیه نینگ آخیرینی گُرکُرین علامات نهیلی بُلار؟» دیپ سُرادیلار. ^۴ عیسی اُلارا شیلّه جُغاپ پردی: «خاباردار بُلونگ، هیچ کیم سیزی اَلدایماسین. ^۵ اِنچِمِلر: ”مَن مسیح“ دیپ، مینگ آدیم بیلن گلیپ، کَن آداملاری اَلدارلار. ^۶ سیز اوروش توراندیغی و اوزاقداقی اوروشلار بارادا خابارلاری اِشیدنینگیزده قُرمانگ. بولار بُلمالیدیر، یُنه هِنیز دونیه نینگ آخیری دَلدیر. ^۷ چونکی مِلّت-مِلّتّه و حُکومت-حُکومتّه قارشى چیقار. آیری-آیری پرلرده اچلیقلار و پر تیتیرملر بُلار. ^۸ بولارینک هِمّسی دُغورما دِرْدلرینک باشلانیانجیسیدیر.

^۹ «سُنْگرا سیزی آزار برمکله سزاوار ادرلر، اَلدوررلر، مینگ آدیم سِبِلی هِمّه مِلّتلر سیزدن ییگرلرلر. ^{۱۰} شُندا کَن آداملار مَن دِن اِل چکپ، بیر-بیرلرینه خاینلیق ادرلر، بیر-بیرلریندن ییگرلرلر. ^{۱۱} کَن یالان نیبلر دُرپ، کَن آداملاری آزدیرارلار. ^{۱۲} یامان ایشلرینک آرتانلیغی سِبِلی، کَن آداملارینک سِگوسی سوار. ^{۱۳} اِما آخیرنا چنلی جیدان نجات تاپار. ^{۱۴} آسمانینگ پادیشاهلیغی بو خوش خاباری هِمّه مِلّتله شاهاتلیق حُکْمونده دونیه نینگ هِمّه پرینده واغیظ ادرلر، یکه شُندان سُنْگ دونیه نینگ آخیری گِلر.

^{۱۵} «شُونگ اوچین هِم دانیال پیغامبار سِبِی آیدیلان ویرانچیلیق گیتیرین ییگرنجی زادینگ مُقَدّس پرده دیکلینینی گُرینگیزده - قُی، اُقیجی مونگا دوشونسین - ^{۱۶} یهودیه دَکیلر داغلارا قاچسین. ^{۱۷} بامداقی آدام بیر زات اَلماق اوچین آشاق دوشوپ، اُیه گیرمسین. ^{۱۸} اِکینچیلیگیندَکیلر دُونی اَلماق اوچین اُیونه دُلانماسین. ^{۱۹} اُل گونلرده گُورلی آیلالارینک و چاغا اِمدرینلرینک وای گونونه! ^{۲۰} قاچا-قاچلیغینگیز قیشدا یا-دا سَبّت گونی بُلماستین دیپ دُغا اِدینگ. ^{۲۱} اُل گونلرده شیلّه بیر قاتی قینچیلیقلار بُلار، دونیه نینگ باشلانان واقتیندان

چیراغلارینی آلیارلار، اَمّا یاغ آلمایارلار. ^۴ عاقیللار بلسا، چیراغلاری بیلن بیرلیکده قاپلاردا یاغ هم آلیارلار. ^۵ داماد گيجه قالاندا، همسینی اوقی باسیار و اُلا اوقلا یارلار. ^۶ یاری گيجه: ”اینه، داماد گیلیر، قارشیلاماغا چیقینگ!“ دین قاتی سس ایشیدیلیر. ^۷ شندا یانگکی قیزلارینگ همسی اُیانپ، چیراغلارینگ یاغینی بجرمگه باشلایارلار. ^۸ عاقیلسیزلار عاقیللار: ”چیراغلاریمیز سَنو باریار، بیزه یاغینگیزدان بیر آز برینگ“ دیرلیر. ^۹ اَمّا عاقیللار: ”یق! بیزه-ده، سیزه-ده یتیز آخیرین. قاووسی، گیدینگ-ده، ساتیانچیلاردان اُزونگیزه یاغ ساتین آینگ“ دیرلیر. ^{۱۰} اُلا یاغ ساتین آلماغا گیدن وقتی داماد گیلیر. تایار دوران قیزلار اُنونگ بیلن بیل طوی جایی گیرلریندن، قایی یاپیلار. ^{۱۱} بیر سالیمدان بیلکی قیزلار هم گیلپ: ”آقا، آقا! قاپنی آچ، بیز گلدیک“ دیرلیر. ^{۱۲} اَمّا داماد: ”سیزه دُغروسینی آیدیارین، مَن سیزی اصلا تانیماق“ دیپ جُغاپ بریر.

^{۱۳} «شونگ اوچین هم اُیا بُلونگ، سَبی سیز اینسان اُغلونینگ گِلجک شو گونونی و ساغادینی بیلیمرسینگیز.»

اوج خیدماتکر حاقینداقی میثال

لوقا ۱۹: ۱۱-۲۷

^{۱۴} «آسمانینگ پادشاهلیغی شونونگ یالیدیر: بیر آدم اوزاق یلا گیتیمکچی بُلوپ، خیدماتکرلرینی یانینا چاغیرپ، مال-مولکونی اُلا تایشیریار. ^{۱۵} بو آدم اُلارینگ هر بیرسینینگ باشراجینا لایق: بیرینه بَش حالتا، بیلکسینه ایکی، باشغا بیرینه بیر حالتا قیزیل برپ، یلا دوشیر.

^{۱۶} «بَش حالتا آلان گیدپ، بو پول بیلن سُودا اِتْمگه گیرشیپ، پنه بَش حالتا قازاندیریار. ^{۱۷} ایکی حالتا آلان-دا شونگ یالی اِدپ، پنه ایکی حالتا قازاندیریار. ^{۱۸} بیر حالتا آلان بلسا گیدپ، چوقور قازیار-دا، آفانگ برن پولونی گُموپ گوزگیر.

^{۱۹} «کَن واقندان شنگ بو خیدماتکرلرینگ آقاسی گیلپ، اُلاردان حاساپ سُراریار. ^{۲۰} بَش حالتا آلان خیدماتکر گیلپ، اُولقی پولونگ اوستونه پنه بَش حالتا گتیریر. اُل: ”آقا، سَن

بیلندیر. ^{۳۷} نوحونگ زمانیندا یاشایش نهیلی بُلان بلسا، اینسان اُغلونینگ گِلشی-ده شيله بُلار. ^{۳۸} نوح کِشتیه مین گونونه چنلی و سیل گِلمدن اُول، آدمالار ایپ-ایچپ، اُیلنپ، نیکاح اِدیردیلر. ^{۳۹} اولی سیل گیلپ، همسینی سوپورپ اکیدینچه، اُلا اُز باشلاریندان اینجک زاتلاردان اصلا بیخباردیلا. اینسان اُغلونینگ گِلشی هم شيله بُلار. ^{۴۰} شندا اِکینچیلیگنده ایکی آدم بُلار، بیری اَنار، بیری قیلار. ^{۴۱} دِگیرمن باشیندا بوغدا اُون اِدین ایکی اُیال بُلار، بیری اَنار، بیری قیلار.

^{۴۲} «شونگ اوچین اُیا بُلونگ، چونکی سیز خودایینگیزینگ هایسی گون گِلجگینی بیلیمرسینگیز. ^{۴۳} اَمّا مونی بیلینگ: اُی اِسی اُغریینگ هایسی ساغاتدا گِلجگینی بیلدی، اُیا بُلاردی، اُونی تالاتمازدی. ^{۴۴} مونونگ اوچین سیز هم تایار بُلونگ، سَبی اینسان اُغلی سیزینگ قاراشمایان ساغادینگیزدا گِلر.

^{۴۵} «آقاسینگ صادق هم عاقیلی خیدماتکری کیم؟ بیلکی خیدماتکرلرینه وقتلی-واقتیندا ناهار برمک اوچین، اُلارینگ اوستوندن قُبان آدمی دَلمی؟ ^{۴۶} آقاسی دُلانپ گِلنده، اُز ایشینینگ باشیندا گُرَن خیدماتکری نهیلی خوشوقت! ^{۴۷} سیزه دُغروسینی آیدیارین: آقاسی همّه مال-مولکونی شنگ اینانار.

^{۴۸} «اَمّا یامان نیتلی خیدماتکر اُز ایچیندن: ”آقام گِچ گِلر“ دیپ، ^{۴۹} همکرلرینی اورماغا، سرخشلار بیلن ایپ-ایچمگه باشلار، ^{۵۰} اَمّا اُل خیدماتکرینگ آقاسی بلسا اُنونگ قاراشمایان گونونده، گومَن اِتْمین ساغادیندا گِلر. ^{۵۱} سَنگرا اُنی پارچا-پارچا اِدپ و ایکی یوزلی آدمالارینگ گونی یالی جزالاندیریار. اُل یرده آغلاما و دیش قیجیرداما بُلار.»

اُن قیز میثالی

«شُل وقت آسمانینگ پادشاهلیغی اُن قیزینگ چیراغلارینی آلیپ، دامادی قارشیلاماغا چیقیشلاری بارداقی و اقا مَنگزیندیر. ^۲ اُلارینگ بَشیسی عاقیلی، بَشیسی عاقیلسیز میشدق. ^۳ عاقیلسیزلار

۲۵

بیگانه‌دیم، میهمان آلدینگیز،^{۳۶} یالانگاچدیم، گیم گیدیردینگیز، مریضدیم، سُراماغا گلدینگیز، زینداندیم، گُرمگه گلدینگیز.

۳۷ «شُندا دُغری آداملار اُنکا جُغاپ پریپ دییرلر: «ای خودای، بیز سنی هاچان آچ گُروپ، ناهارلادیق؟ هاچان سوسانینگیز گُروپ، سو ایچیردیک؟^{۳۸} هاچان سنی بیگانه گُروپ، میهمان آلدیق یا یالانگاچ گُروپ، گیم گیدردیک؟^{۳۹} هاچان سنی مریض یا-دا زینداندی گُروپ، یانینگا گلدیک؟»^{۴۰} پادیشاه اُلارا: «سِیزه دُغروسینی آیدیارین، مَینِگ بو اینگ کیچی حاساپلانیان دُغانلاریمدان بیرینه اِدنینگیزی مانگا اِدنسینگیز» دیپ جُغاپ بردی.

۴۱ «سُنْگرا شُلونداقیلار شیلَه دییر: «ای لَعْتیلیر، مَینِگ یانیمدان آیریلینگ، شیطان بیلن اُنونگ پَریشده لَرینه تایارلانا ایدی ادا گیدینگ!»^{۴۲} سَبی مَن آچدیم، اییمگه زات پَرمدینگیز، سوساپدیم، سو ایچیرمدینگیز،^{۴۳} بیگانه‌دیم، میهمان آلمادینگیز، یالانگاچدیم، گیم گیدیرمدینگیز، مریضدیم و زینداندیم، یانیمدا گلمدینگیز.»^{۴۴} «شُندا اُلار: «ای خودای، بیز سنی هاچان آچ، سوساپ، بیگانه، یالانگاچ، مریض یا-دا زینداندی گُروپ-ده، سانگا خیدمات اِتمدیک؟» دیپ سُرارلار. ۴۵ «شُندا اُلار: «سِیزه دُغروسینی آیدیارین، مونی بو اینگ کیچی حاساپلانیانلاردان بیرینه اِتمدیگینگیزی، مانگا-دا اِدن دَلسینگیز» دیپ جُغاپ بردی. ۴۶ بولار ایدی جزا، دُغری آداملار بُلسا ایدی یاشایشا پَترلر.»

عیسانی اُلدورمک بارادا دیلیرلشیک

مَرْقُس ۱۰:۱۴-۲۰؛ لوقا ۱۰:۲۲-۲۰؛ یوحنا ۱۱:۴۵-۵۳

عیسی هَمّه سُرونی تاماملاپ، شَگیرتَلَرینه: ۲۶ «بیلشینگیز یالی، یَنه ایکی گونَدن پَسَح بایرامیدیر. سُنْگرا اینسان اُغلی صلیبه چویلنمگه تابشیریلار» دیدی.

۳ شُل وقت یُلباشچی کاهینلار بیلن خالقینگ یاشولیلاری قیافا آدلی باش کاهینینگ کاخینا ییغنانپ،^۴ عیسانی حیلَه بیلن توتوپ اُلدورمک بارادا ماصلاحات گَچیردیلر.

مانگا بَش حالتا قیزیل پریپدینگ، اینه، مَن اُندان یَنه بَش حالتا قازاندیم» دییر. ۲۱ آقاسی اُنکا: «پَرکَلّا، یاخشی هَم صادیق خیدماتکَر! سَن کیچیحیک ایشده صادیق بُلانینگ اوچین، ایندی بَیک ایشلَرده هَم سانگا اینانارین. گِل، آقانگ شاتلیغینا اُرتاق بُل!» دییر.

۲۲ «ایکی حالتا آلان هَم گِلپ: «آقا، سَن مانگا ایکی حالتا قیزیل پریپدینگ، اینه، مَن اُندان یَنه ایکی حالتا قازاندیم» دییر. ۲۳ آقاسی اُنکا: «پَرکَلّا، یاخشی و صادیق خیدماتکَر! سَن کیچیحیک ایشده صادیقلیغینگیز گُردینگ، ایندی مَن سنی بَیک ایشلَرینگ باشینا قُیارین. گِل، آقانگ شاتلیغینا اُرتاق بُل!» دییر.

۲۴ «بیر حالتا آلان هَم گِلپ: «آقا، مَن سَینِگ قاتی رَحْمَسِیز آدمدیغینگیز بیلیردیم. سَن اِکمدیک پَرینگدن اُریارسینگ، سَپمدیک پَرینگدن ییغیارسینگ. ۲۵ شُونونگ اوچین مَن قُردوم، گیدپ، بَرَن قیزیل حالتانگی پَره گُموپ گوزگدیم، اینه، مالینگه آل!» دییر. ۲۶ آقاسی اُنکا شیلَه دییر: «ای یامان هَم یالتا خیدماتکَر! سَن مَینِگ اِکمدیک پَریمدن اُریاندیغیمی، سَپمدیک پَریمدن ییغیاندیغیمی بیلیرمدینگ؟»^{۲۷} اُندا پولومی پول ایشلَیتیلَره بَرملی دَلَمی، مَن هَم گِلپ، اُنی پیداسی بیلن اَلاردیم. ۲۸ ایندی اُنکا بَرَن بیر حالتامی آلینگ-دا، اُن حالتالا پَرینگ. ۲۹ کیمده بار بُلسا، اُنکا بَریلر، اُندا قی بُل بُلار، اِمّا کیمده یُق بُلسا، اُنونگ اِلندکی هَم اَلنار. ۳۰ پیداسیز خیدماتکَری داشاری، قارانگقیلیغا قُینگ، اُل بَرده آغلاما و دیش قیجیرداما بُلار.»

قیامات گونی

۳۱ «اینسان اُغلی اُز بَیکلیگینده شایلانپ، هَمّه پَریشده لَر بیلن گِلر-ده، بَیک تاختیندا اُتورار. ۳۲ هَمّه مِلّتلَر اُنونگ حوزوریندا ییغنانارلار، چُپانینگ قُیونلاری گَچیلرَدن سایلایشی یالی، اُل هَم اُلاری بیری-بیریندن سایلار. ۳۳ قُیونلاری ساغیندا، گَچیلری هَم شُلوندا قُیار. ۳۴ سُنْگرا پادیشاه ساغینداقیلار شیلَه دییر: «ای آتامینگ بَرکت اَلانلاری! گِلینگ-ده، دونیه یارادیلاندان بَری سیزینگ اوچین تایارلانا پادیشاهلیغی میراث آلینگ. ۳۵ سَبی مَن آچدیم، اییمگه زات پَرمدینگیز، سوساپدیم، سو ایچیردینگیز،

۵ اَلار: «بايرام گونلرينده دَل، خالق قالماغال تورزايماسين»
ديئشديلر.

عيسى بيت عنيادا

مَرْفُس ۱۴: ۳-۹؛ يوحنا ۱۲: ۸-۱۰

۶ عيسى بيت عنيادا جُزامى شمعونينگ ائونده ساجاق
باشيندا اُتيرقا،^۷ بير آيال مَرمر قاپدا باهالى صاپ-آراسا
عاطير ياغنى آليپ گلدى. آيال قابى دُووپ آچدى-دا،
ياغى اُنونگ باشينا قويدى. ^۸ شگيرتِلر مونى گونلرينده،
قهارلانيپ: «نَمه اوچين بو ياغ بيله حايپ ايدىلدى؟^۹ بو
ياغى كن پولا ساتيپ، قاريپلار پايلاپ بِلاردى آخيرين»
ديئشديلر.

۱۰ عيسى مونى بيليپ، اَلارا شيله ديدى: «نَمه اوچين
آيالى عاييپلار سىنگيز؟ اَل مَنينگ اوچين عجايپ ايش
اِتدى. ^{۱۱} چونكى قاريپلار هَميشه سىزىنگ يانينگيزدادير،
اِما مَن هَميشه سىزىنگ يانينگيزدا بِلمارين. ^{۱۲} اَل بو عاطير
مَنينگ بَدِنيمى جايلاماغا تاييار اِتمَك اوچين قويدى.
^{۱۳} سىزه دُغروسىنى آيديارين، بو خوش خابار دونيه نينگ
نيرسينده آيدىلسا، بو آيالىنگ اِدنى-ده شُل پرده يادلانار.»

يهودانينگ خاينىلىقى

مَرْفُس ۱۴: ۱۰-۱۱؛ لوقا ۲۲: ۳-۶

۱۴ سُنْگرا اُن ايكى شگيرتِلردن يهودا اِسخرىوطى دين
بيرى يُلباشچى كاهينلارينگ يانينا گيتدى. ^{۱۵} اَل اَلاردان:
«اگر مَن عيسانى سىزىنگ اِلينگيزه تابشيرسام، مانگا نَمه
بررسينگيز؟» دِييپ سُرادى. اُندا اَلار هَم يهودا اُتوز سِگَه
كوموش ساناپ بَرديلر. ^{۱۶} يهودا شُندان سُنْگ عيسانى اَلارا
تابشيرماق اوچين قاوى فُرصَتينگ ايزيندا گزدى.

پَسَح شامى

مَرْفُس ۱۴: ۱۲-۲۶؛ لوقا ۲۲: ۷-۲۳

يوحنا ۱۳: ۲۱-۳۰؛ ۱ قُرْتُسَلار ۱۱: ۲۳-۲۵

۱۷ پَتير بايرامينگ اَوَلكى گونى شگيرتِلر عيسانينگ يانينا
گليپ: «سَنينگ پَسَح شامىنى ايمىگينگ اوچين، نيره
باريپ تاييارلىق گُرْمِگيميزى ايسليرسينگ؟» دِييپ سُراديلار.

۱۸ عيسى اَلارا: «شَهْره گيدىنگ-ده، شُل آيدان كيشيمينگ
يانينا بارىنگ، اُنْگا: «اُستاديميز آيديار: اُوقتيم قُلايلادى،
پَسَح شامىنى شگيرتِلريم بيلن بيللىكده سَنينگ اُيونگده
گِچيرجَك دِييِر» دِييىنگ ديدى. ^{۱۹} شگيرتِلر هَم عيسانينگ
اُز لرينه آيديشى يالى اديپ، پَسَح شامىنى تاييارلاديلار.

۲۰ اغشام عيسى اُن ايكى شگيردى بيلن بيللىكده ساجاق
باشينا گِچدى. ^{۲۱} اَلار شام اِييپ اُتيرقالار، عيسى: «سىزه
دُغروسىنى آيديارين: سىزىنگ بيرىنگيز مانگا خاينىلىق
اِدرسينگيز» ديدى. ^{۲۲} اَلار قاتى قينانيپ، ايزلى-ايزينا اُندان:
«اَقام، مَن شُل دَلْمى؟» دِييپ سُراماغا باشلاديلار. ^{۲۳} عيسى
هَم اَلارا: «اِلينى مَنينگ بيلن بيله بير اَقارا باتيران مانگا
خاينىلىق اِدر. ^{۲۴} اينسان اُغلى اُزى حاقدان يازيليشى يالى جان
بِرر، اِما اينسان اُغلونا خاينىلىق اِدينگ حالينا وى! اَل آدام
اِنْدن دُغماديق بُلْسا، اُنونگ اوچين خاص قاوى بِلاردى»
دِييپ جُغاپ بَردى. ^{۲۵} اُنْگا خاينىلىق اِدن يهودا: «اُستاد، مَن
شُل دَلْمىكَم؟» دِييپ سُرادى. عيسى هَم اُنْگا: «آيديشينگ
ياليدىر» ديدى.

۲۶ شام اِييپ اُتيرقالار، عيسى اِلينه چُرَك اَلِيپ شوکور
اِتدى و اُنى بُلُوپ، شگيرتِلرينه بَردى-ده، «اَلينگ، اِيتنْگ، بو
مَنينگ بَدِنيمدىر» ديدى. ^{۲۷} سُنْگرا عيسى بير كَسَه اَلِيپ،
شوکور اِدينْدن سُنْگ شگيرتِلرينه بَرپ: «شوندان هَمَنگيز
ايچينگ. ^{۲۸} بو هَمه آداملارينگ گونهلرينينگ باغيشلانماغى
اوچين دُكولپ، تَرَه عَهدى بَرچاي اِدين مَنينگ قانيمدىر.
^{۲۹} سىزه شونى آيدايين: آتامينگ پاديشاهليغيندا تَرَه سىنى
ايچجَك گونومه چنلى اوزوم شرايىنى قايتادان ايچميرين»
ديدى.

۳۰ اَلار خودايا اُوگى آيدىمى آيدانلاريندان سُنْگ، زيتون
داغينا چيقديلار.

عيسى پَطْرُسِينْگ اينكِر اِتجَكديگىنى آيديار

مَرْفُس ۱۴: ۲۷-۳۱؛ لوقا ۲۲: ۳۱-۳۴؛ يوحنا ۱۳: ۳۶-۳۸

۳۱ سُنْگرا عيسى اَلارا: «سىزىنگ هَمَنگيز شو گيجَه نينگ
اُزونده مَنْدن اِل چَكْرَسِينْگيز، سَبَبى «چُپانى اورارين،
سورودكى قُيُونلار پيتراپ گيدر» دِييپ يازيلاندير. ^{۳۲} اِما

عیسی توتولیار

مَرْفُس ۱۴:۴۳-۵۰؛ لوقا ۲۲:۴۷-۵۳؛ یوحنا ۱۸:۳-۱۲

۴۷ عیسی هِنیز کِپَلپ دورقا، اُن ایکی شَگیرتَلیرَنگ بیری بِلان یهودا گُرنوپ باشلادی. اُنونگ یانیندا یَلباشچی کاهینلار بیلن خالقینگ یاشولیلار طارافیندان ایریلن قیلیچلی، تایاقلی بیر جِماغات باردی. ۴۸ عیسی خاینلیق اِدن یهودا: «مَن کیمی اُغشاسام، عیسی شُلدور» دِیپ، اُلا بیلن کِپَلشِیپدی. ۴۹ اُل گِلیپ-گِلمَگه عیسانینگ یانینا باردی-دا: «سالام، اُستادا!» دِیپ، اُنی اُغشادی. ۵۰ عیسی هِم اُنکا: «دُستم، هانی، نَمه اِتِجک بُلسانگ اِت» دِییدی. اِدیل شُل واکتی آداملار عیسانی توتوپ باسدیلار.

۵۱ عیسانینگ یانیندا دورانلارَنگ بیری قیلیجینی چِقاریپ، باش کاهینینگ خیدماتکَرینی اوروپ، اُنونگ قولاغینی کِسدی. ۵۲ شُندا عیسی اُنکا شِیله دِییدی: «قیلیجینگی جایننا سال، قیلیچ چِکِنلَرینگ هِمِسی قیلیچدان اُلر. ۵۳ نَمه مَن آتامدان کُیمک ایسلپ، کُیمک بَرَمز دِیپ گومَن اِدیرسینگیزمی؟ ایسلِسم، اُل شو واکتینگ اُزونده مانگا اُن ایکی قُشوندان کَن پَریشده نی اِییر. ۵۴ اِما شِیله بُلمالیدِیغینی اَشکَر اِدن مُقادِس یازغیلار اُندا نَهیلی بَر جای بُلار؟»

۵۵ شُل واکت عیسی جِماغاتا یوزلَنیپ: «نَمه اوچین بیر یُل کِسنینگ قارشِیسینا چیقان یالی، مَنی توتماق اوچین قیلیچلی هِم تایاقلی گِلیپسینگیز؟ هر گون عیباداتخانادا اُتورپ، سیزه اُردِیردیم، شُندا مَنی توتماندینگیز. ۵۶ یُنه بولارینگ هِمِسی پیغامبارلارینگ یازغیلارینینگ بَر جای بُلماغی اوچین بُلدی» دِییدی. شُندا شَگیرتَلیرَنگ هِمِسی اُنی قُیوپ قاجِیپ گیتدیلر.

عیسی مِجَلِسینگ اُونده

مَرْفُس ۱۴:۵۳-۶۵؛ لوقا ۲۲:۵۴-۵۵ و ۶۳-۷۱؛ یوحنا ۱۸:۱۳-۱۴ و ۱۹-۲۴

۵۷ عیسانی توتانلار اُنی باش کاهین قیافانینگ یانینا گِتِردیلر، دین عُلَمالار بیلن یاشولیلار-دا شُل پره ییغنانیدیلار. ۵۸ پَطْرُس بُلسا باش کاهینینگ حایاطینا چَلی قارانگِقیلیق بیلن عیسانینگ ایزینا دوشوپ گیتدی. اُل ایچری گیردی-ده،

مَن دِیرلَیمَدِن سُنْگ، سیزدِن اُنْگ جَلیلَه بارارین» دِییدی. ۳۳ پَطْرُس اُنکا: «هَمِیلر سِنَدِن یوز اُوورسه-ده، مَن اصَلا یوز اُوورمَرین» دِییدی. ۳۴ عیسی اُنکا: «سانگا دُغروسینی آیدیارین، شو گون گِیجه خُرُز قِیغیرمازدان اُنْگ، سِن مَنی اوچ گِرَک اِینکَر اِدِرسینگ» دِییدی. ۳۵ اِما پَطْرُس اُنکا: «مَن سِنینگ بیلن اُلَمَلی بُلسام-دا، سِنی اصَلا اِینکَر اِتِمرین!» دِییدی. شَگیرتَلیرَنگ هِمِسی-ده شِیله دِیدیلر.

جِتسیمانی باغیندا

مَرْفُس ۱۴:۳۲-۴۲؛ لوقا ۲۲:۳۹-۴۶

۳۶ سُنْگرا عیسی شَگیرتَلی بیلن جِتسیمانی دِین پره گیتدی. عیسی اُلا: «سِیز شو پرده قاراشینگ، مَن اُل پره گیدِیپ، خودایا دُغا اِتِجک» دِییدی. ۳۷ عیسی پَطْرُس بیلن زِیدینینگ ایکی اُغلونی یانینا اَلدی. اُل غاملی بُلوپ، قایغیلانماغا باشلادی. ۳۸ عیسی اُلا: «مَنینگ جانیم اُلر یالی غاملی. بو پرده قالِیپ، مَنینگ بیلن بیلَه اُیا بُلونْگ» دِییدی. ۳۹ عیسی بیرآز اُوه یُریدی-ده، پره یوزین دوشوپ: «ای آتام، مومکین بُلسا، بو عاذاب کَسه سینی مَنَدن داشلاشسین، یُنه مَنینگ خاهیشیم دَل، سِنینگ ایسلِگینگ بُلسون!» دِیپ، دُغا اِتدی.

۴۰ عیسی شَگیرتَلیرَنگ یانینا قایدِیپ گِلنده، اُلا اوقلاب یاتِردیلار. عیسی پَطْرُسا: «مَنینگ بیلن بیلَه بیر ساغات-دا اُیا بُلوپ بیلَمَدینگیزمی؟ ۴۱ اُیا بُلونْگ، وِسوسَه دوشمَز یالی دُغا اِدینگ. روح مایِیلدیر، اِما بَدَن ناتواندیر» دِییدی.

۴۲ عیسی اِیکینجی گِرَک گیدِیپ، دُغا اِتدی: «ای آتام، مَن اِیچمِسم، بو کَسه نینگ گِچمِگی مومکین دَل بُلسا، اُندا سِنینگ ایسلِگینگ بُلسون.» ۴۳ ایزینا قایدِیپ گِلنده، شَگیرتَلیرَنگ یَنه اوقلاب یاتِردیلار، سَبَبی اُلا رینگ گُزلیرِی آغیر اوقیدادی. ۴۴ عیسی اُلا ر قُیوپ، یَنه گیتدی، یَنه شُل اُوالقی سُرلر بیلن اوچونجی گِرَک دُغا اِتدی. ۴۵ سُنْگرا شَگیرتَلیرَنگ یانینا قایدِیپ گِلیپ: «سِیز هِنیزم اوقلاب یاتِرسینگیزمی؟ دینجینگیزی آیارسینگیزمی؟ اینه، واکت قُلایلادی، اِنسان اُغلی گونَه کرلَرینگ اِلینه بَرلِیر. ۴۶ تورونْگ، گیدیلینگ. اینه، مانگا خاینلیق اِدن قُلایلادی» دِییدی.

تانیامق» دیپ قاسام ایچدی. ۷۳ آز وقتدان آل یرده دورانلار پطرسا ینه-ده: «دغودان-دا، سن هم شلارینگ بیرى، سببى سنینگ کیلشینگ مونی بیلدیرپ دور» دیدیلر. ۷۴ شندا پطرس قاسام ایچپ: «خودای اورسون! من آل آدمی تانیامق» دیدی. ادیل شل وقت خُز قیغردی. ۷۵ پطرس عیسانینگ: «خُز قیغیرمازدان اُنگ، سن منی اوچ گِرک اینکر ادرسینگ» دین سزونی یادلادی-دا، داشاری چیقپ، مَنگورپ اغلادی.

یهودا اُزونی آسیار

مَرُفُس ۱۵:۱؛ لوقا ۲۳:۱-۲؛ یوحنا ۱۸:۲۸-۳۲

۲۷ ایر سحر بیلن همه یلباشچی کاهینلار و خالقینگ یاشولیلاری عیسی آلوم جزاسینی برمک بارادا ماصلاحات گچیردیلر. ۲ اُنی دانگیپ، حاکیم پیلاُسا الیپ تابشیردیلار.

۳ سَنگرا عیسی خاینلیق اِدن یهودا اُنی مَحکوم اِندلرینی گروپ، اِدن ایشینه اُکوندی. آل اُتوز سَکّه کوموشی ایزینا، یلباشچی کاهینلار و یاشولیلار گتیرپ: ۴ «من بیگونه آداما خاینلیق اِدپ، گونه قازاندیم» دیدی. اُلار-دا: «بیزه نَمه، بو سنینگ اُز ایشینگ» دیدیلر. ۵ یهودا کوموشلری عیباداتخانانینگ ایچینه زینگدی-دا، چیقپ گتیدی. سَنگرا گیدپ، اُزونی آسدى.

۶ یلباشچی کاهینلار بلسا کوموشلری آلپ: «بو پوللاری عیباداتخانانینگ خازیناسیندا قُیماق شریغاتدا دُغری گلمیر، سببى بولار قان باهاسیدیر» دیدیلر. ۷ شیللیکده، ماصلاحات گچیرپ، بیگانه لره مازارچیلیق بچرمک اوچین، بو پول بیلن کویزه بچرینینگ یرینی ساتین آلدیلار. ۸ شئونگ اوچین آل یره شو گونه چنلی «قان یرسی» دیلیر. ۹-۱۰ شندا ارمیا پیغامبار سببى آیدیلان شو سُر برجای بُلدی: «اسرائیل خالقینینگ اُنونگ باهاسی خُکمونده کِسَن اُتوز سَکّه کوموشونی آلپ، خودایینگ مانگا آیدیشی یالی، کویزه بچرینینگ یرینی ساتین آلدیلار.»

ایشینگ سَنگونی گِرچک بُلپ، ساقچیلار بیلن بيله اُتوردی.

۵۹ یلباشچی کاهینلار و همه مجلس عیسی آلوم جزاسینی برمک اوچین، اُنکا قارشى یالان دِلیلر اُغتاردیلار. ۶۰ کَن یالان شاهاتلار گلدی، اِمّا اُنکا قارشى هیچ زات تاپپ بیلمدیلر. آخیرسَنگی ایکی سانی یالان شاهات گلیپ: ۶۱ «بو آدم: «من خودایینگ عیباداتخاناسینی ییقپ، اُنی اوچ گونده تَزَدَن سالیپ بیلرین» دیدی» دیپ ایتدیلار.

۶۲ باش کاهین تورپ: «سِنده هیچ هیلې جُغاب یُقمی؟ بو آدمالارینگ سنینگ قارشینگا یرین شاهاتلیغی نَمه؟» دیدی. ۶۳ اِمّا عیسی کیلمدی. باش کاهین اُنکا: «سانگا دیری خودایدان قاسام بریرین، بیزه آیت، خودایینگ اُغلی، مسیح سَنمی؟» دیدی. ۶۴ عیسی اُنکا: «سِن اُزونگ شونی آیدیارسینگ، یَنه سیزه شونی آیداین، موندان سَنگ سیز اینسان اُغلونینگ قودراتلی گویچلینینگ ساغیندا اُتورانی و آسمانینگ بولوتلاریندا گِلینینی گُرسینگیز!» دیدی. ۶۵ شندا باش کاهین یاقاسینی بیرتپ: «اُل خودایا دیل یتیدی، بیزه موندان باشغا شاهاتلیق نَمه گِرک؟ اُنونگ خودایا دیل یتیرینی اُزونگیز اِشتدینگیز آخیرین. ۶۶ مونگا نَمه دیرسینگیز؟» دیدی. اُلار: «اُل اُلومه لایق!» دیپ جُغاب بریدیلر. ۶۷ سَنگرا عیسانینگ یوزونه تویکوردیلر، اُنی یومروقلا دیلار، کبیرلری اُنکا: ۶۸ «ای مسیح، بیزه وللیک اِت، سنی اوران کیم؟» دیپ، اُنی شاپاغلا دیلار.

پطرس عیسانی اینکر اَدیر

مَرُفُس ۱۴:۶۶-۷۲؛ لوقا ۲۲:۵۶-۶۲؛ یوحنا ۱۸:۱۵-۱۸ و ۲۵-۲۷

۶۹ پطرس بلسا داشاردا، حایاطدا اُتوردی. بیر کَنیز اُنونگ یانینا گلیپ: «سِن هم جلیللی عیسی بیلن بیلدینگ» دیدی. ۷۰ اِمّا پطرس مونی هِملرینگ اُوونده اینکر اِدپ: «من سنینگ نَمه دینینگی بیلیمیرین» دیدی. ۷۱ سَنگرا اُل حایاطینینگ اُو طارافینا چیقدی. اُنی باشغا بیر کَنیز گروپ، آل یرده دورانلار: «بو آدم ناصره لی عیسی بیلن بیلدی» دیدی. ۷۲ پطرس ینه-ده اینکر اِدپ: «من آل آدمی

عیسی پیلاتسینگ حوضوریندا

مَرْفُس ۱۵:۲-۱۵:۲۳؛ لوقا ۲۳:۳-۲۵؛ یوحنا ۱۸:۳۳-۳۸

۱۱ عیسائی حاکمینگ حوضورینا گتیردیلر. حاکیم اُندان: «سِن یهودیلرینگ پادیشاهیسیمی؟» دیپ سُرادی. عیسی هِم: «أز آیدیشینگ یالیدیر» دیپ جُغاپ بردی. ۱۲ یلباشچی کاهینلار بیلن یاشولیلار اُنکا تَهْمَت اورانلاریندا، اُل هیچ هیل ی جُغاپ برمدی. ۱۳ سَنگرا پیلاتس اُندان: «سِنینگ قارشینگا بریلن مونچا شاهاتلیقلاری اِشیتَمیرسینگمی؟» دیپ سُرادی. ۱۴ عیسی اُنونگ یِکجه سُراغینا هِم جُغاپ برمدی. حاکیم مونگا قاتی حایران قالدی.

۱۵ حاکیم هر پَسَح بایرامیندا خالقینگ خاهیشی بیلن بیر زیندانینی بُشاتماغی عادات اِدینپیدی. ۱۶ شُل واقتلار باراباس دین آدی بلی بیر زیندانا یاتیردی. ۱۷ شیللکده، خالق ییغنانیشاندا پیلاتس اُلاردان: «سزینگ اوچین کیمی بُشاتماغیمی ایسلیرسینگیز؟ باراباسیمی یا-دا مسیح دیلین عیسائی؟» دیپ سُرادی. ۱۸ پیلاتس یلباشچی کاهینلار بیلن یاشولیلارینگ عیسائی باخیلچیلقدان تابشیراندیقارینی بیلیدی.

۱۹ پیلاتس حُکوم تاختیندا اُتیرقا-دا، آیالی اُنکا: «اُل دُغری آدام بیلن ایشینگ بُلما سین، سِبیلی مَن گِچَن گِیجه دیشیمده اُل سِبیلی کَن عاذاپلار چکدیم» دیپ، خابار یُلاپدی. ۲۰ اِما یلباشچی کاهینلار بیلن یاشولیلار عیسانینگ دِرگینه باراباسی بُشاتماغینی ایسلَنگ دیپ، جِماغاتی کوشگوردیلر. ۲۱ حاکیم اُلارا یوزلنپ: «سز بو ایکسیندن مَنینگ هایسینی بُشاتماغیمی ایسلیرسینگیز؟» دیپ سُرادی. اُلار هِم: «باراباسی» دیپ جُغاپ بردیلر. ۲۲ پیلاتس اُلارا: «اُندا مَن مسیح دیلین عیسائی نَمه اِدین؟» دیپ سُرادی. اُلارینگ هِمسی بیراغیزدان: «اُل صلیبه چولنسن!» دیدیلر. ۲۳ پیلاتس: «نَمه اوچین؟ اُل نَمه یامانلیق اِتدی؟» دیپ سُرادی. اِما اُلار: «اُنی صلیبه چول!» دیپ، خاص بتر قیغیریشدیلار.

۲۴ پیلاتس اِلیندن هیچ زات گِلْمِچکدیگینی بیلنْسَنگ، قالماغالینگ بُلسا باردیغجا آرتیاندیغینی گُرُنْسَنگ، اِلینه

سو آلدی-دا، جِماغاتینگ اُوونده اِلینی یوووپ: «بو آدامینگ قانینینگ دُکولْمِگینده مَن گونَه سیز. مونگا سیز جُغاپکرسینگیز!» دیدی. ۲۵ هَمه خالق: «اُنونگ قانینا بیزینگ بیلن فِرزندلریمیز جُغاپکَر!» دیپ جُغاپ بردیلر. ۲۶ شُندا پیلاتس باراباسی بُشاتدی، عیسائی بُلسا قامچیلادیپ، صلیبه چولْمِک اوچین سربازلارینگ اِلینه بردی.

سربازلار عیسائی ماسغارالایار

مَرْفُس ۱۵:۱۶-۱۶:۲۰؛ یوحنا ۱۹:۳-۲۲

۲۷ سَنگرا پیلاتسینگ سربازلاری عیسائی حُکومت کاخینینگ حایاطینا اِلتپ، هَمه قُشون بُلومینی اُنونگ داشینا اویشوردیلر. ۲۸ لباسلارینی چیقارپ، گرَشینه فیزیل دُن گیدیدیلر. ۲۹ تیکنْدِن تاج اُرُوپ، باشینا گیدیدیلر-ده، ساغ اِلینه تایاق توتدوردیلار. اُوونده دیزا چُکوپ: «یاشاسین، ای یهودیلرینگ پادیشاهیسی!» دیپ، اُنی ماسغارالادیلار. ۳۰ اُنونگ اوستونه تویکوردیلر، تایاقلاپ، باشینا اوردولار. ۳۱ اُنی ماسغارا اِدرلریندن سَنگ، دُنی اِگنیدن چیقاردیلار-دا، اُز لباسینی گیدیرپ، صلیبه چولْمِگه اَلپ گیتدیلر.

عیسی صلیبه چولنیر

مَرْفُس ۱۵:۲۱-۳۲؛ لوقا ۲۳:۲۶-۴۳؛ یوحنا ۱۹:۱۷-۲۷

۳۲ یُلدا باریارقالار، شمعون آدلی قیروانلی بیر آداما ساتاشدیلار. اُلار بو آدمی عیسانینگ صلیبینی گُترْمِگه مَجبور اِتدیلر. ۳۳ اُلار جُلجُتا (بو «کَلَه چاناق دِپه سی» دیمگی بیلدیردیر) دین پره گلدیلر. ۳۴ شُندا اُنکا ایچیرجک بُلُوپ، شِرابا آجی زاد قاریلانی بردیلر، اِما عیسی دادانیندن سَنگ، اُنی ایچمکدن یوز اُووردی. ۳۵ اُنی صلیبه چولنلریندن سَنگ، قُرعه آتیشپ لباسلارینی اُزارا پایلاشدیلار. ۳۶ سَنگرا اُل پرده اُتورپ، اُنکا قاراولیق اِتدیلر. ۳۷ دِپه سینده بُلسا: «بو یهودیلرینگ پادیشاهیسی عیسادیر» دین اِتمیش یازغیسینی آسیدیلار. ۳۸ اُنونگ بیلن بيله ایکی

دیرلدى. ۵۳ اَلار قابیرلاردان چیقپ، عیسی دیرلندن سَنگ، مُقَدَّس شَهَره باریپ، کَن آداملارا گُرونلیر.

۵۴ عیسی قاراولیق اِدپ دوران اَفَسر بیلن یانیندا قی سربازلار یر تیتَرَمَنی، بُلان بیلکی زاتلاری گُرنلینده، قُرُقا دوشوپ: «دُغُردان-دا، بو خودایینک اُغلی میشدیق!» دیدیلر.

۵۵ اُل یرده بُلان زاتلارا اوزاقدان گُزلپ دوران بیرتُپار آیلالار-دا باردی. اَلار عیسی خیدمات اِدپ، جلیلدن اُنونک ایزینا دوشوپ گِلیدیلر. ۵۶ اَلارینک آراسیندا مَجَدَلیلی مریم، یعقوب بیلن یوسفینک اِنسی مریم باردی، شِیله-ده زَبَدینینک اُغوللارینینک اِنسی هم باردی.

عیسانینگ جایلانیشی

مَرْقُس ۱۵: ۴۲-۴۷؛ لوقا ۲۳: ۵۰-۵۶؛ یوحنا ۱۹: ۳۸-۴۲

۵۷ اَغشام دوشن وقتی یوسف آدلی رامه لی بیر بای آدام گلدی. اُل هم عیسانینگ شَگیرتَلریندندی. ۵۸ اُل پیلاتُسینگ یانینا باریپ، عیسانینگ جِسدینی دیدی. شُندا پیلاتُس جِسدینگ اُنکا پریلمگینی دِستور یردی. ۵۹-۶۰ یوسف جِسدی آلیپ، اُنی تَمیز کِفنه دُلاپ، قایادا اُزی اوچین قازدیرپ بَجَرَدَن تَره قابریندا جایلادی. سَنگرا قابرینک آغزینا بیر داش تَغالاب گِتیرپ قُیدی-دا، اُل یردن گیتدی. ۶۱ مَجَدَلیلی مریم بیلن بیلکی مریم هم شُل یرده قابرینک قارشیسیندا اُتیردیلار.

۶۲ اِرَتسی گونی، یَعنی تاییارلیق گونونینگ اِرَتسی یُلباشچی کاهینلار بیلن فَریسیلر پیلاتُسینگ یانینا بیغنائیشپ: ۶۳ «آقا، اُل یالانچینینگ هَنیز دیریکه: ”مِن اوچ گوندن سَنگ دیرلِرین“ دیننی ییزینگ یادیمیزدا. ۶۴ شُنونگ اوچین اوچولنجی گونه چنلی قابرینک قُریپ ساقلانماغینی دِستور یر، شَگیرتَلری گِیجه گِلپ، جِسدی اُغورلاپ، خالقا بُلُسا: ”اُل دیرلدى“ دِییمِسینلر. بو سَنگق یالان اُنْگودن-ده بَتر بُلار» دیدیلر. ۶۵ پیلاتُس اَلارا: «یانینگیزا سربازلار آلیپ، گیدینگ-ده، قابری اُز بیلشینگیز یالی قُریپ ساقلادینگ» دیدی. ۶۶ اَلار هم سربازلار بیلن گیدیپ،

اُغزینی هم صلیبه چویلیدیلر. اَلارینک بیرى عیسانینگ ساغ طارافیندا، بیلکیسی شُل طارافیندادی.

۳۹ گِچپ باریانلار باشلارینی چایقاپ، عیسی سووپ: ۴۰ «هانى-دا، سِن عیباداتخانانی ییقپ، اوچ گونده سالجاقدینگ-آ. اِگر خودایینک اُغلی بُلسانگ، صلیبدن آشاق دوش-ده و اُزونگی نِجات یر-دا!» دیردیلر. ۴۱ یُلباشچی کاهینلار، دین عُلَمالار و یاشولیلار هم عیسانی اِدیل شونونگ یالی ماسغارالاب، بیرى-بیرلرینه: ۴۲ «باشغالاری نِجات یردی، اِمّا اُزونی نِجات یرپ بیلنق. اُزی هم اسرائیلینک پادشاهسیمیش، اُنْدا، قُی، اُل شو واقیتینک اُزونده صلیبدن آشاق دوشسون، بیز هم مونی گُروپ، اُنْکا ایمان گِتیریلی. ۴۳ اُل خودایا تَوکُل اِدیردی. اِگر خودای قاوی گُرن بُلُسا، قُی، شو واقیتینک اُزونده اُنی نِجات یرسین. هانی، اُل: ”مِن خودایینک اُغلودیرین“ دیردی» دیشیدیلر. ۴۴ شِیله هم، عیسی بیلن بیله صلیبه چویلن اُغریلار-دا اُنْکا سَویردیلر.

عیسانینگ اَلومی

مَرْقُس ۱۵: ۳۳-۴۱؛ لوقا ۲۳: ۴۴-۴۹؛ یوحنا ۱۹: ۲۸-۳۰

۴۵ گونُرتان اُن اِیکیدن ایلَن ساغات اوچه چنلی همّه یوردی قارانگقیلیق آلدی. ۴۶ ایلَن ساغات اوچ تَوَرگی عیسی قاتی سِس بیلن قیغیرپ: «ایلی، ایلی، لما سبقتنی؟» یَعنی: «خودایم، خودایم! نَمه اوچین منی تَرَک اِتدینگ؟» دیدی. ۴۷ اُل یرده دورانلارینک کبیرلری مونی اِشیدنلرینده: «اُل اِلیاسی چاغیریار» دیشیدیلر. ۴۸ بیر آدام یُرتوپ باریپ، بیر اُبری تورشی شِرابا باتیردی. اُنی بیر تایاغینگ اوجونا داقدی-دا، اِچیرچک بُلوپ، عیسی اوزاتدی. ۴۹ بیلکیلر-ده: «دورونگ، گُریلینگ! اِلیاس گِلپ، اُنی نِجات یرمیکه؟» دیشیدیلر. ۵۰ عیسی پنه-ده قاتی سِس بیلن قیغیرپ، جان یردی.

۵۱ شُل وقت عیباداتخانانینگ پرده سی بُقاردان آشاغینا چنلی بیرتیلیپ، اِیکه بُلوندی، یر تیتَرپ، داشلار یاریلدی. ۵۲ قابیرلار آچیلپ، اُلن اِنچمه مُقَدَّس آداملارینک جِسدی

داشی مُهورلیدیله ده، قاراولوق اِتدیرپ، قابری قُریپ
ساقلاتدیله.

ساقچیلارینگ گیتیرن خاباری

۱۱ آیالار هِنیز یلداقالار، ساقچیلارینگ بیرنچسی شَهَره
بارپ، بُلان هِممه زاتلاری یُلباشچی کاهینلار خابار برِدیله.
۱۲ اُلا یاشولیلار بیلن بیغنانیشپ، ماصلاحات گِچیرنلریندن
سُنگ، ساقچیلار کَن پول برپ: ۱۳ «سِیز خالقا:» گِیجه
بیز یاتیرقاق، شَگیرتلیرِ گِلپ، اُنونگ جِسدینی اُغورلاپ
گیدیدیرلر «دیننگ. ۱۴ بو خابار حاکیمینگ قولاغینا بارپ
یتسه، اُنی ایناندیرپ، بیز سِیزی قینچیلیقدان دیندارارپس»
دیدیلر. ۱۵ ساقچیلار پولی آلپ، اُزلرینه آیدیشی یالی اِتدیلر.
بو گورونگ یهودیلرینگ آراسیندا شو گونه چنلی هِم دُوام
ادپ گلیر.

اولی وظیفه

مَرْفُس ۱۶: ۱۴-۱۸؛ لوقا ۲۴: ۳۶-۴۹؛
یوحنا ۲۰: ۱۹-۲۳؛ رسوللار ۱: ۶-۸

۱۶ شونلوق بیلن، اُن بیر شَگیرت جلیله، عیسانینگ آیدان
داغینا گیتدیلر. ۱۷ عیسانی گُروپ، اُنکا سِجده اِتدیلر، اِما
اُلا رینگ کِبیری شَک اِتدیلر. ۱۸ عیسی هِم اُلا رینگ یانینا
گِلپ: «آسماندا و یرده هِممه ایختیارلیق مانگا بریلدی.
۱۹ شونونگ اوچین هِم گیدینگ-ده، هِممه میلّتلری مینینگ
شَکیدیم اِدینگ، اُلا ری آتا، اُغول و مُقادِس روحونگ
آیدان تَعَمید برینگ. ۲۰ سِیزه حُکوم اِدن هِممه زاتلاریمی
برجای اِتمگی اُلا را اُردینگ. مَن دونیه نینگ آخیرینا چنلی
همیشه سِیزینگ بیلن بُلارین.»

عیسانینگ دیرلِشی

مَرْفُس ۱۶: ۱۰-۱۱؛ لوقا ۲۴: ۱-۱۲؛ یوحنا ۲۰: ۱-۱۰

۲۸

سَبّت گونی گِچندن سُنگ، یَکشنبه گونی،
ایر سَجر بیلن مَجْدَلیلی مریم و ییلکی
مریم قابری گُرمگه گیتدیلر. ۲ بیردن گویچلی یر تیتردی.
خودایینگ بیر پریشده سی آسماندا اینپ، داشی بیر
چته تُغلا دی-دا، اُنونگ اوستونده اُتوردی. ۳ اُنونگ گُرنوشی
ییلدیریم یالی نور برِردی، لِباسی قار یالی آقدی. ۴ ساقچیلار
قُقولاریندا یانگا تیترشپ، اُلی کیمین یره ییقیلدیله.

۵ پریشده آیالار: «قُرقمانگ! مَن سِیزینگ صلیبه چولینن
عیسانی گُرتَندیکینگیزی بیلیرین. ۶ اُل بو یرده یُق. اُل
اُز آیدیشی یالی دیرلِدی. بَری گِلینگ-ده، اُنونگ یاتان
یرینی گُرونک. ۷ ایندی باسیم گیدپ، اُنونگ شَگیرتلرینه:
«عیسی دیرلیدیر، اُل سِیزدن اُنک جلیله باریار. سِیز اُنی
شُل یرده گُرسینگیز» دیننگ. قولاق آسینگ، مَن سِیزه مونی
آیداندیرین» دیدی.

۸ آیالار قُرقی هِم شاتلیق بیلن هاولوغیشپ، قایردان
اوزاقلاشدیله. اُلا ر یُرتیشپ، عیسانینگ شَگیرتلرینه خابار
برمگه گیتدیلر. ۹ بیردن اُلا را عیسی ساتاشپ: «سالام!»
دیدی. اُلا ر هِم اُنونگ یانینا گِلپ، آباغینا ییقیلیپ، اُنکا
سِجده اِتدیلر. ۱۰ سُنکرا عیسی اُلا را: «قُرقمانگ! بارینگ،
دُغانلاریم آیدینگ، جلیله گیتسینلر. مَنی شُل یرده گُرتلر»
دیدی.